

**СТРАТЕГИЈА ЛОКАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ РОГАТИЦА
2018 – 2027**

**Општински развојни тим
Октобар, 2018. године**

I САДРЖАЈ

I	САДРЖАЈ.....	1
II	УВОД.....	1
III	МЕТОДОЛОГИЈА КРЕИРАЊА СТРАТЕГИЈЕ.....	2
IV	СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА.....	3
IV.1.	ИЗВОД ИЗ СОЦИО-ЕКОНОМСКЕ АНАЛИЗЕ.....	3
IV.1.1.	Географски положај и природне карактеристике.....	3
IV.1.2.	Демографске карактеристике.....	5
IV.1.3.	Преглед стања и кретања у локалној економији.....	8
IV.1.4.	Преглед стања и кретања на локалном тржишту рада.....	21
IV.1.5.	Преглед стања и кретања у области друштвеног развоја.....	24
IV.1.6.	Стање јавне инфраструктуре и јавних услуга.....	35
IV.1.7.	Стање животне средине.....	42
IV.1.8.	Стање просторно-планске документације.....	49
IV.1.9.	Анализа буџета.....	50
IV.2.	SWOT АНАЛИЗА ЗА ОПШТИНУ РОГАТИЦА.....	52
IV.3.	Стратешко фокусирање.....	54
IV.4.	Визија и стратешки циљеви развоја.....	55
V	СЕКТОРСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ.....	56
V.1.	Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова.....	56
V.2.	План локалног економског развоја.....	56
V.2.1.	Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима.....	56
V.2.2.	Усклађеност са стратешким документима виших нивоа.....	57
V.2.3.	Иницијативе међуопштинске сарадње.....	57
V.2.4.	Програми, пројекти и мјере.....	57
V.3.	План друштвеног развоја.....	59
V.3.1.	Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима.....	59
V.3.2.	Усклађеност са стратешким документима виших нивоа.....	60
V.3.3.	Иницијативе међуопштинске сарадње.....	60
V.3.4.	Програми, пројекти и мјере.....	61

V.4. План заштите животне средине.....	63
V.4.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима	63
V.4.2. Усклађеност са стратешким документима виших нивоа	64
V.4.3. Иницијативе међуопштинске сарадње	64
V.4.4. Програми, пројекти и мјере	64
VI. ОПЕРАТИВНИ ДИО	66
VI.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2)	66
VI.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије	77
VII. ПРИЛОЗИ.....	81

II УВОД

Стратегија интегрисаног развоја општине Рогатица 2018 – 2027. година представља основни стратешко-плански документ којим су дефинисани будући правци развоја ове локалне заједнице за наредни десетогодишњи период. Сходно томе Стратегија има за циљ да успостави општи оквир за укључивање свих релевантних актера на подручју општине Рогатица (представника јавног, приватног и невладиног сектора) и њихово заједничко и дугорочно дјеловање, како у домену економског и друштвеног развоја, тако и по питању заштите и унапређења животне средине. Како би општина Рогатица и њени становници у највећој мјери могли искористити постојеће потенцијале за развој и трасирати пут према позитивним економским, демографским и социјалним трендовима, било је неопходно координисати и интегрисати кориштење препознатих снага и прилика из окружења те системски радити на смањењу и елиминисању слабости и пријетњи за локални развој.

Стратегија развоја општине Рогатица је припремљена од стране Општинског развојног тима уз техничку и стручну подршку обезбијеђену кроз Пројекат интегрисаног локалног развоја (ИЛДП) у оквиру Развојног програма Уједињених нација – УНДП-а. Сам процес израде Стратегије досљедно је поштовао принципе отворености и партиципативности што је подразумијевало организовање периодичних састанака и радионица које је водио општински развојни тим уз широке консултације у оквиру успостављеног локалног партнерства за развој и именованих секторских група. Укључивањем у процес израде Стратегије те кроз предлагање пројектних приједлога, заинтересовани учесници су пружили вриједан допринос како би овај документ био што квалитетнији те како би у највећој могућој мјери био одраз стварних потреба становника општине Рогатица.

Полазну основу за дефинисање кључних праваца будућег развоја општине Рогатица представља стратешка платформа која обухвата сажетак социо-економске анализе, стратешке фокусе, визију развоја и стратешке циљеве који одговарају претходно утврђеним фокусима будућег развоја општине Рогатица. Изради Стратегије се приступило с настојањем да се на темељу свеобухватне анализе створи квалитетна подлога за промишљање о будућим правцима развоја. У оквиру тог процеса идентификоване су кључне снаге и слабости те су исте стављене у шири контекст прилика и пријетњи са којима се општина Рогатица суочава. На бази урађене ситуационе анализе и стратешке платформе дефинисани су секторски планови развоја и то посебно у областима економије, друштвеног развоја и заштите животне средине, након чега су даље разрађени секторски циљеви и исходи, те наведени пројекти и мјере чијим провођењем треба да се остваре секторски и стратешки циљеви развоја. У завршном дијелу дефинисани су кључни елементи оквирног плана имплементације, као и преглед активности и одговорности за имплементацију стратегије.

Приликом израде Стратегије водило се посебно рачуна о остваривању тзв. хоризонталне и вертикалне усклађености Стратегије са интерсекторским стратегијама као и са планским документима на вишим нивоима. Поред тога, нарочита пажња је током израде Стратегије посвећена оним областима и питањима која се међусобно снажно испреплићу, а неодојиви су дио концепта одрживог развоја. У првом реду то се односи на питање боље укључености осјетљивих друштвених група, уважавање аспекта родне равноправности, руралног развоја, енергетске ефикасности као и на стварање услова за међуопштинску сарадњу и привлачење инвестиција.

Општина Рогатица је у том смислу процес стратешког планирања препознала као један од својих најважнијих инструмената у провођењу њене основне улоге, а то је осигурање развоја и константног унапређења пословног и институционалног амбијента, јачање локалне економије, развијање партнерских односа са цивилним и приватним сектором те повезивање са другим јединицама локалне самоуправе ради реализације заједничких циљева.

III МЕТОДОЛОГИЈА КРЕИРАЊА СТРАТЕГИЈЕ

При изради Стратегије локалног развоја општине Рогатица кориштена је МИПРО методологија (Методологија интегрисаног приступа развоју општине) развијена у склопу поменутог ИЛДП пројекта који је заједнички пројекат Развојног програма Уједињених нација и Швајцарске организације за развој и сарадњу, а проводи се у сарадњи са Министарством за људска права и избјеглице БиХ, Федералним министарством правде, Министарством управе и локалне самоуправе РС и савезима општина и градова у оба ентитета. Ради се о методологији којом се настоји допринијети да се уједначи и олакша пракса планирања и остваривања локалног развоја у БиХ и као таква она је у потпуности усклађена са постојећим законским оквиром којим је дефинисано планирање развоја на локалном нивоу, гдје је општинска управа носилац процеса израде и имплементације развојне стратегије.

МИПРО методологијом су разрађени одговарајући инструменти, поступци, улоге и одговорности у примјени методологије, од припреме за процес планирања локалног развоја, преко обликовања стратешке платформе и њене разраде у виду планова економског и друштвеног развоја и унапређења животне средине, до операционализације у виду планова имплементације, финансирања и развоја организационих капацитета и људских потенцијала. Доследност у примјени методологије је додатно осигурана техничком подршком ИЛДП пројекта Општинском развојном тиму током свих фаза израде стратешког документа. Важно је нагласити да се током израде Стратегије и у складу са МИПРО методологијом посебна пажња посветила поштовању водећих принципа на којима се заснива интегрисано планирање локалног развоја, а то су одрживост и социјална укљученост.

Са израдом стратешког развојног документа за општину Рогатица отпочело се након потписивања Меморандума о сарадњи између Општине Рогатица и УНДП-а у 2017. години који је дефинисао права и обавезе потписница и чиме је и започела имплементација Пројекта интегрисаног локалног развоја на подручју општине Рогатица. На самом почетку именован је Општински развојни тим (ОРТ) који је имао главну улогу у активностима израде документа. По именовану ОРТ-а формирана је и Партнерска група – локално партнерство за развој као посебно савјетодавно тијело сачињено од представника локалних актера чије дјелатности обухватају економски, друштвени и аспект заштите животне средине, што је у складу с основним стратешким усмјерењима. Партнерска група је током израде документа представљала један од кључних механизма грађанског учешћа гдје су представници различитих циљних група и најзначајнијих актера (представници мјесних заједница, невладиних организација, јавних институција и најзначајнијих приватних предузећа) имали могућност да активно учествују и дају свој допринос обликовању најважнијег развојног документа на подручју општине Рогатица.

Већ је речено да је као основа за израду стратешког документа послужила социо-економска анализа постојећег стања на подручју општине која је приказана на основу квантитативних и квалитативних података добијених из расположивих локалних и вањских извора. Паралелно с овим, извршена је и анализа постојећих секторских стратегија, односно степена њихове имплементације, као и заступљености локалних потреба у развојним документима виших нивоа. Кроз хоризонталну и вертикалну интегрисаност стратешког документа са другим плановима истог или вишег нивоа створена је реална слика постојећих људских, техничких и административних капацитета у погледу могућности израде и будуће имплементације стратегије. Израдом квалитетне аналитичке подлоге истовремено је инициран широк консултативни процес који је трајао све до финализације самог стратешког документа и приједлога листе пројеката која је усаглашена са програмима и мјерама у оквиру секторских планова. Да не би Стратегија развоја завршила само као списак лијепих жеља, финална фаза израде документа је подразумевјавала израду оперативних годишњих планова имплементације уз дефинисање финансијске конструкције пројеката и партнера задужених за имплементацију, уз израду плана развоја организационих и људских капацитета локалне управе као носиоца имплементације и локалних партнера.

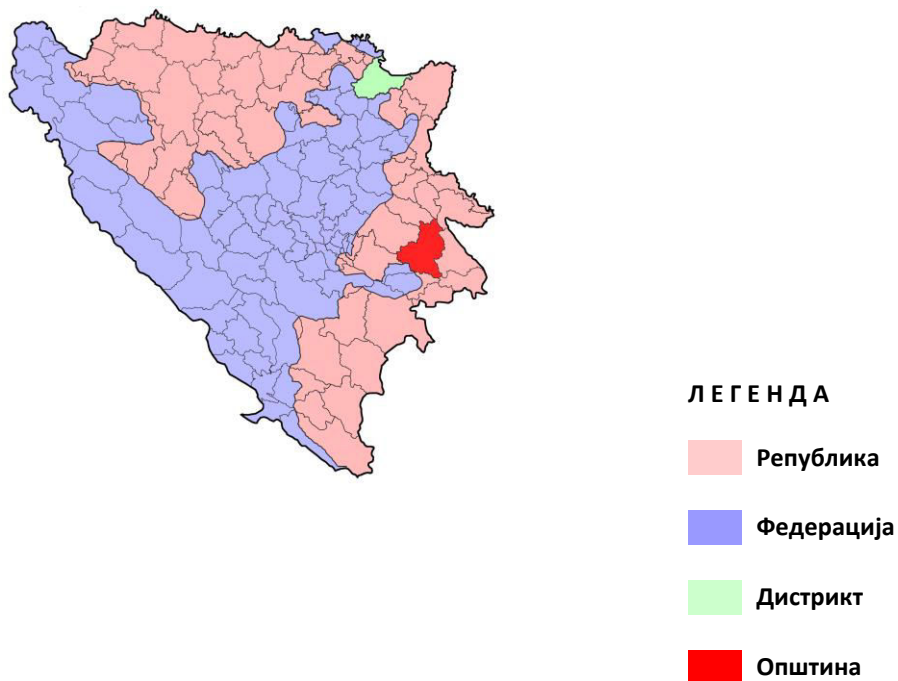
IV.1. ИЗВОД ИЗ СОЦИО-ЕКОНОМСКЕ АНАЛИЗЕ

IV.1.1. Географски положај и природне карактеристике

Општина Рогатица се простире средином источног дијела Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, на површини од 645,92 км², а смјештена је између општина: Пале, Соколац, Хан Пијесак, Милићи, Сребреница, Вишеград, Рудо, Ново Горажде, Горажде и Пале/Прача. Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године, дефинисана је припадност територије општине регији Источно Сарајево - Вишеград, са везом према Источном Сарајеву као примарном регионалном центру и Вишеграду, као секундарном регионалном центру. Сједиште општине и уједно административни центар у поменутој регији, дефинисан као примарни локални центар, је насеље градског карактера Рогатица на надморској висини од 525 м. Налази се у пространој котлини дуж обала бистре планинске ријеке Ракитнице, на 43^о. и 48. сјеверне географске ширине и 19^о. и 1. источне географске дужине. Окружена је брдима Луњ са запада, Велики ком и Црвен са сјевера, Тмор и Засада са истока, те Матино брдо са југа. Нешто даље, према Дрини, уздиже се планина Сјемећ (1497 м), на сјеверу Деветак (1417 м), а највећи планински врх је Зловрх (1525 м).

Општина Рогатица је магистралним и регионалним путевима повезана са сусједним општинама, центрима у БиХ, Републици Српској и шире, а сва насељена мјеста локалном путном мрежом са сједиштем општине.

Слика 1. Положај општине Рогатица у Републици Српској и БиХ

Рељефне и конфигурационе карактеристике терена, сврставају подручје општине Рогатица у брдско-планинску зону у оквиру које се, у висинском смислу, издвајају четири зонска појаса:

- I зонски појас, са надморском висином до 600 метара, обухвата рогатичку котлину, на чијем рубу је смјештено и највеће насеље и сједиште општине Рогатица;
- II зонски појас, чине терени са надморским висинама од 600 до 700 метара и важнијим насељеним мјестима, као што су Сељани, Козићи, Гучево и Шаторовићи;

- III зонски појас, јесу терени са надморским висинама од 700 до 900 метара и представљени су висоравнима осовског и батовског поља и
- IV зонски појас, представља терене надморске висине од 900 до 1200 метара и обухвата подручје Борике, Бранковића, Сјемећа и неколико мањих планинских насеља.

Поједини, углавном ненасељени планински терени и врхови, достижу висину и преко 1500 метара.

На већем дијелу општине је континентална клима, условљена карактеристикама рељефа и надморском висином. Просјечна годишња температура ваздуха у Рогатици се креће око 8,7 °С, док у планинским областима на 1000 м.н.в. износи просјечно око 6 °С. На већим надморским висинама влада планинска клима, чија је основна карактеристика садржана у појави већих и великих сњегова, који се неријетко дуго задржавају до касно у прољеће. Годишња количина падавина се креће од 700 до 800 mm/ m² у Рогатици и њеној ближој околини, док на вишим и планинским предјелима достиже и до 1500 mm/m².

Кишу углавном доносе западни вјетрови. Јесење магле су уобичајена појава и дуго се задржавају на теренима рогатичке котлине. Честа је појава касних мразева који могу да нанесу знатне штете пољопривредним културама.

Климатске карактеристике, те геолошко-педолошки састав земљишта, утичу на распрострањеност биљне вегетације и њен развој. У котлинама и нижим предјелима, биљни свијет је континуалног карактера – непрекидан – од травњака и влажних шума, при дну ријечних долина, до пашњака и густих шума у вишим планинским предјелима. Височија подручја, обрасла су четинарским шумама, помијешаним са лишћарима, док су изразито планинска подручја углавном прекривена четинарским дрвећем.

Кључне историјске чињенице важне за идентитет мјеста

Археолошки докази и артефакти говоре у прилог чињеници да је на подручју данашње Рогатице и непосредне околине, егзистирало неколико насеобина, из праисторијског, а посебно из античког доба.

Као веће насеље из средњег вијека, у дубровачким архивима се помиње „славни град“ – Борач који је био баштина средњовјековне босанске властеле Радиновић и Павловић. Први писани трагови датирају још из 1397. године кроз службену преписку између Борча и Дубровника. Остаци овог средњовјековног града, кога су Турци разрушили до темеља 1463. године и данас су видљиви на терену јужно од урбаног насеља Рогатице на литицама и узвишењима ријеке Ракитнице и ријеке Праче. Као најпознатије утврђење тадашње феудалне области Павловића, посебно се истиче изузетно велики фортификацијски систем на Варошишту.

Бројне некрополе стећака и других надгробних споменика – стела, доказ су насељености овог подручја у античком и каснијим периодима. Као урбано насеље, Рогатица се назначавала у смислу своје припадности римској колонији *Risiunum*. Анонимни руски путописац је спомиње под именом Рогаце, а забиљежен је и словенски назив Топлик.

У сваком случају, као већ организована урбана средина, Рогатица се помиње 1425. године у турским документима, под именом Челеби Пазар. Име је добила по свом освајачу и новом оснивачу из периода Отоманске империје, Мехмед бегу Исаковићу, сину Иса бега Исаковића, освајача Босне. Ријеч „Челеби“, у њеном имену је турског поријекла и односи се на младог племића хришћанског поријекла. У својим путописима кроз Босну и Румелију, из 1530. године спомиње је Бенедикт Курипешић, као Рогатицу или Зелен Пазар. Крајем XV вијека, Рогатица је никла у коначиште које су Турци подигли на путу Сарајево – Истанбул. Почетком XVI вијека, Рогатица добија турско купатило, а у ту сврху, изграђен је водовод са јавним чесмама. До 1528. године, израсла је у малу варошицу са занатским радњама, дућанима и преноћиштима.

Према попису из 1879. године, Рогатица је имала 1831 становника, 444 куће и 471 стан. Исте године, војне јединице Аустроугарске монархије извршиле су потпуну реконструкцију пута Сарајево – Рогатица – Вишеград, у дужини од 148 km, те пута Рогатица – Горажде у дужини од 26 km.

У доба аустроугарске владавине, Рогатица доживљава видан развој. Од 1883. године, у Рогатици ради први цивилни доктор. Године 1895. основана је „Ергела“ за узгој коња на Борици. Током 1900. године, са радом

почиње prva pilana na području opštine, kao i ciglana u Kovaњу, a u toku 1905. i 1906. godine izgrađen je za tadašnje uslove moderni vodovod u dužini od 4 km. Iz strateskih razloga, izgrađena je istočno – bosanska pruga koja je dobrim dijelom prolazila kroz teritoriju Rogatičkog sresa. Takođe, 1906. godine izgrađen je put za Mesihe u dužini od 9 km. Nakon 1908. godine, izgrađena je i kanalizacija, a u krugu vojnih baraka, izgrađena dvospratna zgrada vojne kasarne.

Od 1919. do 1949. godine, rogatički srez se prostirao na površini od 1.465 km².

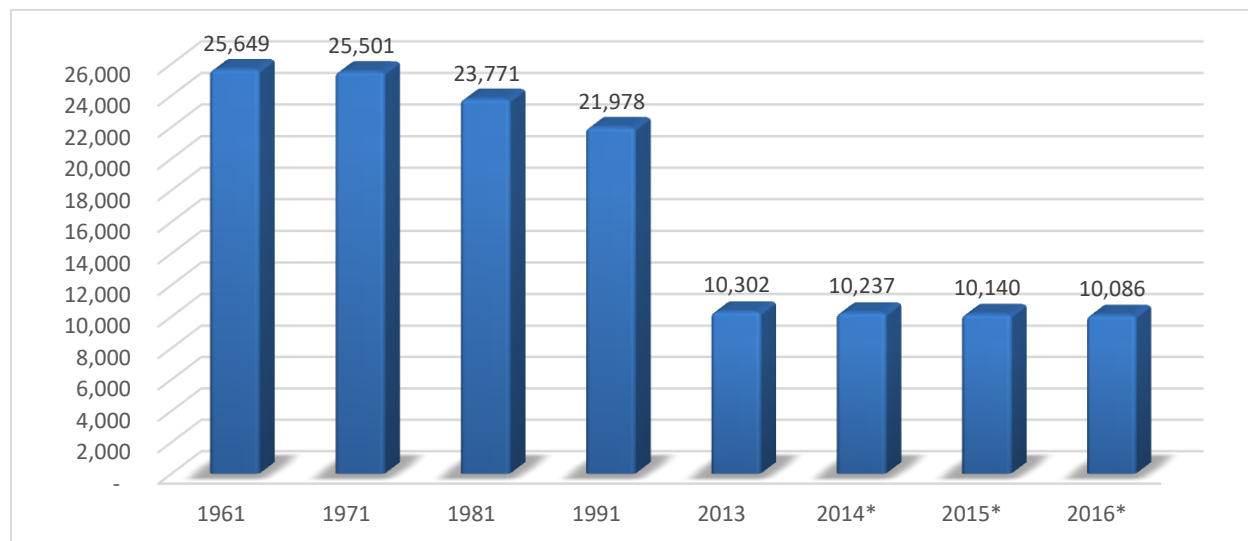
Danas je Rogatica, nakon dva svjetska rata, te posljednjeg sukoba 1992-1995, svjedok historije naroda ovog kraja, gradih rušen i podizan sa oko 10.300 stanovnika, sa raspoloživim prirodnim resursima i značajnim kulturno-historijskim naslijeđem. Kulturno-historijske vrijednosti na području opštine Rogatica, nalaze se na više ili manje istraženim lokalitetima po kojima je opština, na prvom mjestu u Republici Srpskoj.

IV.1.2. Demografske karakteristike

Укупан број становника

Prema rezultatima popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine, opština Rogatica je imala 21.978 stanovnika. Ratna дешавања су довела до миграционих кретања која нису мимоишла ни ово подручје. Послијератни период није стабилизовао демографску слику која је и данас промјенљива, по многим показатељима у негативном правцу, односно, присутан је одлазак становништва са подручја општине. У прилог томе иду и подаци са последњег пописа становништва у БиХ из октобра 2013. године према којем је на подручју општине живјело 10.302 становника, од чега 9,8% чини повратничка популација. Негативан тренд броја становника према подацима Завода за статистику Републике Српске у смислу одлива становника настављен је нажалост и у последњем петогодишњем периоду иако у мањој мјери.

Графикон 1. Кретање броја становника на подручју општине Rogatica према резултатима пописа

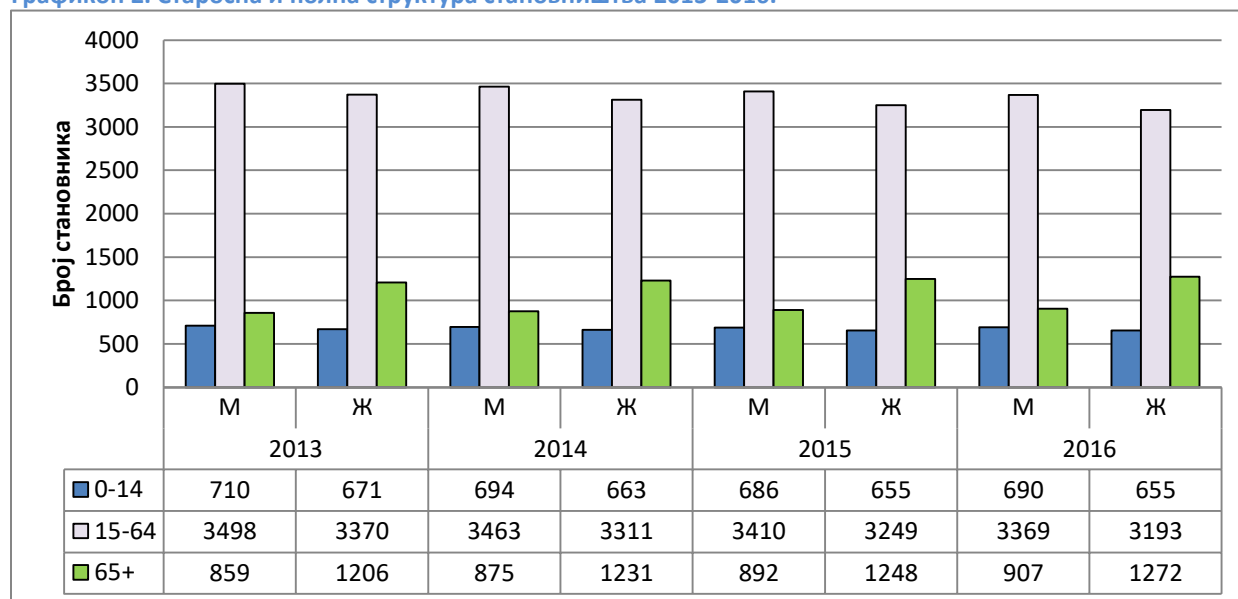

*Процјена броја становника Републичког завода за статистику Републике Српске

Структура становништва

Старосна структура становништа општине Rogatica је неповољна. Према подацима Републичког завода за статистику, просјечна старост становништа 2016. године била је 44,38 година. Ако посматрамо тренд за задње четири године, примјетно је да, иако се смањује укупан број становника, долази до благог пораста најстарије категорије становника (преко 65 година) док се број млађих категорија константно смањује. Повећање броја старије категорије становника је израженије у женској популацији.

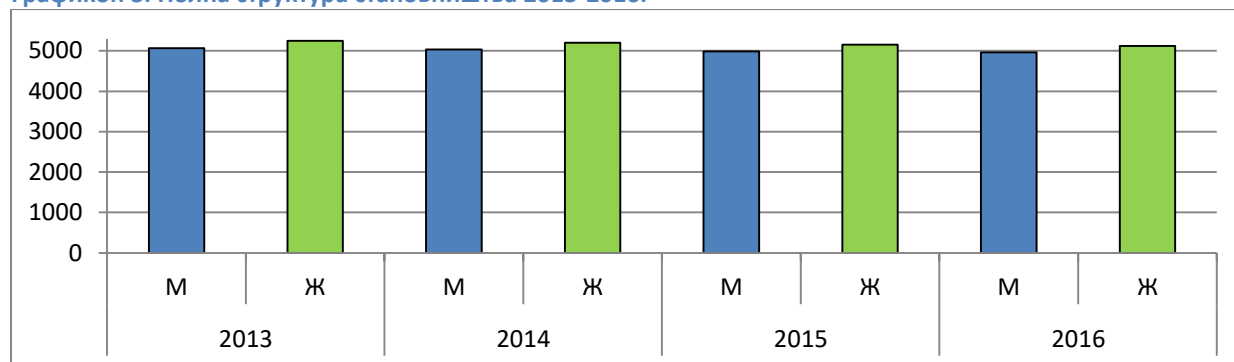
Графикон 2. Старосна и полна структура становништва 2013-2016.

Извор: Републички завод за статистику РС

Ако посматрамо полну и старосну структуру становништва за период 2013-2016. година, примјетно је да је све године већи број жена од мушкараца. Иако је мушка популација бројнија у категоријама 0-14 и 15-64 године, у најстаријој категорији је значајно већи број жена тако да у укупном збиру имамо већи број жена.

Графикон 3. Полна структура становништва 2013-2016.

Извор: Републички завод за статистику РС

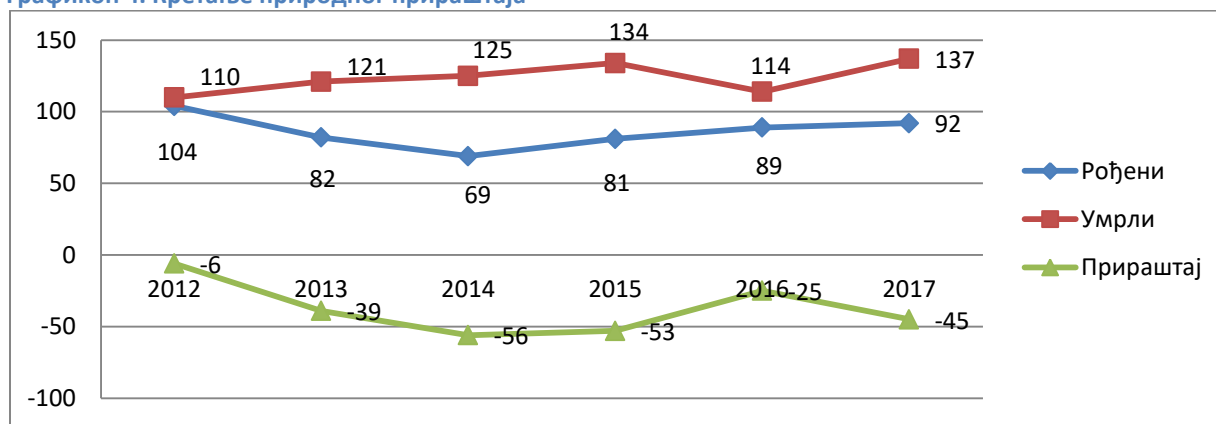
Просторни распоред становништва

Подручје општине Рогатица је административно подијељено у 13 мјесних заједница, од којих је девет руралних, а четири су урбане. На цијелој територији општине, по Уредби о насељеним мјестима која чине подручје јединице локалне самоуправе, регистровано је 119 насељених мјеста. Становништво већином живи у четири урбане мјесне заједнице (Рогатица 1, Рогатица 2, Пљешевица и Сељани), и то око 68% укупног броја становника, док је у преосталих 9 руралних мјесних заједница настањено око 32% становника.

Природни прираштај становништва

У задњих пет година општина Рогатица биљежи негативан природни прираштај који се кретао од -6 у 2012. години до -45 у 2017. години. Број рођених беба показује константан пад од 2012-2014. године након чега је уследио благи пораст. Међутим, број умрлих је значајно већи од броја рођених тако да је укупан прираштај константно негативан.

Графикон 4. Кретање природног прирастаја

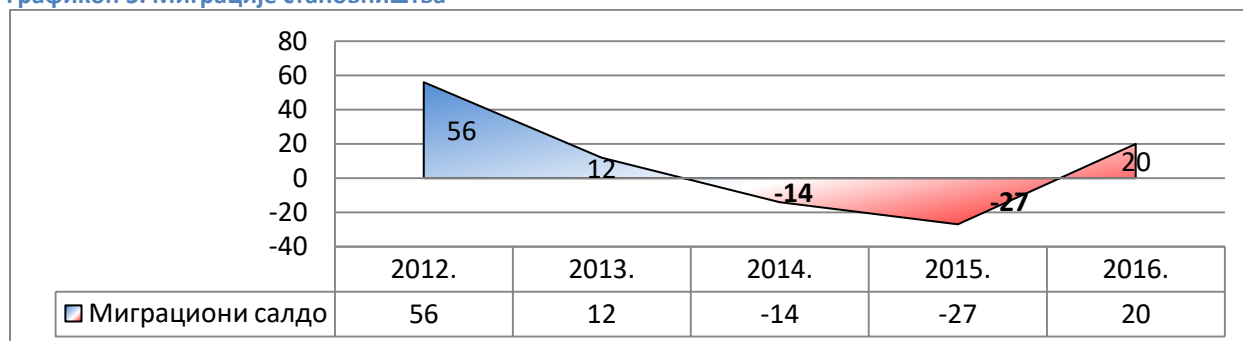

Извор: Општина Рогатица – Матични уред и Дом здравља

Миграције становништва

Тренд миграције становништва је од позитивног прешао у негативан 2014. године и 2015. године. Ипак, у 2016. години је заустављен негативан тренд али и даље забрињава додатно смањење процента младог становништва јер највећим дијелом млади од 15-34 године напуштају општину и селе се у веће центре.

Графикон 5. Миграције становништва

Извор: Републички завод за статистику

ЗАКЉУЧЦИ

- Мала густина насељености (18 становника по km^2) чини подручје општине Рогатица доминантно руралним;
- Неповољна старосна структура (просјечна старост 2016. године је била 44,38 година);
- Иако укупан број становника константо опада, долази до пораста броја становника у старосној категорији преко 65 година, што је посебно изражено у женској популацији;
- У посљедњих неколико година постоји негативан природни прираштај упркос пронаталитетној политици Општине Рогатица.

IV.1.3. Преглед стања и кретања у локалној економији

Број и структура предузећа

На подручју општине Рогатица је према подацима Завода за статистику РС у 2016. години било регистровано 198 правних лица. У структури регистрованих правних лица највећи је број оних који се баве трговином на велико и мало, прерађивачком индустријом и услужним дјелатностима.

Табела 1. Број регистрованих правних лица према дјелатностима у општини Рогатица

ВРСТА ДЈЕЛАТНОСТИ	Број правних лица				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Пољопривреда, шумарство и риболов – А	10	11	12	12	12
Вађење руда и камена - Б	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија - Ц	40	41	41	39	39
Производња и снабдијевање електричном енергијом гасом, паром и климатизације - Д	1	1	1	1	1
Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности заштите животне средине - Е	3	3	4	4	4
Грађевинарство - Ф	11	11	11	10	10
Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала – Г	49	49	50	49	50
Саобраћај и складиштење - Х	6	6	6	7	7
Хотелијерство и угоститељство - И	2	2	2	2	2
Информације и комуникације – Ј	-	1	1	1	1
Стручне, научне и техничке дјелатности - М	2	2	3	3	3
Административне и помоћне услужне дјелатности - Н	2	2	2	2	2
Јавна управа и одбрана, обавезно соц. осигурање - О	5	5	5	5	5
Образовање- П	3	3	3	3	3
Здравствена заштита и социјални рад – Q	6	7	8	8	8
Умјетност, забава и рекреација - Р	17	18	19	19	19
Остале услужне дјелатности – С	23	23	30	32	32
Укупно	180	185	198	197	198

Извор: Статистички годишњак Републике Српске

Подаци Завода за статистику РС говоре о константном повећању броја правних лица на подручју општине Рогатица у посљедњих пет година.

Према структури власништва више од 90% предузећа је у приватној својини, углавном се ради о малим и микро предузећима која запошљавају до 50 радника. У 2016. години је на подручју општине Рогатица дјеловало само 5 предузећа средње величине, док предузећа из категорије великих нема.

Табела 2. Број предузећа по величини у општини Рогатица

Година	Велико	Средње	Мало	Микро	Укупно
2012.	0	6	16	52	74
2013.	0	6	14	61	81

2014.	0	5	17	60	82
2015.	0	4	16	59	79
2016.	0	5	10	60	75

Извор: Привредна комора Републике Српске – Подручна јединица Источно Сарајево

Ако се посматрају подаци из претходних пет година о броју пријављених и одјављених предузећа онда се може уочити неповољна и слаба динамика пословних активности на подручју општине Рогатица јер се према подацима Пореске управе РС у просјеку региструје само 5,6 предузећа годишње, а одјави у просјеку 7,6 предузећа годишње.

Привредне дјелатности општине Рогатица

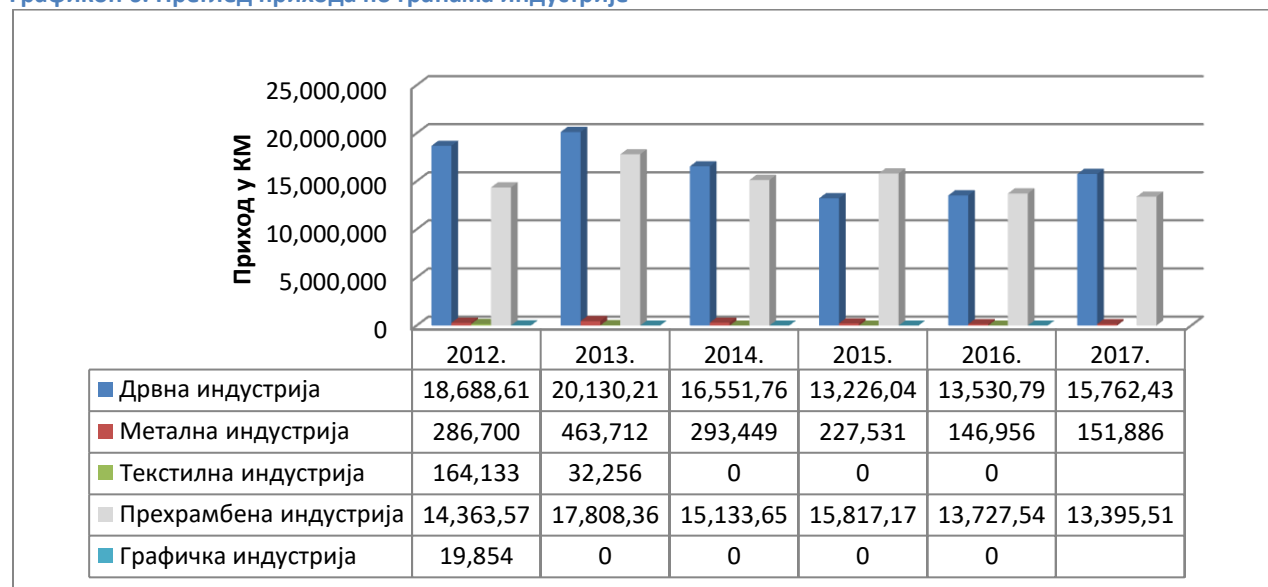
Индустрија, као привредна грана, на подручју општине има хетерогену структуру са капацитетима из дрвопрерађивачке, прехранбене, металне и текстилне дјелатности, у којима је на крају календарске 2017. године било запослено 295 радника, што је значајан пад у односу на 2012. годину када је прерађивачка индустрија запошљавала 508 радника. Основни разлог је престанак са радом фирме из области дрвне индустрије „Дрволик“ д.о.о. која је запошљавала преко 200 радника. У истом периоду смањени су и укупни приходи у индустрији са 33,5 милиона КМ годишње на 29,3 милиона КМ.

Табела 3. Преглед прихода у индустрији (у КМ)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Приходи у индустрији	33.522.876	38.434.555	31.987.867	28.992.983	27.405.296	29.309.842

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

Графикон 6. Преглед прихода по гранама индустрије

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

Табела 4. Преглед запослених по гранама индустрије

Дјелатности/година	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Дрвна индустрија	350	313	295	236	184	196
Метална индустрија	21	24	24	21	19	19
Текстилна индустрија	49	50	-	-	-	-
Прехранбена индустрија	87	102	84	91	78	80

Графичка индустрија	1	1	1	-	-	-
Укупно:	508	490	404	346	281	295

Шумарство и дрвна индустрија

Површина општине Рогатица је 55,9% покривена шумама које представљају најзначајнији природни ресурс. Шумарство је традиционална дјелатност, стални носилац развоја и основа за подизање значајних дрвопрерађивачких капацитета. Шумско газдинство „Сјемећ“ газдује шумама на подручју општине чије се залихе процјењују на 6.913.356 m³ свеукупне дрвне масе. У структури шума највећи дио се односи на високе шуме са природном обновом (70 %), а у структури те најквалитетније категорије шума на четинаре отпада 68%, а на лишћаре 32% што је још један податак у прилог позитивној оцјени квалитета шумских залиха на подручју општине.

Шумско газдинство „Сјемећ“ запошљава 210 радника и бави се узгојем, заштитом шума, производњом и реализацијом шумских дрвних сортимената, ловством и изградњом и одржавањем шумских камионских путева.

Дрвна индустрија има највећи број запослених на подручју општине Рогатица и генерише највише прихода. Поред тога, дрвни сортименти су најзаступљенији код извоза (преко 90% укупног извоза). Најзначајније капацитете у дрвној индустрији на подручју општине Рогатица има предузеће за прераду дрвета „Иконић комерц“ д.о.о. Рогатица. Запошљава 68 радника, а у производном програму има широк асортиман прозора и врата врхунског квалитета, те производњу пелета и резане грађе. Ради се о предузећу које је извозно оријентисано, углавном на просторе бивше Југославије.

Поред предузећа „Иконић комерц“, на основу остварених резултата пословања по завршним рачунима за 2016. годину, најзначајнији произвођачи у области прераде дрвета су сљедећа предузећа и предузетници: „ДММ“ д.о.о. Рогатица, „МИБ-Комерц“ д.о.о. Рогатица, „Рађен“ д.о.о. Рогатица, „Ранкос“ д.о.о. Рогатица, „Арбиња“ д.о.о. Рогатица, „Паунић“ д.о.о. и СЗТР „Ракоч“ Рогатица.

Прехрамбена индустрија

У оквиру прехрамбене индустрије свакако треба издвојити прерађивачке капацитете месне индустрије „Визион“ д.о.о. Рогатица која посједује клаонички објект за папкарне и погон за прераду меса. Запошљава 63 радника и остварује годишњи приход од преко 12 милиона КМ. У укупном приходу свих грана индустрије на подручју општине у 2016. години, „Визион“ је учествовао са 14,4 %. У септембру 2016. године, „Визион“ је отворио нови погон за прераду меса, вриједност инвестиције је преко милион КМ, а запослено је додатних 14 радника. Предузеће врши набавку сировина са подручја општине Рогатица и шире регије, а највећим дијелом из увоза. Предузеће је заинтересовано да развија кооперантске односе са пољопривредним произвођачима на подручју општине и регије.

Поред предузећа „Визион“ у оквиру прехрамбене индустрије треба споменути и предузеће „Рибарство вир“ д.о.о. Рогатица (ранији назив „Слап“ д.о.о. Рогатица) које се бави узгојем калифорнијске пастрмке у конзумне сврхе (обавља дјелатност аквакултуре у објектима за гајење млађи и конзумне рибе) у Жепи. Капацитет годишње производње је 1.200 t конзумне рибе, од 8.000.000 комада оплођене икре. У властитом објекту обавља се прерада рибе у филете и пакује на леду у фолије, након чега се пласира већим дијелом на домаће тржиште (70%), а дијелом на тржиште Европске уније (30%). Капацитет објекта за чишћење и прераду рибе је до 15 t/дан. Предузеће запошљава 16 радника, док је 2016. запошљавало 32 радника. У октобру 2016. године, „Рибарство вир“ је претрпило велике материјалне губитке услед наглог испуштања језера Перућац и изгубљена је велика количина рибе. Због тога је у 2017. години дошло до великог пада у производњи и реализацији рибе, а самим тим и пада у пословању.

Ту је и предузеће „Conte-Co“ д.о.о. Рогатица које посједује хладњачу за јагодичасто воће капацитета 150 тона са тунелом за замрзавање капацитета 8 тона/24 сата. Предузеће запошљава 10 радника и додатних 15 сезонских у вријеме откупа малине. У току 2017. године, укупно је откупило 150 тона малине са подручја

општина Рогатица, Рудо и Вишеград и Босанско-подрињског кантона. У наредној години планира да даље развија кооперантску мрежу, да организује савјетодавну службу и подигне властите засаде малине. Своје производе у потпуности извози у земље ЕУ, а у наредном периоду планира да извози на арапско тржиште.

Предузеће за производњу и трговину „Power“ д.о.о. Рогатица, између осталог врши паковање шећера у коцки и паковање осталих прашкастих и зрнастих прехранбених производа, са инсталираним капацитетом од 3т на дневном нивоу. Предузеће посједује властите пластенике за узгој поврћа. У наредном периоду планира да проширује производне капацитете и да унаприједи прераду љекобиља. Откупом и сушењем шумских плодова, воћа, биља и љекобиља бави се Удружење грађана „Снага природе“ уз сарадњу са предузећем „Power“ д.о.о. Рогатица.

Металоперађивачка индустрија

У пријератном периоду, главни носилац металопераде била је „Творница пречистача Рогатица“ – ТПП са преко 750 запослених. У току 2010. године, покренута је производња у „Новој творници пречистача“ чији је власник Влада Републике Српске. Тренутно запошљава 19 радника и у процесу је изнајмања новог пословног и стратешког партнера који би извршио докапитализацију и осавременавање производног процеса. Предузеће тренутно ради за домаће тржиште и послује са губитком.

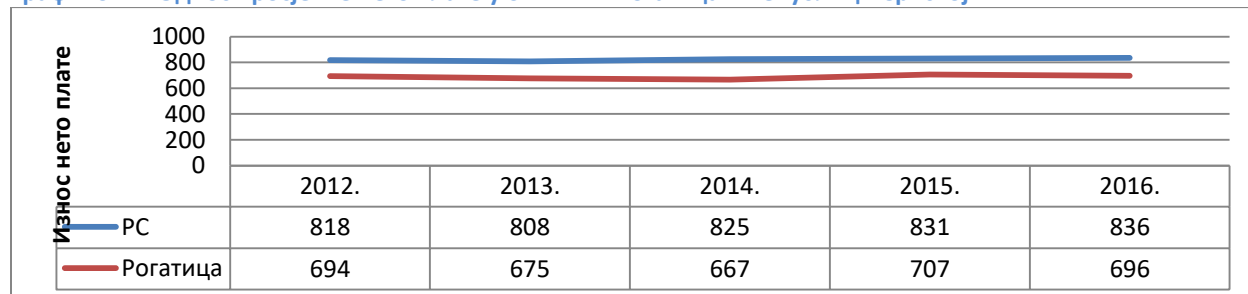
Текстилна индустрија

Општина је прије рата имала развијену текстилну индустрију, а главни носиоци биле су фирме „Ротекс“ и „Јасна“ које су запошљавале преко 150 радника. У августу 2017. године, покренута је предузетничка дјелатност у овој области и основана је Самостална занатска радња „Домино“ Рогатица која тренутно запошљава 9 радника, а наслања се на трговину на велико „Минекс“ д.о.о. Рогатица, која већ 10 година успјешно послује. „Минекс“ има разгранату мрежу продаје иностраних брендова, а сада су одлучили да развију властити бренд. Тржиште СЗР „Домино“ је тренутно на подручју БиХ, а планови су да се иде на ино тржиште. Предузеће „Мраз“ д.о.о. Пале отворило је погон за шивење конфекције на подручју општине Рогатица. Тренутно запошљава 7 радника, а план је да у наредних пар година запосле до 50 радника.

Кретање прихода и расхода и просјечна плата

Према подацима Републичког завода за статистику, просјечне нето плате у Рогатици су у протеклом периоду биле константно испод републичког просјека и то на нивоу од неких 83% републичког просјека, односно испод 700 КМ у апсолутном износу. Поред тога, у периоду од 2011. до 2014. године десио се негативан тренд смањења просјечне плате који је у 2015. години заустављен када је просјечна нето плата у Рогатици износила 707 КМ. Ипак, оно што посебно забрињава јесте чињеница да је нето просјечна плата у 2016. години готово идентична оној из 2012. године што значи да у протеклом петогодишњем периоду није остварен готово никакав напредак по овом питању.

Графикон 7. Однос просјечне нето плате у општини Рогатица и Републици Српској

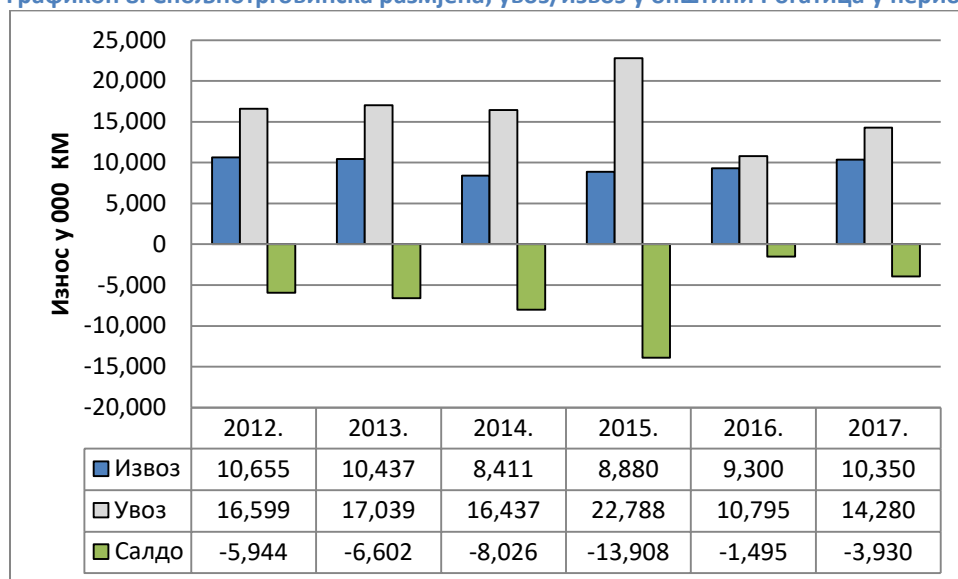
Извор: Републички завод за статистику

Релативно ниске нето плате су у одређеном смислу рефлексција тренутне структуре локалне економије гдје доминантно учешће заузимају трговина, услужне дјелатности, перерађивачка индустрија и пољопривреда гдје су традиционално ниже плате у односу на просјек.

Спољнотрговинска размјена

Подаци о спољнотрговинској размјени привредних субјеката са подручја општине Рогатица указују на негативан салдо, односно веће вриједности увезених од извезених роба. Подаци о структури спољнотрговинске размјене за 2016. и 2017. годину говоре ипак о нешто бољим кретањима у посљедњем периоду с обзиром да се вриједност извоза приближила вриједности увоза који је драстично пао у односу на претходни период, чак за 12 милиона КМ. Ако се гледа укупан обим спољнотрговинске размјене, он се у протеклом петогодишњем периоду кретао на просјечном нивоу од 25 – 30 милиона КМ што указује на релативно слабу динамику привредних активности на подручју општине. Према доступним подацима о највећим извозницима са подручја општине Рогатице, видљиво је значајно учешће предузећа из области дрвопрерађивачке индустрије, преко 90%, док се преостали извоз односи на прехранбену индустрију.

Графикон 8. Спољнотрговинска размјена, увоз/извоз у општини Рогатица у периоду 2012-2017. година

Извор: Привредна комора Републике Српске

Веће инвестиције у привреди

У претходних пет година реализовано је шест већих инвестиција у привреди на подручју општине Рогатица.

Предузеће „Хидроинвест“ д.о.о. Рогатица, које је основано 2006. године, изградило је двије мини хидроелектране „Устипрача“ и „Дуб“, инсталисане снаге 6,9 MW и 9,4 MW, а вриједност инвестиције је око 25 милиона КМ, односно 35 милиона КМ респективно. МХЕ „Устипрача“ је пуштена у рад у јулу 2015. године, МХЕ „Дуб“ је у фази пуштања у погон.

ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале изградила је хидроелектрану МХЕ „Месићи-Нова“. Вриједност радова је била око 9 милиона КМ. Хидроелектрана је пуштена у рад у јуну 2015. године.

„Рибарство вир“ д.о.о. је у периоду 2013-2015. година изградило мријестилиште и растилиште рибље млађи, које се састоји од 26 бетонских базена и 32 PVC базена за производњу млађи, те пратећим објектима за смјештај репроматеријала и радника. Овом инвестицијом заокружен је комплетан производни циклус за производњу калифорнијске пастрмке од икре до конзумне рибе. У том периоду запослено је 10 нових радника. Вриједност инвестиције је 2,7 милиона КМ.

Месна индустрија „Визион“ д.о.о. Рогатица је отворила нови погон за прераду меса у септембру 2016. године. Вриједност инвестиције је преко милион КМ, а запослено је додатних 14 радника.

Предузеће „Conte-Co“ д.о.о Рогатица изградило је хладњачу за јагодичасто воће капацитета 150 тона са тунелом за замрзавање капацитета 8 тона/24 сата. Вриједност инвестиције је 350.000 КМ.

Тренутно је у завршној фази изградња двије проточне хидроцентрале на ријеци Прачи. У наредном периоду очекују се веће инвестиције у вези са „Новом творницом пречистача“ која је у власништву Владе РС и за коју се тренутно тражи стратешки партнер. Поред тога, Општина има уређене производне хале у бившој фабрици „Ротек“. Текстилна индустрија „Јасна“ Рогатица је у стечају, а представља значајан потенцијал у тој области те се очекује да би нови власник, након окончања стечаја, могао извршити улагања у занављање технологије како би се овај потенцијал искористио.

Пољопривреда

Подручје општине Рогатица према природним условима, односно по пољопривредним површинама, климатским, хидрографским и рељефним карактеристикама, погодно је за примарну пољопривредну производњу: сточарство, ратарство, рибарство и воћарство. Све ове дјелатности имају своју традицију и у различитим временским периодима имале су мањи или већи значај у економском развоју овог подручја. Пољопривреда, односно производња сировина и хране животињског и биљног поријекла, основа је за многе друге дјелатности. Поред напријед изнесених природних претпоставки за успјешну производњу, ова стара грана привређивања захтијева: материјалну базу, присуство струке, организованост производног циклуса, пласман производа на тржишту, стратегију развоја, мјере пољопривредне политике и друго. Развој пољопривреде зависи и од нових технологија које су засноване на знању. Знање је постало главни, а често најуноснији фактор у развоју пољопривредне производње.

Носиоци пољопривредне производње на подручју општине су пољопривредна газдинства и то: привредна друштва, удружења, самостални предузетници, породична пољопривредна газдинства и остала домаћинства. У Регистар пољопривредних газдинстава уписано је укупно 587 газдинстава, од чега су 574 породична пољопривредна газдинства (148 комерцијалних, а остали некомерцијални), осам привредних друштава (два нису активна- „Планинско добро“ д.о.о. и „ЕКО SELECT MILK“ д.о.о.), три самостална предузетника (два нису активна - Пољопривредно газдинство „Ливада“ и „Караџић“), једна пољопривредна задруга (неактивна) и једно удружење пољопривредних произвођача.

Код надлежног органа Општинске управе, са стањем на дан 3.11.2017. године, регистровано је 16 самосталних предузетника, којима је пољопривреда основно занимање, а баве се претежно мјешовитом пољопривредном производњом, од којих је 10 уписано у Регистар пољопривредних газдинстава. У периоду 2012-2016. година евидентна је тенденција раста броја предузетника који се баве пољопривредном производњом са осам колико је било регистровано у 2012. годинин на 20 предузетника у 2016. години. Према подацима Републичког завода за статистику из посљедњег пописа становништва, на подручју општине, број домаћинства на селу је 1.655.

Пољопривредно земљиште

Табела 5. Структура пољопривредног земљишта према облицима својине

Структура (бонитет)	Својина			Укупно ха	%
	Приватна ха	Републике Српске ха	Општине Рогатица ха		
Оранице	3.419	295	48	3.762	17,7
Воћњаци	1.617	1	-	1.618	7,6
Ливаде	12.032	199	8	12.239	57,7
Свега обрадиво земљиште	17.068	495	56	17.619	83,0
Пашњаци	3.123	476	11	3.610	17,0

Свеукупно	20.191	971	67	21.229	
%	95,1	4,6	0,3		100

Извор: Републичка геодетска управа, ПЈ Рогатица

У претходној табели исказани су подаци о пољопривредном земљишту у својини Републике Српске, а односе се на идентификовано земљиште, које је раније користило државно предузеће, чиме нису обухваћене све расположиве површине пашњака. Према евиденцијама Републичке геодетске управе – Подручна јединица Рогатица, за потребе статистике, укупна површина пашњака у својини Републике Српске је 2.641 ha.

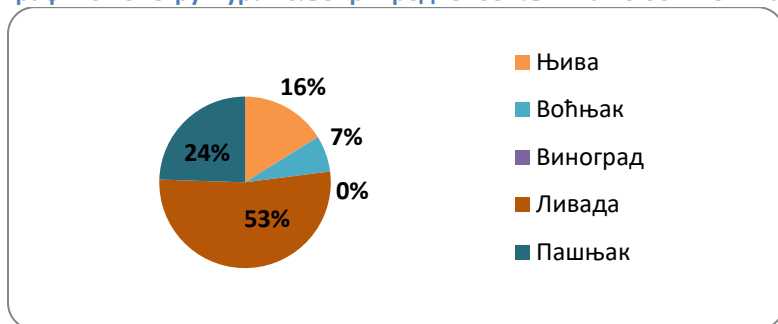
Табела 6. Пољопривредно земљиште у својини Републике Српске

Р. бр	Локалитет	Обрадиво	Пашњаци	Укупно ha
1.	<u>Дато на коришћење путем закупа</u> Рогатичко Поље	132	15	147
2.	Борика (за сјеменски кромпир)	26	-	26
Свега:		158	15	173
3.	<u>Идентификовано, а није дато на коришћење</u> Преостало идентификовано (Борика, Сјемећ, Рогатичко Пољеи Пашић Кула)	341	457	798
СВЕУКУПНО:		499	472	971

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

Ако се посматра структура пољопривредног земљишта по бонитетима на подручју општине Рогатица, највећи проценат односи се на ливаде и пашњаке (укупно 77%) док је проценат пољопривредног земљишта под ораницама, воћњацима и виноградима око 23%.

Графикон 9. Структура пољопривредног земљишта по бонитетима

Извор: Републичка геодетска управа, ПЈ Рогатица

Просјечна величина посједа је мала, посједи су углавном уситњени. Слична је ситуација и са парцелама пољопривредног земљишта на подручју општине Рогатица које се налази у својини Републике Српске и још увијек нису дате на коришћење.

Табела 7. Величина и број парцела пољопривредног земљишта у својини РС, које није дато на коришћење

Вел. Бр.	Величина парцела у ha						Укупан број парцела	Укупно ha
	до 0,5	0,5 – 1,0	1,0 – 2,0	2,0 – 5,0	5,0 – 10,0	> 10,0		
Бр. парцела	16	10	16	11	5	13	71	341

Извор: Републичка геодетска управа, ПЈ Рогатица

Идентификовани, а недодијељени на кориштење пашњаци су површине 457 ha, од чега је једна цјелина на подручју Сјемећа, површине 282 ha, сачињена од шест к.ч., док је површина од 175 ha преосталих пашњака распоређена у 34 к.ч. (уситњене и разбацане парцеле) и налазе се на подручју Борика, Рогатичког поља и Пашић Куле. Када је у питању пољопривредно земљиште у својини Општине Рогатица, провођењем два поступка, дато је у закуп на период од осам година, односно до 2020. и до 2023.године, у површини од 25 ha, једном привредном друштву и 11 породичних пољопривредних газдинстава. Неопходно је истаћи да се пољопривредно земљиште дато у закуп користи тако што се редовно обрађује и запуштене површине приводе култури, гдје се постиже унапређење и остварује значајна производња ратарских култура (кромпир, силажни кукуруз и стрне житарице).

Сточарство

Подручје општине Рогатица традиционално је сточарски крај. Расположиви сточни фонд је скроман у односу на природне услове и могућности. На основу евиденције Ветеринарске амбуланте а.д. Рогатица, проценат обиљежене стоке код говеда је 60%, а код оваца 15%. Према расположивим подацима и подацима прикупљеним на терену тренутно стање сточног фонда је сљедеће:

Табела 8. Сточни фонд

Р.бр	Врста	Категорија	Број грла
1.	Говеда	Краве и гравидне јунице	1.758
2.	Говеда	Лиценцирани бикови	32
3.	Овце	Приплодне овце	19.975
4.	Козе	Приплодне козе	330

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

У претходној табели видљиво је да је овчарство нарочито заступљено код становништва које се бави пољопривредом. Више од 600 домаћинстава на подручју општине Рогатица се бави овчарством. Пољопривредници добит од узгоја оваца остварују индивидуално, од продаје јагњаци јер не постоји организован откуп.

Табела 9. Преглед газдинстава према броју узгоја приплодних оваца

Ред. бр.	Број газдинстава	Број приплодних оваца
1.	271	до 20
2.	313	21 до 100
3.	24	>100
Укупно:	608	-

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

На подручју општине, 52 газдинства узгајају козе, од чега само два газдинства узгајају преко 20 грла док преостали узгајају од 1 до 20 грла. Као и у овчарству, готово исти број домаћинстава стиче приходе из пољопривреде и од производње и продаје крављег млијека. Углавном се ради о домаћинствима која имају од 1 до 3 музна грла.

Табела 10. Преглед газдинстава према броју узгоја музних грла

Р.бр	Број газдинстава	Број музних грла
1.	418	1 до 3
2.	172	4 до 10
3.	10	>10
Укупно:	600	

Извор: Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности

Реализацијом ЈИСА пројекта „Изградња повјерења кроз рурални развој“, у периоду 2014-2017. година, из увоза је набављено 112 грла гравидних јуница сименталске пасмине и додијељено по једно грло породичним пољопривредним газдинствима. Реализацијом обавеза из уговора, још 100 додатних ППГ су добили по једно теле од увезених јуница (од чега је 63 женских и 37 мушких грла), што је све укупно утицало на побољшање пасминског састава. У току је оснивање фарме крава, на породичном пољопривредном газдинству „Кајтаз Споменко“, планираног капацитета од 100 грла из увоза која ће бити финансирана из властитих средстава.

Када је у питању откуп произведеног млијека, мљекаре „Милкос“ а.д. Сарајево и „Пађени“ д.о.о. Билећа врше откуп млијека на подручју општине Рогатица. Млијеко плаћају по цијени 0,14 КМ по млијечној јединици, а Мљекара „Пађени“ додатно плаћа 0,08 КМ стимулације за екстра класу млијека. Просјечна откупна цијена Мљекаре „Милкос“ је 0,52-0,55 КМ, а Мљекаре „Пађени“ 0,60 КМ по литру. Откуп млијека се врши на 26 откупних мјеста, са инсталираним лактофризима укупне запремине 8.960 литара, од којих је пет откупних мјеста регистровано.

Табела 11. Преглед откупљених количина млијека за период 2013-2017. година

Мљекара	2013. година		2014. година		2015. година		2016. година		2017. година	
	Кол. (лит)	Бр. кооп.	Кол. (лит)	Бр. кооп.	Кол. (лит)	Бр. кооп.	Кол. (лит)	Бр. кооп.	Кол. (лит)	Бр. кооп.
„Пађени“ д.о.о.	511.425	58	651.024	74	477.409	53	611.634	56	594.209	54
„Милкос“ д.о.о.	152.450	13	126.976	13	101.439	11	89.193	7	95.646	7
УКУПНО:	663.873	71	778.000	87	578.848	64	700.827	63	689.855	61

Извор: Мљекаре „Милкос“ и „Пађени“

У 2015. години је дошло до пада количине откупљеног млијека јер је престала са радом фарма крава Планинско добро „Борика“.

Месна индустрија

Најзначајнији капацитет у месној индустрији на подручју општине Рогатица је предузеће „Визион“ д.о.о. Између осталог, ово предузеће посједује клаонички објекат за папкаре и погон за прераду меса. „Визион“ представља значајан потенцијал за развој примарне сточарске производње јер врши откуп крупне и ситне стоке на подручју општине и шире регије. Поред тога, „Визион“ је заинтересован да развија кооперантске односе са произвођачима при чему је најзанимљивији сегмент тов јунади.

Пчеларство

На подручју општине Рогатица дјелује Удружење пчелара „Сат“ Рогатица које броји 45 чланова. У Евиденцији пчелара и пчелињака Републике Српске регистровано је 38 пчелара који су на дан 30. септембра 2017. године посједовали 710 пчелињих друштава. Укупан број пчелара на подручју општине Рогатица је око 120, а процијењени број пчелињих друштава је око 1.600.

Рибарство

Друштво за производњу, узгој, услуге, унутрашњу и спољну трговину „Рибарство вир“ д.о.о. Рогатица узгаја калифорнијску пастрмку у конзумне сврхе, у Жепи. Капацитет годишње производње је 1.200 t конзумне рибе, од 8.000.000 комада оплођене икре. У властитом објекту обавља се прерада рибе у филете и пакује на леду у фолије, након чега се пласира дијелом на домаће тржиште, а дијелом на тржиште Европске уније. Капацитет објекта за чишћење и прераду рибе је до 15 t/дан.

Биљна производња

У току 2017. године, засијано је укупно 536 ха од чега 270 ха отпада на кромпир, око 110 ха на пшеницу, јечам и зоб и 105 на остало поврће. Од 270 ха под кромпиром, на површини од 56 ха засијан је сјеменски, а на 214 ха меркантилни кромпир. Најзначајнији произвођачи су: „Соланум продукт“, „Агрос“, ПД „Агроплод“ и „Агромонт“.

Производњом сјемена кромпира баве се четири произвођача регистрована за ту врсту производње, а производњом меркантилног кромпира високог квалитета за тржиште бави се од 80-100 произвођача – породичних пољопривредних газдинстава. Поред наведених, тржишно оријентисаних произвођача, сва регистрована породична пољопривредна газдинства и остала домаћинства на селу баве се узгојом кромпира за властиту исхрану и исхрану стоке.

Воћарство

У задњих пет година, актуелан је развој савременог воћарства и подизање производних засада јабучастог, коштичавог и јагодастог воћа уз примјену савремених агро-техничких мјера. Најсавременији воћњак на подручју општине је у породичном пољопривредном газдинству „Кнежевић“ на површини од 1,1 ха, са системом за наводњавање и противградном заштитом. На подручју општине, постоје двије сушаре за воће. Једна је у власништву предузећа „Power“ д.о.о. Рогатица, а друга Удружења воћара „Рогатица“. Предузеће „Power“, поред откупа воћа, врши откуп љековитог биља и гљива.

Малинарство је у развоју на подручју општине и процјена је да око 80 домаћинстава посједује заседе укупне површине око 10 ха (појединачни заседе су површине од 0,1 до 1,2 ха). Предузеће „Conte-Co“ д.о.о. Рогатица посједује хладњачу за јагодичасто воће капацитета 150 тона са тунелом за замрзавање капацитета 8 тона/24 сата.

Постојећи капацитети сушара и хладњаче нису довољни за потребе произвођача са подручја општине Рогатица.

Регионална пољопривредна изложба и сајам

Ова манифестација се традиционално одржава у Рогатици, а обухвата Сарајевско-романијску и Горње-дринску регију. У 2017. години је одржана 53. пут. На манифестацији се излажу, оцјењују и награђују приплодна грла говеда (јунице, гравидне јунице и краве од I-IV лактације), оваца (двизице и приплодне овце), коза (јарице и приплодне козе) и коња (кобиле и пастуви), затим кромпир (сјеменски и меркантилни) и Романијски скоруп-кајмак. Укупан број награда је преко 100, а фонд награда је око 20.000,00 - 25.000,00 КМ. Ова манифестација представља јавну мјеру за унапређење сточарства и остале примарне пољопривредне производње. Организује је Општина Рогатица уз подршку ресорних министарстава на ентитетском и државном нивоу. Манифестација траје два дана, а посјети је 500-1000 људи.

Заштита географског поријекла производа

За два пољопривредна производа покренуте су активности са циљем заштите географског поријекла. То су: Борички кромпир за који је формирано Удружење произвођача кромпира „Борика“ које окупља 24 произвођача и има заштићен жиг (trademark) у Институту за интелектуално власништво БиХ и Романијски скоруп-кајмак за који је формирано Удружење „Романијски скоруп-кајмак“ које покрива подручје општина Хан Пијесак, Соколац и Рогатица. Из Рогатице је пет жена учлањено у поменуто Удружење. Покренута је процедура заштите у категорији PDO – заштита имена поријекла и добијено рјешење од Института за интелектуално власништво БиХ. Предстоји им заштита жига и рад на унапређењу паковања, промоције и пласмана производа. Процијењени капацитет производње је шест тона на регији, а пласман се за сада углавном врши на кућном прагу. Удружењу је потребна додатна помоћ за промоцију производа и организован пласман. С обзиром да Удружење окупља произвођаче са подручја три општине, у питању је међуопштински пројекат и за сада их највише подржава Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС.

Општина Рогатица је подржала оснивање низа удружења која дјелују у области пољопривреде и руралног развоја, а све са циљем унапређења пољопривредне производње и услова живота становништва на селу.

Туристички потенцијали и туристичка инфраструктура

Културно-историјско наслеђе Рогатице је разноврсно и повезано је са историјским чињеницама и специфичностима географског положаја. Представља значајан ресурс који се може ставити у функцију развоја туризма. У насељу Рогатица налази се православна црква Свете Тројице, спомен-костурница, у парку Дома здравља колонија лапида, камених споменика из античког доба. Локалитети Градине код села Врела и Вратара свједоче о праисторијским и средњовјековним насељима на овом подручју. Такође постоје и други трагови из средњег вијека: остаци средњовјековних градова, стећци и куле. На подручју Босне и Херцеговине налази се бројчано највећи број стећака, њих приближно 60.000, а општина Рогатица је на трећем мјесту по броју стећака, после Невесиња и Коњица, са 88 некропола и 2.628 стећака. 15. јула 2016. године на самиту UNESCO-а у Истанбулу, донесена је одлука о упису стећака на Листу свјетске баштине. На овој листи се наша, између осталих, и некропола стећака „Борак“ која се налази у селу Бурати, општина Рогатица, а која је проглашена националним спомеником.

Поред културно-историјског наслеђа, Рогатица се може похвалити изузетним природним љепотама, чистим планинским ријекама богатим рибом, планинским и брдским предјелима испресијецаним црногоричном и бјелогоричном шумом са значајним фондом високе и ниске дивљачи, што је чини изузетном ловно-туристичком дестинацијом. Посебне туристичке дестинације представљају села Борика и Жепа.

Борика се налази на око 18 км сјевероисточно од Рогатице, на 1.100 м надморске висине. Још давне 1895. године на Борици је основана ергела за узгој босанско-брдске и арапске расе коња, једина ове врсте на Балкану. На Борици постоји ендемска врста лијеске - Мечија лијеска- чије се најстарије стабло, старо преко 450 година, налази на локалитету Лијеска. Најзначајнији сакрални објекти на Борици су Храм светих апостола Петра и Павла, споменик краљу Петру I Карађорђевићу, Црква Рођења Светог Јована Претече и Спомен капела Стари Брод.

Жепа је удаљена 35 км од Рогатице. Лежи на лијевој обали Дринског језера, па јој то омогућава и посебну водену везу са сусједним градовима. Жепа употпуњује туристичку понуду Рогатице јер је изузетно привлачна ловцима и риболовцима и са мноштвом туристичких мотива (Мост на Жепи, средњовјековни град Вратар, врело ријеке Жепе, некрополе стећака).

Посебно мјесто у развоју туризма на општини Рогатица заузимају пећине, од којих су најатрактивније и највише, до сада испитане Бања Стијена, Говјештица и пећина Голубовићи. Говјештица је најдужа пећина у Републици Српској и БиХ и има велики туристички потенцијал.

Од укупне површине рогатичке општине, под шумом се налази 390,04 км² што представља ресурс за ловни туризам. Међу најстарија спортска друштва на подручју општине Рогатица, убраја се и ловачко друштво које носи име свога града „Рогатица“. Иначе, ту егзистирају два ловишта:

- планинско ловиште „Сјемећ“ које обухвата површину од 16. 000 хектара и
- брдско ловиште „Медник-Сочице“, покрива нешто више од 52. 000 хектара.

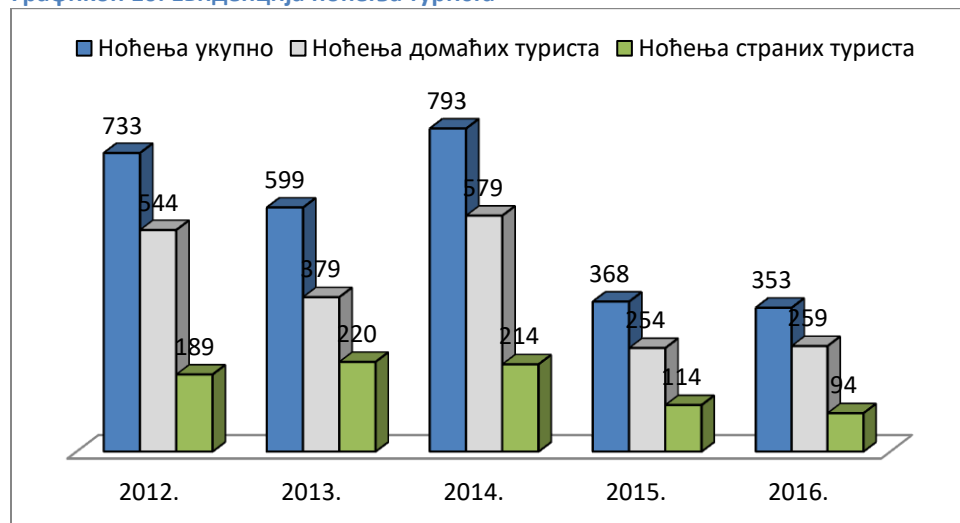
Неки дијелови ловишта имају атрибут првог бонитетског разреда и пружају практично оптималне услове за раст и развој готово свих врста високе и ниске дивљачи, као што су вук, лисица, куна, вепар, срна, медвјед, дивокоза, дивља мачка, зец и јазавац. Ловачко друштво сваке године у мјесецу марту организује и традиционално „Ловачко вече“, уз богат културно – забавни програм.

Кроз подручје општине Рогатица протичу сљедеће ријеке: Ракитница, Берг, Прача, Жепа и Дрина. Поменути ријеке богате су разним врстама рибе, попут поточне пастрмке, липљана, плотице, младице, шкобаља, мрене, тако да је рибарење на њима незаборавно искуство. Међутим, последњих година, рибљи фонд у поменутих ријекама је угрожен изградњом низа хидроцентрали и других постројења, стварањем вјештачких акумулација, неконтролисаним изловом и недозвољеним бацањем свих врста отпада. Риболовно удружење „Берг“ уз подршку Општине Рогатица врши акције порибљавања.

-**Смјештајне капацитете** на подручју општине Рогатица чине: Мотел „Парк“ у Рогатици, објекти приватног смјештаја, „Собе Зеко“ и „Рогатица апартмани“ у Рогатици који укупно располажу са 14 соба и око 25 кревета у категорији од 2 до 4 звјездице. Домаћинства која се баве сеоским туризмом, а налазе се у селу Зиличина код Рогатице, располажу са осам соба и 20 лежајева.

Општина Рогатица је 2006. године основала Туристичку организацију општине Рогатица (ТООР) са циљем промоције туризма и стављања туристичких ресурса у функцију развоја привреде. ТООР запошљава 7 радника. Евиденција ноћења у периоду 2012 – 2015. године показује да број туриста осцилира од године до године. Страни гости су углавном на пропутовању ка црногорској обали, у току љетне сезоне, и не задржавају се дуже од једног ноћења.

Графикон 10. Евиденција ноћења туриста

Извор: Републички завод за статистику

ЗАКЉУЧЦИ

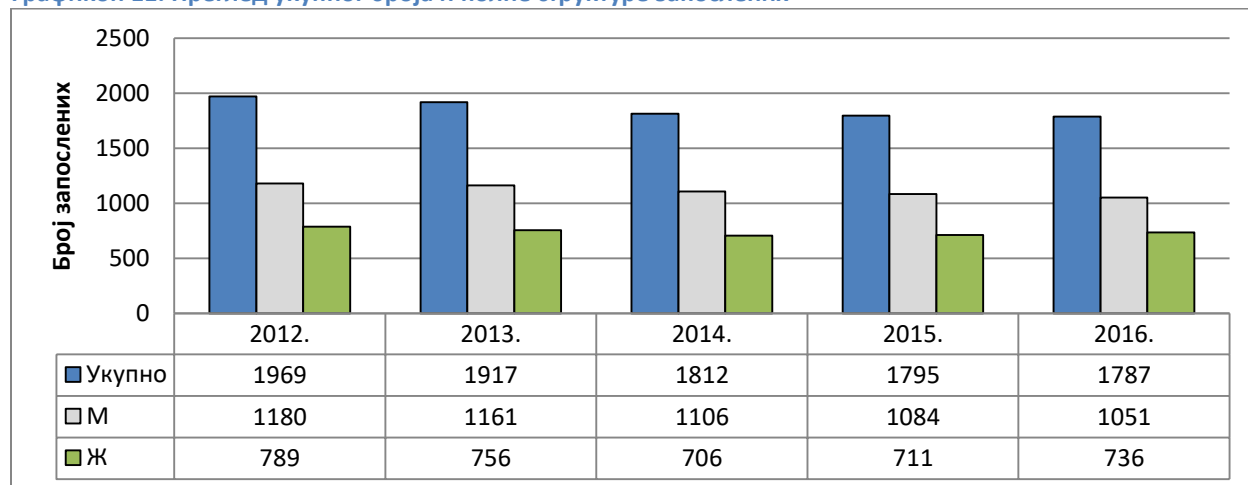
- Неповољна структура локалне економије са значајним бројем привредних субјеката у области трговине и услужних дјелатности гдје доминирају микро и мала предузећа са малим бројем запослених;
- Дрвна индустрија је највећи генератор прихода, запошљава највећи број радника и предњачи у извозу, а након ње слиједи прехранбена индустрија;
- Низак ниво привредних активности, релативно скроман обим спољнотрговинске размјене са израженим дефицитом у протеклим годинама;
- Ниска нето просјечна плата, испод републичког просјека и нижа у односу на општине и градове у окружењу;
- Производи су са ниским степеном додате вриједности (пољопривредни производи, а првенствено кромпир и млијеко и производи дрвне индустрије);
- Недовољно искориштени инвестициони потенцијали општине;
- Развијена примарна пољопривредна производња, посебно сточарство и производња кромпира те регионална препознатљивост и традиција у пољопривреди;
- Снажан потенцијал за развој ланца вриједности у пољопривредно-прехранбеној производњи (број грла, количина произведеног млијека у порасту, производња кромпира);
- Извозни потенцијал у дрвопрерађивачкој и прехранбеној индустрији (од десет највећих извозника, девет су дрвопрерађивачи, а десети из области прехранбене индустрије) и
- Значајни ресурси за развој сеоског, ловног, риболовног, спортског туризма (бициклизам, планинарење) нису довољно валоризовани. Не врши се адекватна промоција нити постоје осмишљени туристички производи.

IV. 1.4. Преглед стања и кретања на локалном тржишту рада

Анализа запослених

Број запослених лица на подручју општине Рогатица се прогресивно смањује. Поређењем података из 2012. и 2016. године видимо да је укупан број запослених смањен за 182, при чему је број запослених мушкараца мањи за 129, а жена за 53.

Графикон 11. Преглед укупног броја и полне структуре запослених

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

До највећег смањења броја запослених дошло је у прерађивачкој индустрији гдје је 121 особа остала без посла док је у осталим гранама привредне дјелатности задржана слична структура и број запослених. Већ је раније поменуто да је основни разлог тако снажног пада броја запослених у прерађивачкој индустрији престанак са радом фирме „Дрволик“ д.о.о. из области дрвне индустрије која је запошљавала преко 200 радника.

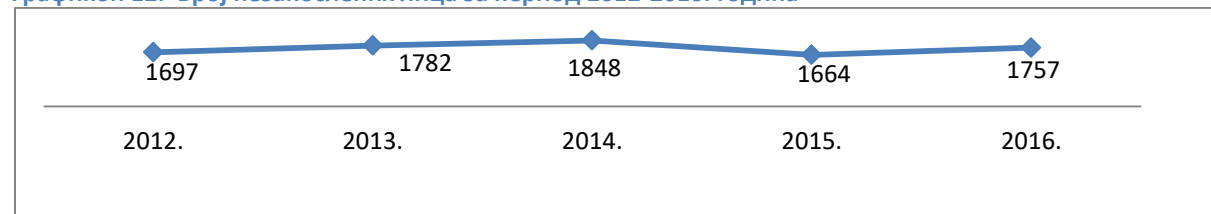
Према подацима Завода за статистику РС за 2016. годину, структура запослених по класификацији дјелатности показује да је највећи број запослених у сљедећих пет области:

- прерађивачка индустрија (357);
- трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала (298);
- пољопривреда, шумарство и риболов (291);
- јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање (177) и
- образовање (147).

Анализа незапослености

На основу података достављених од стране Завода за запошљавање Републике Српске – филијала Источно Сарајево, Биро Рогатица, у 2016. години, на евиденцији се налази укупно 1.757 незапослених лица.

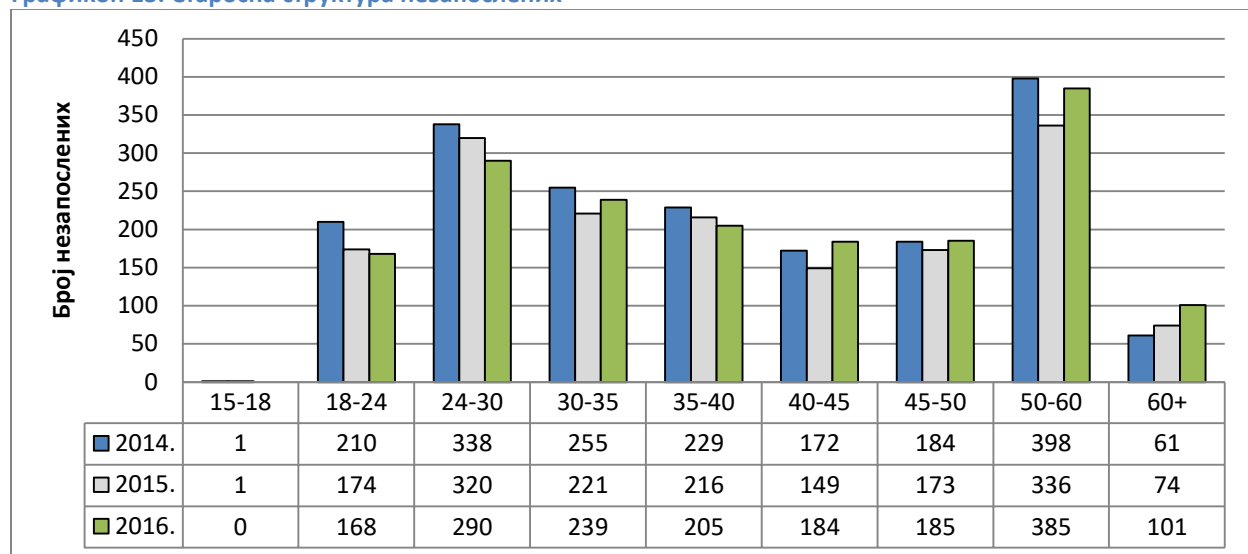
Графикон 12. Број незапослених лица за период 2012-2016. година

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

Што се тиче полне структуре, од 1.757 незапослених лица на евиденцији је 877 жена, што је 49,9% од укупног броја незапослених. Када се сагледа старосна структура незапослених, уочава се да је највећи проценат незапослених лица у старосној категорији од 50-60 година која представља тешко запошљиву категорију. У питању су старија лица која нису конкурентна на тржишту рада услед губитка вјештина које су стекли током формалног образовања, губитка социјалних контаката и ограничених радних способности.

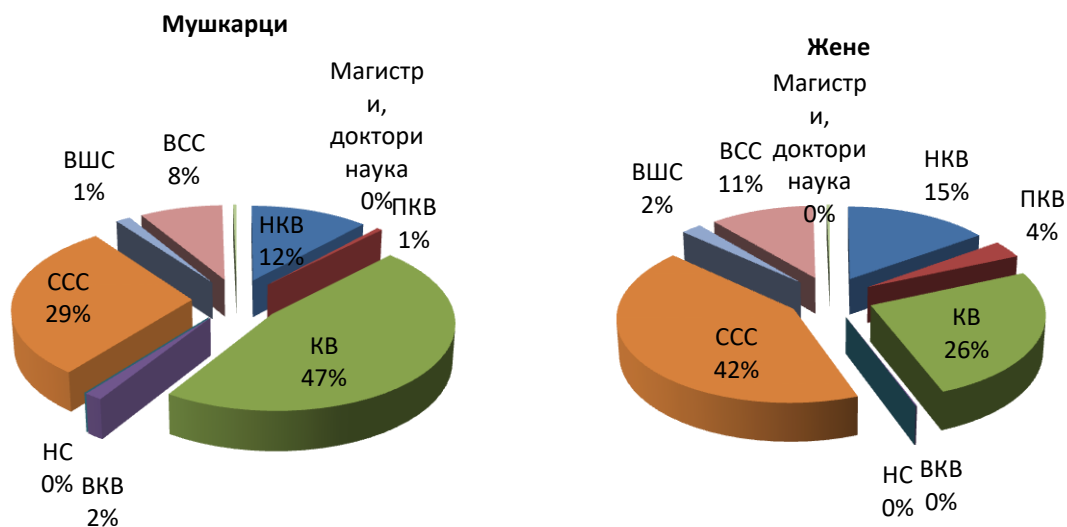
Графикон 13. Старосна структура незапослених

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

Међу незапосленим лицима, највећи је проценат лица са средњом стручном спремом (жене) и КВ занатом (мушкарци).

Графикон 14. Образовна структура незапослених лица у 2016. години

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

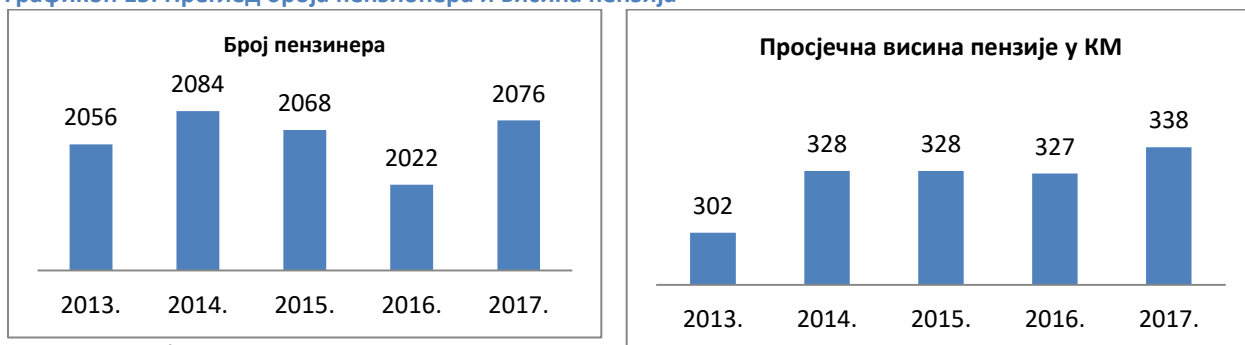
Најбројнија занимања међу незапосленима са ССС су: економски техничар 262, матурант гимназије 109, машински техничар 82, комерцијални техничар 45, техничар за прераду дрвета 21, техничар финалне прераде дрвета 13 итд. У оквиру високе стручне спреме најбројнији су: дипл. економисти 27, дипл. правник 16, професор разредне наставе 12, дипл. инжењер пољопривреде 9, дипл. економист рачуноводство и ревизија 8, дипл. инжењери шумарства 7, дипл. географ (професор) 7, дипл. журналиста 7, професор енглеског језика 6, професор физичког и здр. васпитања 6, професор филозофије 4 итд. Дефицитарна занимања су љекари, фармацеути, професори техничког образовања, професори физике, дипл. инг. грађевине и дипл. инг. машинства у ВСС, а што се тиче ССС, дефицитарни су месари. Биро за запошљавање је у више наврата нудио програме преквалификације али ни један привредник се није јавио јер је био услов да се након спроведеног програма, преквалификована лица приме у радни однос на неодређено вријеме, што привредници нису хтјели да прихвате.

Структура незапослених не одговара потребама тржишта рада те је неопходно радити на измјени уписне политике Средње школе као и програмима преквалификације. Према дужини чекања на запослење, највећи је број оних који на запослење чекају дуже од двије године, чак 1.137 особа, а међу њима је 849 лица која запослење траже дуже од четири године.

Анализа пензионера

На подручју општине Рогатица, у 2017. години било је 2.076 пензионера, што значи да пензионерска популација чини једну петину становништва. Просјечна висина пензије износила је 338 КМ и мања је од просјечне пензије на нивоу РС за око 15,00 КМ. На сљедећем графикону дат је преглед броја пензионера и висине пензија за период 2013-2017. година.

Графикон 15. Преглед броја пензионера и висина пензија

Извор: ПИО, Удружење пензионера

Основни показатељи који одређују укупно социо-економско стање пензионерске популације на подручју општине Рогатица су ниске пензије и њихов однос према просјечној плати, високе цијене лијекова и неуређена област ове проблематике, неадекватна и неприступачна здравствена заштита, недовољна подршка из буџета за социјалне потребе ове популације и недовољна укљученост ове популације у друштвена и културна збивања на нивоу локалне заједнице. Стање у овом сегменту је слично и у сусједним општинама.

ЗАКЉУЧЦИ

- Број запослених лица на подручју општине се прогресивно смањује (број запослених је смањен за 182 у периоду 2012-2016. година). Посебно је алармантан податак о смањењу броја запослених у прерађивачкој индустрији (121 запослено лице мање за период 2012-2016. година).
- Број незапослених се кретао од 1.660-1.850 лица при чему је старосно највећи удио незапослених од 50-60 година, а по образовању, највећи је удио незапослених са средњом стручном спремом.

- Структура незапослених не одговара потребама тржишта рада те је неопходно радити на преквалификацији са циљем повећања конкурентности незапослених лица.
- Када се упореди број запослених и пензионера, евидентно је да на једног запосленог долази 1,07 – 1,15 пензионера што је изнад просјека у односу на РС.

IV.1.5.Преглед стања и кретања у области друштвеног развоја

Образовање

Предшколско васпитање и образовање

Носиоци предшколског васпитања и образовања у Рогатици су: Јавна предшколска установа Дјечији вртић „Бамби“, чији је оснивач Општина Рогатица и приватна Предшколска установа Клуб за дјецу „Милица“.

Дјечији вртић „Бамби“ располаже просторијама за боравак дјеце као и пратећим просторијама које су предвиђене нормативом. Све радне собе су опремљене намјештајем који одговара узрасту дјеце, захтјевима програма и условима које даје простор. Приликом планирања и програмирања непосредног васпитно-образовног рада, установа користи cjеловити развојни програм - вртичке групе (цјелодневни, полудневни, играонички); специјализовани развојни програм (краћи интересни програми: језички, музички, плесне, драмске и креативне радионице, рођендаоница и сл.) и програм припреме дјеце за полазак у школу (1. март – 31. мај). Полазиште за избор програмских задатака је Програм предшколског васпитања и образовања РС. Установа има тренутно 8 запослених радника од којих су четири просвјетно педагошког смјера. Важан сегмент у реализовању предшколске дјелатности представља унапређивање услова у погледу безбједности дјеце и објеката и у том смислу је потребно планирати активности које се односе на санацију крова, одређене унутрашње поправке и ограђивање дворишта вртића. Такође, у наредном периоду, неопходно је радити на кадровском и организационом јачању дјечијег вртића „Бамби“ ради успјешног остваривања циљева институционалног васпитања и образовања дјеце предшколског узраста.

Приватна предшколска установа Клуб за дјецу „Милица“ своју дјелатност обавља у просторијама од 215 m² опремљеним по Правилнику о стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања („Службени гласник Републике Српске“, број 64/13). Васпитни рад подразумијева комплементарно дјеловање одраслих у планирању и реализацији задатака да би васпитач што боље припремио дјецу за полазак у школу. Облици рада у Клубу за дјецу „Милица“ су: цјелодневни боравак, полудневни боравак, играоница, припремни предшколски програм и рођендаоница. У приватној предшколској установи Клуб за дјецу „Милица“ запослена су два радника педагошког смјера.

Капацитети предшколских установа су довољни за потребе општине Рогатица.

Основно образовање

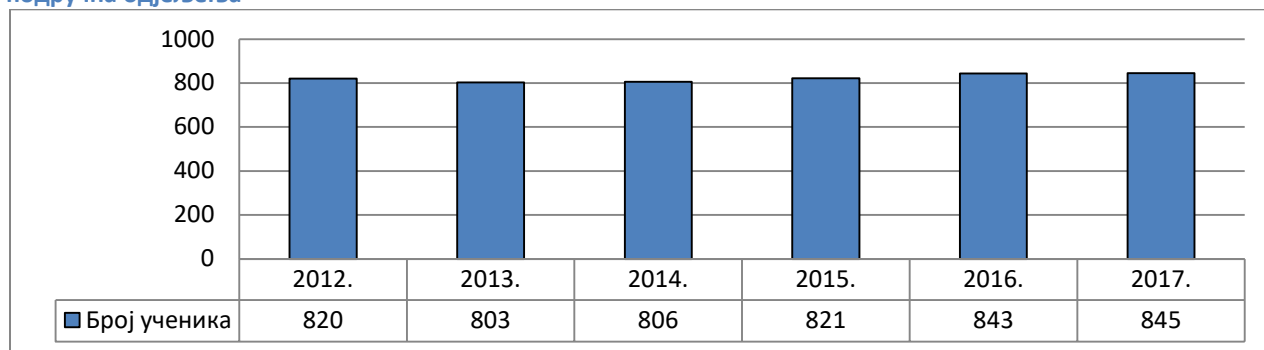
Основно образовање на подручју општине Рогатица организовано је кроз рад Основне школе „Свети Сава“ која у свом саставу има једну централну школу и четири подручна одјељења. Једно одјељење је деветоразредно: ПО Борике и три петоразредна одјељења: ПО Бранковићи, ПО Стјенице и ПО Жепа. Због недовољног броја ученика, у претходном периоду су два подручна одјељења престала са радом и то ПО Сјеверско школске 2010/2011. године и ПО Подгај школске 2011/2012. године.

Настава се изводи у седам објеката (два централна и пет подручних). Објекти у којима се изводи настава су дотрајали са застарјелом опремом и школским инвентаром што отежава наставни процес. Укупна површина учioniчког простора је 2.817 m², а укупна површина затвореног школског простора 5.788 m². У ЈУ ОШ „Свети Сава“ запослено је укупно 97 радника од тога 67 наставних и 30 ваннаставних радника.

Централна школа у Рогатици има организовану наставу од првог до деветог разреда у 33 одјељења које је у школској 2017/2018. години похађало 796 ученика.

Подручна одјељења на Борици, Бранковићима, Стјеницама и Жепи похађа укупно 49 дјеце.

Графикон 16. Број ученика који похађају Основну школу „Свети Сава“ у Рогатици – централна школа и подручна одјељења

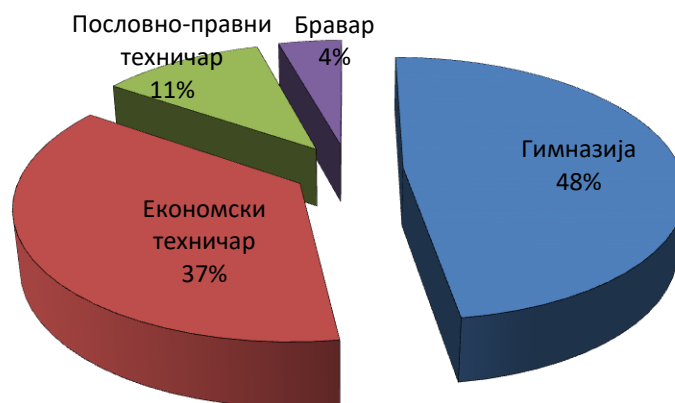
Извор: ЈУ Основна школа „Свети Сава“ Рогатица

Средње образовање

Носилац средњег образовања и васпитања у Рогатици је Јавна установа Средњошколски центар „27. Јануар“ Рогатица, која изводи наставни план и програм у три објекта условна за рад. Као и у случају школских објеката основног образовања и у Средњошколском центру се настава одвија у учионицама са застарјелом опремом и у објектима без изолације са дијелом у коме је дотрајала столарија што се такође одражава и на сам квалитет наставе. Школску 2017/2018. похађало је 312 ученика у 17 одјељења распоређених по смјеровима: гимназија – општи смјер, економски техничар, пословно-правни техничар и бравар.

Звања која ученици стичу током средњошколског образовања не одговарају потребама локалних предузећа, с обзиром да у структури локалне економије доминира прерађивачка индустрија, шумарство и дрвопрерада, пољопривреда и трговина. Школа је приступила изради уписне политике са циљем да програм образовања прилагоди потребама тржишта.

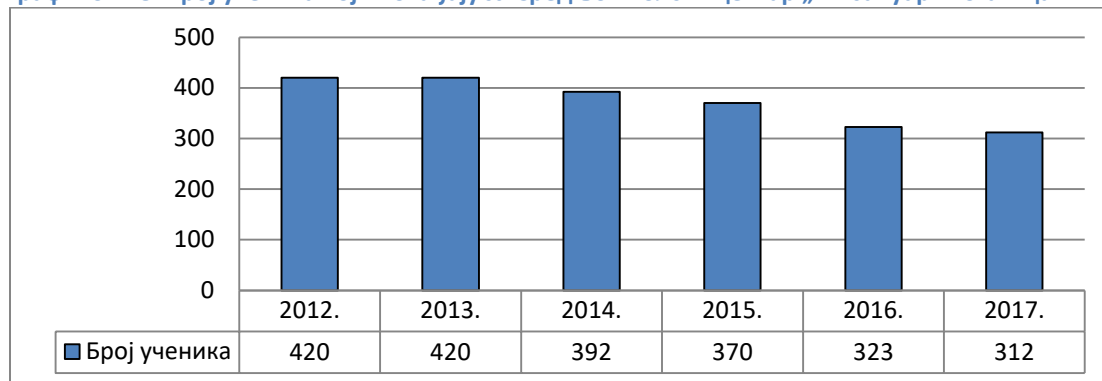
Графикон 17. Процентуални распоред ученика по смјеровима

Извор: ЈУ Средњошколски центар „27. Јануар“ Рогатица

Функционисање организације рада у погледу положаја школе у односу на систем средњег образовања у Републици Српској, стање инфраструктуре, заступљеност кадрова и др. усклађена је са Законом о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“, бр: 74/08, 106/09, 104/11 и 33/ 14).

Графикон 18. Број ученика који похађају ЈУ Средњошколски центар „27. Јануар“ Рогатица

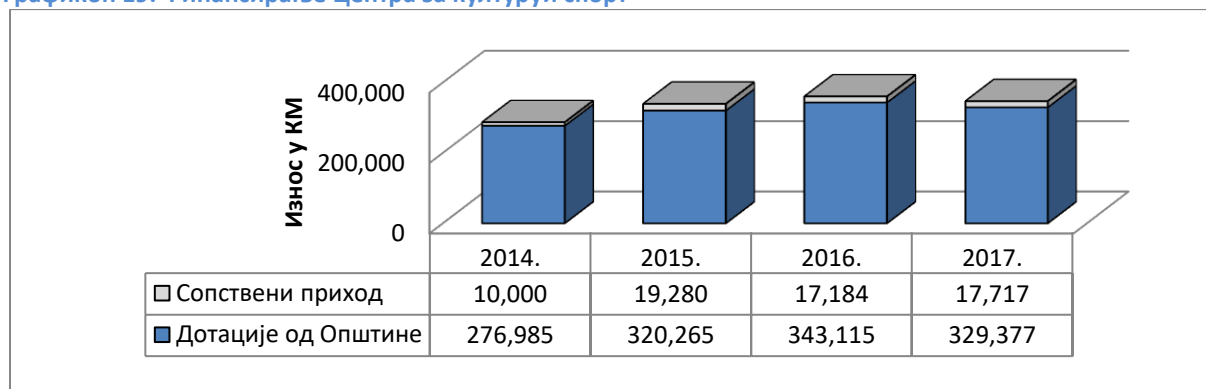
Извор: ЈУ Средњошколски центар „27. Јануар“ Рогатица

Из претходног графикона је видљиво велико смањење броја ученика до кога је дошло највећим дијелом због одлива становништва као и уписа дјецe у друге школе ван општине Рогатица.

Култура и спорт

Јавна установа Центар за културу „Рогатица“ основана је 1. јануара 2008. године ради задовољавања потреба грађана из области културе и образовања. Године 2014. одлуком Скупштине општине установа је пререгистрована у Центар за културу и спорт „Раденко Мишевић“ и истовремено је проширила дјелатност и на спорт. Као носилац културних и спортских активности у Рогатици, Центар за културу и спорт организује бројне, сада већ традиционалне манифестације међу којима је Турнир у малом фудбалу, Ликовна колонија и бројне друге манифестације. Поменуте манифестације привлаче велики број Рогатичана и становнике шире регије као и људе из дијаспоре, а међу њима су најзначајније: Илиндански сабор на Борикама, Преображењски дани у Рогатици, „Конференција беба“, „Такмичење пјевача аматера“, Прослава православне Нове године и подјела пакетића, Божићни и Видовдански турнири. Од свих манифестација, најпосјећенији су „Преображењски дани“ и процјена је да буде око 10.000 посјетилаца, а све укупно манифестације посјети око 25.000 људи годишње. Центар за културу и спорт није самоодржив и Општина Рогатица дотира за његов рад у циљу обезбјеђења квалитетних културних и спортских садржаја.

Графикон 19. Финансирање Центра за културу и спорт

Извор: Центар за културу и спорт

Када је организација спорта у питању, према подацима за 2017. годину на подручју општине Рогатица дјеловало је укупно 12 спортских клубова који се такмиче у различитим ранговима такмичења и у којима је укључено 525 чланова. Највише чланова имају Фудбалски клуб „Рогатица“, Карате клуб „Рогатица“ и Одбојкашки клуб „Рогатица“. У рад спортских клубова укључена су и 22 лиценцирана тренера.

Постојећи спортски клубови и инфраструктура углавном задовољавају потребе општине Рогатица али је недостатак тартан стазе велики проблем који треба рјешавати у наредном периоду. Поред тога, спортска инфраструктура у руралним дијеловима Рогатице није довољно развијена (осим Борице и Гучева), као ни културни садржаји. Неопходно је планирати већи број културних догађаја у руралним МЗ, као и пројекте изградње спортске инфраструктуре.

Здравствена и социјална заштита

Здравствена заштита

Јавна здравствена установа Дом здравља у Рогатици је здравствена установа која за примарни циљ има обезбјеђење свеобухватне, приступачне и квалитетне здравствене заштите на примарном нивоу, као и консултативно – специјалистичку здравствену заштиту за становништво са подручја општине Рогатица. Дом здравља у Рогатици пружа превенцију, дијагностику, лијечење и рехабилитацију болести и повреда, хитну медицинску помоћ, откривање и редукцију фактора ризика масовних незаразних болести, имунизацију против заразних болести, превентивну, дјечију и општу стоматологију, лијечење у кући, санитарски превоз, обезбјеђивање лијекова и медицинских средстава, хигијенско-епидемиолошке послове и др.

Дом здравља у Рогатици је код Фонда здравственог осигурања Републике Српске верификовао 8 тимова породичне медицине. Поред овога, ЈЗУ Дом здравља „Рогатица“ уговорио је пружање консултативно специјалистичке заштите из гинекологије за 3.771 жену и педијатрије за 693 дјеце до шест година старости. У циљу обезбјеђења доступности консултативно-специјалистичке заштите, у већини случајева домови здравља са ФЗО-ом РС уговарају консултативно-специјалистичку заштиту, те обезбјеђују посјете сљедећих специјалиста консултаната: хирург, ОРЛ, ортопед, максилофацијални хирург, уролог, дерматолог, окулиста, интерниста, пнеумофтизиолог, психијатар, неуролог.

У Дому здравља „Рогатица“ запослена су 54 радника, од чега 34 медицинске струке и 20 немедицинске струке. Одлуком о распореду амбуланти породичне медицине на подручју општине Рогатица утврђен је сљедећи распоред амбуланти породичне медицине: Рогатица – објекат Дома здравља, пет амбуланти породичне медицине и Борица – објекат амбуланта, једна амбуланта породичне медицине. Поменутом Одлуком дефинисане су и амбуланта у Жепи, Стјеницама и Козићима, међутим, исте нису у функцији.

Постојећа опрема омогућава несметан рад Дома здравља али свакако треба планирати њено занављање. Постојећи буџет Дома здравља није довољан и представља реалан проблем за функционисање примарне заштите и треба изнаћи нове изворе финансирања. Велики проблем за обезбјеђивање примарне здравствене заштите представља велика разуђеност општине и мала густина насељености. Стога је веома тешко организовати рад амбуланти по селима јер је неопходан предуслов 2.000 становника у насељеном мјесту. Такође, проблем представља организација хитне службе због разуђености општине. Тренутно Општина имплементира пројекат ИРБ-а за опремање двије амбуланта на Борици и Жепи, набавку возила хитне помоћи и опремања мобилних тимова који ће вршити превентивне прегледе једном мјесечно по мјесним заједницама.

Табела 12. Преглед буџета и извора финансирања Дома здравља

Извори финансирања	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Остварени буџет	1.401.798	1.401.667	1.499.326	1.512.615	1.450.906
Износ дотације из општинског буџета	26.500	26.550	25.000	48.528	47.977
Финансијско учешће Фонда за здравствено осигурање	1.203.023	1.230.804	1.294.668	1.291.471	1.221.663
Учешће корисника здравственог осигурања	62.941	61.533	53.826	57.631	52.813
Из других извора	109.340	82.839	125.943	115.110	128.550

Извор: Дом здравља „Рогатица“

Социјална заштита

На територији општине Рогатица социјална заштита се остварује путем ЈУ Центар за социјални рад, који је и уједно носилац свих активности у остваривању права утврђених Законом о социјалној заштити, Породичним законом РС и Законом о дјечијој заштити.

Табела 13. Приход Центра за социјални рад (у КМ)

Приходи	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Из буџета општине	343.707	442.121	471.687	489.107	476.288	480.112
Остали приходи	106.281	236.884	241.021	250.598	262.883	271.984
Укупно	449.988	679.005	712.708	739.705	739.171	752.096

Извор: Центар за социјални рад

Укупан број корисника социјалне помоћи из године у годину константно расте. Разлози за то су велики број избјеглих, расељених лица и повратника, старих и болесних без сродника, дјеце без родитеља, дјеце чији је развој ометен породичним приликама, дјеце са потешкоћама у учењу и развоју. Разлози су и свеprisутна незапосленост и немогућност запослења лица старосне доби изнад 50 година.

Табела 14. Број корисника права социјалне заштите за период 2012-2017.

Р.Б.	Врста помоћи	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
1.	Стална новчана помоћ	48	53	52	51	49	49
2.	Новчана накнада за помоћ и његу друге особе	204	250	275	281	311	311
3.	Оспособљавање за живот и рад	2	2	2	2	2	2
4.	Смјештај у другу породицу	3	3	3	3	3	3
5.	Смјештај у установе социјалне заштите	6	7	13	7	5	6
6.	Једнократне новчане помоћи	315	259	268	149	132	104
7.	Здравствено осигурање	8	8	8	5	6	6
8.	Кућна њега и помоћ у кући	3	3	3	3	3	3
9.	Дјечији додаток за друго дијете	212	207	207	215	208	174
10.	Дјечији додаток за треће дијете	113	114	108	106	111	99
11.	Дјечији додаток за четврто дијете	27	26	24	28	28	25
12.	Вулнерабилне групе дјеце	35	43	51	52	60	59
13.	Укупан број дјеце	387	390	390	401	407	357
14.	Број родитеља корисника	270	265	266	273	273	233
15.	Накнада за породиље које су запослене	47	36	32	26	41	50
16.	Накнаде за незапослене породиље	56	72	66	57	53	59
17.	Развод брака – миреење	7	17	7	9	7	7
18.	Категоризација	12	16	20	23	23	11
19.	Подршка у изједначавању дјеце и омладине ометене у развоју	2	2	2	2	2	-

Извор: Центар за социјални рад

Из претходне табеле, видљиво је да је дошло до знатног повећања давања по основу права на помоћ и његу другог лица. Разлог за то је доношење и примјена новог Закона о социјалној заштити гдје су знатно повећана новчана давања за остваривање тог права. То право је подијељено у двије категорије и усклађивањем са законом у 2013. години рађена је ревизија за све кориснике гдје је одређени број корисника остварио право на прву групу помоћи која износи 20% од просјечног личног дохотка у претходној години, док друга група износи 10%. Видљиво је да је у свакој наредној години повећан број новчаних накнада по овом праву јер се повећао број корисника, у просјеку годишње око 10%.

Табела 15. Износ исплаћене помоћи за социјалну и дјечију заштиту

А) Преглед исплаћених средстава из буџета Општине и Министарства здравља и социјалне заштите, а путем Центра за социјални рад						
Врста помоћи	Износ помоћи у КМ/годишње					
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Новчана помоћ	44.623,24	78.194,37	79.282,68	79.478,93	75.388,95	73.715,46
Додатак за помоћ и његу другог лица	155.472,00	320.281,80	340.024,89	360.946,50	392.970,30	407.706,83
Подршка изједначавању могућности дјеце и омладине са сметњама у развоју	2.230,20	2.331,40	2.526,76	2.214,77	4.665,30	5.142,64
Смјештај у установе социјалне заштите	56.619,05	65.783,50	69.212,59	58.909,27	38.038	47.006,36
Збрињавање у хранитељску породицу	15.639,59	7.100,00	7.200,00	7.200,00	7.200,00	7.200,00
Здравствено осигурање корисника социјалне заштите	6.751,40	6.835,24	6.911,64	6.263,50	4.675,02	4.593,94
Једнократна новчана помоћ	32.610,83	23.259,15	21.821,89	13.065,05	11.242,60	9.134,77
УКУПНО:	313.946,31	503.785,46	519.780,45	528.078,02	534.180,48	554.500,00
Б) Остварена права из Закона о дјечијој заштити која утврђује Центар за социјални рад, а исплаћују се директно корисницима од стране Министарства здравља и социјалне заштите						
Година	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Укупно исплаћено:*	632.361,64	454.768,01	416.083,31	388.452,50	497.523,80	568.960,71

Извор: Центар за социјални рад

*Остварена права из дјечије заштите односе се на додатак на дјецу, матерински додатак, рефундацију исплаћених плата, опрему за новорођенче, једнократну новчану помоћ за 3. и 4. дијете, љетовање дјеце, дјечију недељу, партиципациј фонда у вођењу првостепеног поступка и једнократну помоћ

Становање

Укупан број станова у објектима колективног становања на подручју општине, износи 893. У процес откупа, односно приватизације државних станова, до сада је ушло укупно 810 станова. Из одређених разлога, 83 стана нису могла бити предмет приватизације. Ти разлози су различити и углавном се односе на недовршен процес поврата имовине, уништеност стамбених јединица, промјену намјене стамбеног простора у друге сврхе, или неажурност станара. По посљедњој информацији о реализацији процеса приватизације државних станова, из јануара 2017. године, до сада је откупљено 748 станова.

Када је у питању процес регистрације заједница етажних власника, по званичној информацији из истог периода, до сада је регистровано 40 заједница, односно 668 власника станова и 40 власника пословних простора.

У ужем урбаном подручју Рогатице, изграђено је 37 објеката за колективно становање, а три таква објекта су уништена током ратних дејстава. Шире урбаном подручје Рогатице обухвата нешто преко 2.500 објеката индивидуалне стамбене градње.

Графикон 20. Врсте стамбених јединица

Извор: Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове

Посљедњих година, нешто је израженија изградња нових индивидуалних стамбених објеката на локацијама ратом уништених објеката, те повећање стамбеног простора надоградњом, доградњом, реконструкцијом или санацијом на око 3.500 ратом оштећених објеката. Према расположивим подацима, до сада је кроз разне пројекте обновљено 1.029 објеката, док је значајан број објеката које су власници самостално обновили.

Кроз заједничке активности са Министарством рада и борачко–инвалидске заштите, реализовано је неколико значајних пројеката у сврху трајног стамбеног збрињавања породица погинулих бораца и ратних војних инвалида. Са Министарством породице, омладине и спорта, реализован је пројекат изградње неколико кућа за стамбено збрињавање породица са петоро или више дјеце. Постоји и даље значајан број вишечланих породица које нису стамбено збринуте и за које је неопходно планирати пројекте стамбеног збрињавања.

Цивилна заштита и ризици од катастрофа и несрећа

У Општинској управи Рогатица цивилна заштита је организована у склопу Одјељења за општу управу. Цивилна заштита обухвата систем заштите и спасавања и дио је система безбједности. Цивилна заштита је интегрисани облик управљања и организовања субјеката и снага система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних мјера и извршењу задатака заштите и спасавања људи и материјалних добара од елементарне непогоде и друге несреће, укључујући и мјере опоравка од њихових посљедица. Организована је у складу са Законом и скупштинском одлуком, а чине је Штаб цивилне заштите који броји 11 чланова, повјереници, њих 39, Јединица за заштиту од пожара (Ватрогасна јединица) која броји 14 људи, Прва медицинска помоћ са 14 људи и Јединица опште намјене која има 40 људи, што укупно износи 118 људи. У складу са Законом о цивилној заштити, у случају потребе, сваки грађанин је у систему цивилне заштите и дужан је да дјелује у циљу заштите и спасавања људи и материјалних добара.

Када су у питању ризици, просторне, климатске и географске карактеристике општине Рогатица условљавају појаве различитих облика угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Најзначајнији облици и профили опасности на овом подручју су пожари, поплаве, минираност терена и хидрометеоролошки ризици (вјетрови, суша, снијег, високе температуре и град). Сваки од ових профила опасности има одређене и специфичне утицаје и посљедице које зависе од интензитета и обима захваћености подручја одређеном елементарном непогодом.

Одјељење за општу управу Општине Рогатица је припремило Процјену угрожености територије општине Рогатица од природних и других несрећа у складу са Уредбом о садржају и начину израде плана заштите од елементарне непогоде и друге несреће („Сл. гл. РС“ број 68/13), која је усвојена од стране СО Рогатица у јулу 2016. године. Овим документом дефинисани су сви могући ризици од којих се најчешће дешавају пожари и узрокују највеће материјалне штете. Потом, изражене су појаве суша што директно утиче на смањење

пољопривредних приноса. Изражено је присуство минираних површина па из тих разлога цивилна заштита општине Рогатица сваке године дефинише листу приоритета за деминирање. Према званичним подацима ВНМАС-а, утврђене минирани површине на подручју општине Рогатица обухватају 14,6 km², од чега је у првој категорији 5,4 km², у другој 4,9 km², а у трећој 4,3 km², док су ризичне површине 5,0 km². Минирани површине спречавају пољопривредну производњу и газдовање шумама.

Регулацијом корита ријеке Ракитнице, учесталост поплава је значајно смањена као и штете које оне проузрокују. Повремени ризици су вјетрови, град и обимне сњежне падавине.

Опрема и средства

Републичка управа цивилне заштите Источно Сарајево путем Подручног одјељења цивилне заштите Соколац донирала је Цивилној заштити општине Рогатица: 15 напртњача V-25 Пастор и 10 метларица (металне) које је Цивилна заштита општине Рогатица одмах дала на кориштење јединици за заштиту од пожара (ТВЈ Рогатица). Општина Рогатица је извршила набавку муљне пумпе (дизел) која је, такође, по наредби начелника општине, предата на кориштење јединици за заштиту од пожара (ТВЈ Рогатица). Да би снаге цивилне заштите биле оперативније неопходно је редовно одржавати у исправном стању средства и опрему са којом располажу и вршити редовно занављање. За потребе ефикаснијег рада Цивилне заштите Општине Рогатица неопходно је набавити униформе, теренско возило, средства везе и другу опрему.

Социјална, имовинска и лична сигурност грађана

Према подацима Станице полиције Рогатица, број кривичних дјела и структура криминалитета на подручју општине Рогатица је сљедећа:

Табела 16. Број кривичних дјела и структура криминалитета

Година	Број кривичних дјела	Сруктура криминалитета
2012.	59	Свих 59 КД из области општег криминалитета.
2013.	51	49 КД из области општег криминалитета, 1 КД из области привредног криминалитета и 1 КД из области против безбједности јавног саобраћаја
2014.	48	Свих 48 КД из области општег криминалитета.
2015.	58	35 КД из области општег криминалитета, 1 КД из области привредног криминалитета и 22 КД из области против безбједности јавног саобраћаја.
2016.	72	57 КД из области општег криминалитета, 2 КД из области привредног криминалитета и 13 КД из области против безбједности јавног саобраћаја.

Извор: Станица полиције Рогатица

Према расположивим подацима, евидентно је да у структури криминалитета предњаче дјела из области општег криминалитета. Кривична дјела из области привредног криминалитета су изузетно ријетка, док су кривична дјела против безбједности саобраћаја у порасту у посљедње двије године.

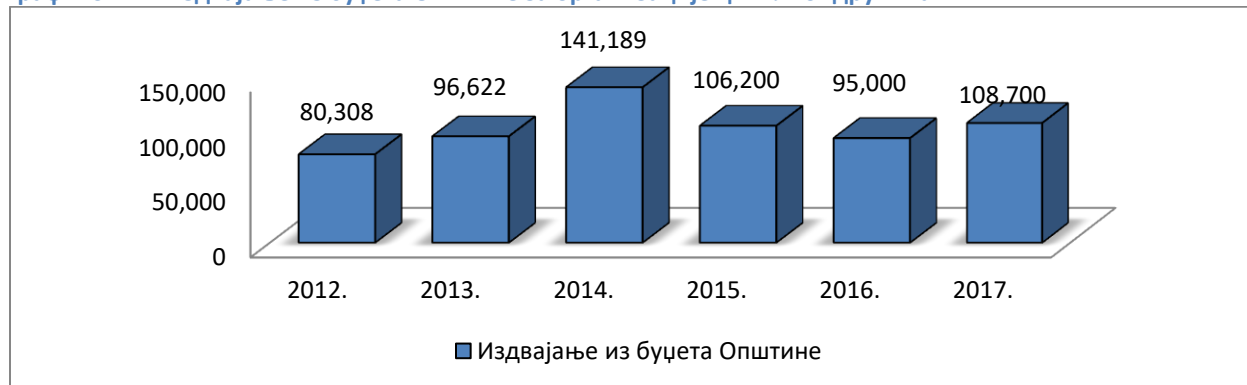
Проблем паса луталица

Према подацима Одјељења за инспекцијске послове и послове комуналне полиције на подручју општине Рогатица евидентан је проблем паса луталица који угрожавају личну сигурност грађана као и сточни фонд у руралним подручјима. Општина годишње издваја око 6.000 КМ за рјешавање овог проблема али је неопходан системски приступ.

Цивилно друштво

На територији општине Рогатица, регистрована је 31 организација цивилног друштва од чега је највећи број оних у области социјалне заштите и људских права, пољопривреде, спорта и рекреације, вјерских удружења и др. Неколико организација цивилног друштва има изграђене капацитете за припрему и имплементацију пројеката и поуздан су партнер Општине. Међутим, већи број НВО нема изграђене капацитете и највећим дијелом се финансирају из буџета општине. Неопходно је планирати обуке за управљање пројектним циклусом како би се и остале НВО анимирале да пишу квалитетне пројектне апликације и привлаче више средстава из вањских извора. Општинска управа сваке године планира у буџету одређени износ средстава које се путем јавног позива додјељују невладиним организацијама на основу квалитета пројеката које достављају. На сљедећем графикону дат је преглед издвајања.

Графикон 21. Издвајање из буџета Општине за организације цивилног друштва

Извор: Одјељење за финансије

ЗАКЉУЧЦИ

- Настава у Основној школи и Средњошколском центру „27 јануар“ изоди се у старим зградама са дотрајалом опремом. Техничка оспособљеност није на одговарајућем нивоу што отежава рад наставног кадра са дјецом. Такође, ради се о објектима који нису енергетски ефикасни, у којима су евидентни велики губици енергије и финансијски издаци због чега је неопходно активније радити на припреми пројеката и обезбјеђењу потребних средстава за унапређење енергетске ефикасности и опремање школа.
- Средње образовање није усклађено са потребама тржишта рада и локалне економије која је базирана на прерађивачкој индустрији, шумарству и пољопривреди. Због тога је неопходно мијењати уписну политику Средње школе.
- Примарна здравствена заштита организована је путем Дома здравља Рогатица али проблем представља недовољно развијена мрежа хитне помоћи усљед велике географске разуђености општине.
- Урађена Пројекција угрожености територије општине Рогатица од природних и других несрећа говори да су најзначајнији облици опасности и ризика на подручју Рогатице пожари, поплаве, минирање терена као и хидрометеоролошки ризици (вјетрови, суша, снијег, високе температуре). Цивилна заштита је добро организована али да би снаге цивилне заштите биле оперативније, неопходно је редовно одржавати у исправном стању средства и опрему са којом располажу и вршити редовно занављање. Неопходно је набавити униформе, теренско возило, средства везе и другу опрему.
- Центар за социјални рад обезбјеђује социјалну заштиту али је због повећања броја корисника, притисак на буџет на име социјалних давања све већи. До повећања броја корисника социјалних давања дошло је прије свега због неповољне демографске структуре и старења становништва те

економских разлога – сиромаштва као и због посљедица ратних дејстава. Најугроженију групу становништва чине стари и болесни без сродника.

- Приватизација државних станова није у потпуности спроведена (10% није приватизовано), као ни регистрација заједница етажних власника. Ратом порушени објекти становања су већим дијелом обновљени захваљујући пројектима Општине и ресорних министарстава.
- Социјална, имовинска и лична сигурност грађана је задовољавајућа. Према расположивим подацима у структури криминалитета предњаче дјела из области општег криминалитета. Кривична дјела из области привредног криминалитета су изузетно ријетка, док су кривична дјела против безбједности саобраћаја у порасту у посљедње двије године.
- Центар за културу и спорт као јавна институција организује значајан број културних и спортских манифестација у току године. Треба искористити могућност да се постојеће културне и спортске манифестације додатно програмски и садржајно обогате како би привукле још учесника и посјетилаца што захтијева и снажнију промоцију међуопштинске и регионалне сарадње на пољу културе. Истовремено, потребно је радити на организацији нових културних и спортских манифестација у руралним подручјима општине Рогатица.
- Спортске активности су добро развијене. На подручју општине дјелује 12 спортских клубова у којима тренира преко 500 дјеце и младих. Општина Рогатица је у националним и регионалним оквирима посебно позната по атлетском спорту али један од проблема за будући развој овог спорта представља недостатак тартан стазе.
- На подручју општине дјелује 31 организација цивилног друштва у разним сферама живота. Представљају значајан ресурс који може помоћи у имплементацији стратегије локалног развоја. Постоји добра сарадња Општине са организацијама цивилног друштва али је у циљу развоја локалне заједнице неопходно радити на њеном унапређењу, посебно на изградњи капацитета организација цивилног друштва за припрему, писање и имплементацију пројеката.

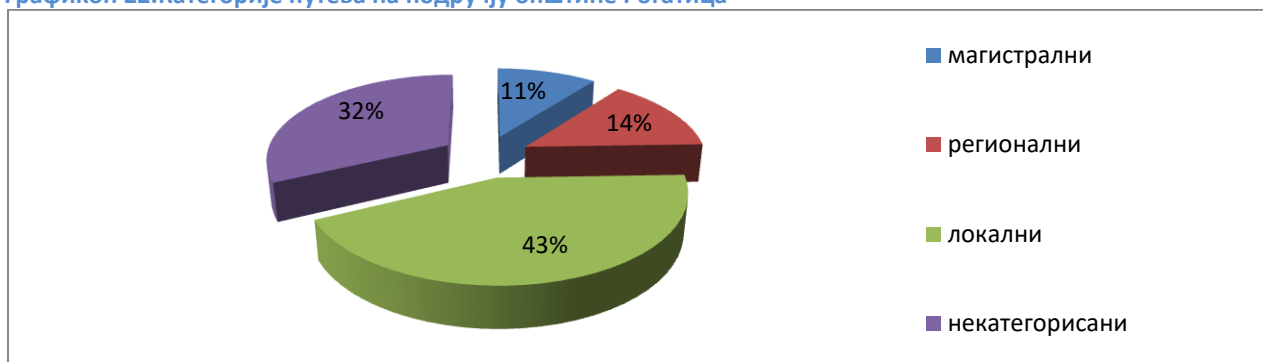
IV.1.6. Стање јавне инфраструктуре и јавних услуга

Стање саобраћајне инфраструктуре

Постојећу путну мрежу општине Рогатица чине сљедеће категорије путева:

- Магистрални пут М-19.3 у дужини од 25 km;
- Магистрални пут М-5 у дужини од 27 km;
- Регионални пут Р-467 у дужини од 40 km;
- Регионални пут Р-450 у дужини од 30 km;
- Локални путеви у дужини од 216 km и
- Некатегорисани путеви у дужини од 160 km.

Графикон 22. Категорије путева на подручју општине Рогатица

Извор: Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послова

Стање магистралних путева је такво да због значајне оптерећености теретним и колским саобраћајем, неријетко настају оштећења на коловозу, а посебно у урбаном подручју Рогатице, гдје је саобраћај и најфреквентнији. То захтијева честа занављања асфалтног застора. Регионални путеви Р – 467 и Р – 450, протежу се централним, сјеверним и источним дијелом територије општине Рогатица, повезујући административни центар са насељима ширег подручја Боричког платоа, Желе и Сјемећа. На магистралне и регионалне путеве, као примарне саобраћајнице везују се локалне саобраћајнице које повезују насеља. Стање локалних саобраћајница на подручју општине је на задовољавајућем нивоу. Постоји одређени дио саобраћајница са оштећеним асфалтним застором, усљед прекомјерне употребе пута, непоштовања утврђене носивости, као и лоше санираних прекопа. Као недостатак на локалним путевима је недостајућа вертикална и хоризонтална сигнализација, недовољна изграђеност пјешачких стаза. Већина асфалтираних саобраћајница је стандардног облика, с тим што постоји одређен број саобраћајница чија је ширина, усљед бесправне градње објеката и ограда уз саобраћајнице, нестандардног облика што омета одвијање саобраћаја у оба смјера. Због велике фреквенције возила кроз насеља ствара се значајнија бука и негативан утицај издувних гасова на квалитет ваздуха. Постојећи капацитет саобраћајница у великој мјери задовољава захтјеве саобраћаја и транспорта.

Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године потврдиле су мрежу магистралних и регионалних путева на овом подручју уводећи ново планско рјешење у смислу могуће градње брзог пута на релацији: Соколац – Рогатица – Вишеград. Исто планско рјешење унесено је у Просторни план Града Источно Сарајево и Општине Рогатица до 2025. године, гдје је између осталог, планирана градња заобилазнице око Рогатице, за коју је сачињен Идејни пројекат и урађен План парцелације.

Иако је проценат модернизације и асфалтирања локалних путева и улица на подручју општине значајан и износи преко 65 %, стоји чињеница да добар број тих путева и улица има одређене недостатке у основним техничким елементима. Због континуираног кориштења путних праваца, густине саобраћаја, површног и неадекватног одржавања, као и непоштовања саобраћајне сигнализације и елемената носивости путева, на великом броју путних праваца и улица, као и припадајућих путних објеката, регистрована су оштећења и

деформације које у будућем времену заслужују много више пажње кроз извођење одговарајућих грађевинских радова, те издвајање значајних финансијских средстава.

Изузимајући планирану градњу брзог пута и заобилазнице око Рогатице које спадају у ред стратешки важних саобраћајница, ради рјешавања евидентних недостатака у путној мрежи, Стратегијом развоја локалних путева и улица у насељу на подручју општине Рогатица за период од 2017. до 2027. године, неопходно је одредити приоритете грађења путева и улица. Када је у питању мрежа локалних и некатегорисаних путева на подручју општине Рогатица, приоритетни правци су сљедећи:

1. М-19.3-Вран До-Враголови-Лађевине;
2. Рогатица-Живаљевина-Ковањ;
3. Р-450-Пашић Кула- Козићи –Солаковићи;
4. Рогатица-Птичијак- Крнчићи-Ђемановићи;
5. Р-467- Подгај-Шетићи;
6. М-19.3- Расадник;
7. М-5 (Месићи)-Горњи Месићи-Јабучко Седло;
8. Апсан-Феризовићи;
9. Пљешевица-Водовод „ Зиличина“;
10. Р-450 -Осово-Бранковићи-Р-467;
11. М-19.3- Стара Пилана-Крнчићи и
12. Рампа-Сјеверско-Бокшаница – Брзова Раван.

Одабрани приоритети темеље се на просторним, урбанистичким, саобраћајним, техничким, еколошким, демографским и привредним анализама са логичним и оправданим саобраћајно-техничким рјешењима, ради повећања безбједности капацитета и проточности саобраћаја. Развој путне инфраструктуре је предуслов даљњег привредног, економског, политичког, демографског и сваког другог облика развоја локалне заједнице. Осим потребе ефикасног повезивања сједишта мјесних заједница са градским општинским центром, омогућавања логичног повезивања територије са сусједним општинама и конкретним локацијама, развој путне мреже обезбјеђује и останак и опстанак становништва у локалним срединама и рубним подручјима општине Рогатица.

Стање техничке инфраструктуре

Електроенергетска мрежа

ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале, односно њен организациони дио Радна јединица Рогатица задужена је за снабдијевање потрошача електричном енергијом на подручју општине Рогатица. Дистрибуција електричне енергије до потрошача свих напонских нивоа врши се преко сљедећих електроенергетских објеката:

- 35 kV - далеководи 35 kV у дужини 45 km;- трафостаница 35/10 kV 1 ком.- трафостаница 35/0,4 kV 4 ком;
- 10 kV - далеководи 10 kV у дужини 165 km; трафостаница 10/0,4 kV 141 ком. и
- 0,4 kV - нисконапонска мрежа у дужини од око 460 km.

У 2016. години РЈ Рогатица је преузела 25.065.638 kWh електричне енергије, што је у односу на 2015. годину више за 499.243 kWh или 1,99%. По структури потрошње испоручено је:

- Велепотрошња и остала потрошња (индустријска) 9.122.808 kWh или 36,39%;
- Јавна расвјета 741.249 kWh или 2,95%;
- Домаћинства 12.995.159 kWh или 51,84% и
- Губитак енергије износи 2.206.422 kWh односно 8,80% у укупној потрошњи електричне енергије.

У евиденцији потрошача, закључно са 31.12.2016. године, на подручју РЈ Рогатица регистрован је 5.581 потрошач по сљедећим категоријама:

- 5.142 потрошача у категорији домаћинства и
- 439 потрошача у категорији велепотрошња и остала потрошња.

Када је у питању електро-енергетска мрежа потребно је радити на побољшању напонских прилика у сеоским подручјима. Стабилност напона је на задовољавајућем нивоу, у градском дијелу је изузетно добра, а у сеоским подручјима зависи од удаљености потрошача од трафо станице. Да би се побољшао напон у свим сеоским подручјима, била би неопходна велика улагања у реконструкцију мреже и изградњу нових трафо станица што је економски неоправдано, с обзиром да су постојеће трафо станице у просјеку оптерећене са 8-10%. Старе електро мреже у сеоским подручјима су пројектоване и грађене када није било инсталираних већих потрошача у домаћинствима који сада узрокују проблеме са падом напона на датим линијама преноса електричне енергије. Сва насеља су углавном покривена ЕЕ мрежом али у неколико села постоји по неколико удаљених кућа које нису, а није реално планирати толико проширење мреже без донаторских средстава.

У смислу електроенергетских капацитета, хидроелектрана „Месићи-Нова“, која се налази у саставу ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале, почела је са радом у јуну 2015. године. Има инсталисану снагу 5 мегавата и пројектовану годишњу производњу 24 GWh електричне енергије. Ријеч је о савременом електроенергетском објекту који се сврстава међу модерније хидроелектране проточно деривационог типа у региону. Остварена производња у 2016. години износила је 23,196 GWh.

Телекомуникације

Услуге телефонског саобраћаја на подручју општине Рогатица највећим дијелом пружа компанија „Телекомуникације“ РС а.д., која послује и под два скраћена имена Телеком Српске а.д. (фиксна) и М:ТЕЛ а.д. (мобилна телефонија), а мањим дијелом „БХ Телеком“ и „Еронет“ (мобилна телефонија).

Што се тиче мобилне телефоније, покривеност градског и приградског подручја GSM/UMTS сигналом износи 99%, а покривеност комплетне општине GSM сигналом износи 70%, док UMTS сигналом износи изнад 50%. На подручју општине Рогатица инсталиране су четири аутоматске телефонске централе, у Рогатици, Расаднику, Сељанима и Борици. Двије су смјештене у зградама (Рогатица и Борика), а двије су дислоциране (Расадник и Сељани). Инсталирани капацитети су 2.504 прикључка, а искориштени 1.817. Прикључци омогућавају ADSL и IPTV конекцију, а инсталирани капацитети у том дијелу су доста већи од искориштених.

Комунална инфраструктура

Водоснабдијевање

Подручје насеља Рогатица снабдијева се водом са два изворишта „Врела“ Сељани (9-32 l/s) и „Зиличина“ (60-120 l/s) из истоименог села, помоћу два одвојена система водоснабдијевања. Издашност поменутих изворишта је сасвим довољна за потребе Рогатице. Међутим, због енормних губитака на водоводном систему, редовно водоснабдијевање је доведено у питање.

Ријека Ракитница представља природну границу постојећим водоводним системима тако да се насеље на лијевој обали снабдијева из Зиличине, а на десној из Сељана. Укупна дужина водоводних цијеви је 28.1 km, изграђене су од различитих материјала (LŽC, ACC, PVC, PE), пречника Ø25 - Ø 400 mm. У систему постоје два резервоара „Топлик“ – 300 m³ и „Живаљевина“ – 1000 m³, Пумпна станица „Град“ на „Зиличинском“ водоводу и четири мање пумпне станице за сељански водовод. Према Главном пројекту санације водовода у Рогатици који је израдио Завод за водопривреду 2002. године, основни недостаци система су сљедећи:

- велики проценат губитака, око 64%;
- недовољна пропусна моћ дијела дистрибутивне мреже;
- велики број недостајућих и неисправних водомјера;
- велики број кварова на кућним прикључцима и унутрашњим инсталацијама;

- велики губици на порушеним објектима;
- несинхронизован рад „Сељанског“ и водовода са „Зиличине“;
- непотребна пригушења на „Сељанском“ водоводу због високе зоне Пландишта;
- пумпна станица не ради аутоматски и пумпање се обавља директно у мрежу и
- свакодневна манипулација затварачима у резервоару и бај-пасу довели су до њиховог оштећења и потребна је њихова поправка.

Од 2002. године до данас, због неадекватног одржавања система, недостатка стручног кадра и недовољних улагања, стање у водоводном систему се додатно погоршало. Једини позитивни помаци остварени су реализацијом Пројекта снабдијевања водом и канализације општине Рогатица у склопу Пројекта водоводне и канализационе инфраструктуре у Републици Српској. Изграђен је водоводни систем у насељу Борач и реконструисан транспортни цјевовод од изворишта Зиличина до Пумпне станице „Град“ те су саниране каптаже. Такође, отклоњен је највећи проблем који је угрожавао каптаже, тј. уређено је корито ријеке Ракитнице која протиче у непосредној близини изворишта.

У руралним подручјима постоји неколико водоводних система којима управљају сами корисници (најчешће неадекватно) од којих је највећи онај у МЗ Борика. Остало становништво снабдијева се водом индивидуално користећи мања локална врела, бунаре или сакупљањем кишнице. Основни проблеми водоснабдијевања у руралним подручјима су недовољне количине, нередовна контрола квалитета и неконтинуирана испорука.

Градским водоводним системом управља ЈКП „Врела Сељани“ д.о.о. Рогатица, које је као специјализовано предузеће уједно и одговорно за вршење редовне контроле исправности воде за пиће. На подручју општине Рогатица има 1.900 потрошача са јавног водовода. Губици су око 85%, док су 2002. године износили 64%. Просјечна цијена воде је 1,815 КМ/м³. Процент наплате услуга водоснабдијевања кретао се од 94% у 2012. години до 100% у 2014, да би опет почео да пада тако да је у 2016. години износио 84%. Контрола квалитета воде за пиће се врши редовно – једном мјесечно, од стране овлаштене институције, при чему је сваки пут налаз био исправан и одговарао условима употребе, а у складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће и Правилником о здравственој исправности воде за пиће.

Хлорисање воде врши се свакодневно на изворишту Сељани и пумпној станици „Град“, тако да је и са те стране гледано, вода хигијенски исправна у хемијском, физичком и бактериолошком погледу. Кад је у питању заштита изворишта, Програм санитарне заштита за извориште „Зиличина“ усвојен је у јануару 2010. године. Донесен је за период од четири године што значи да је истекао 2014. године. Нови програм је урађен у марту 2016. године али није усвојен. Програм санитарне заштите изворишта „Врела“ Сељани усвојен је у септембру 2015. године, а изворишта „Видошић“ у марту 2016. године. Програми су само дијелом реализовани и неопходан је озбиљнији приступ заштити изворишта.

Канализација – отпадне воде

У ужем језгру Рогатице, постојећи канализациони колектор и секундарна мрежа, представљају канализациони систем који је посљедњих година у неколико фаза прошириван изградњом нових колекторских траса у насељима Борач, Рудо, Каранфил, Загановићи, Птичијак и Пљешевица. На тај начин, поред градског насеља, дјелимично су обухваћена и приградска насеља на ширем урбаном подручју, на којима до сада није било колекторских канализационих система. Укупна дужина главних колектора је 41,6 km, а већи дио канализационе мреже изграђен је од бетонских цијеви, мале пропусне моћи. Велики проблем представља мјешовити систем канализације тј. заједно се одводе отпадне и атмосферске воде што је посебно изражено у вријеме обилних падавина. Рурална подручја нису укључена у канализациони систем и користе септичке јаме.

Канализациони систем Рогатице нема постројење за пречишћавање отпадних вода. Такве воде се директно испуштају у ријеку Ракитницу. Локална индустријска постројења без икаквог третмана, отпадне воде испуштају у канализациони систем или директно у ријеку Ракитницу, као реципијент.

Спојеви цијеви су изразито водопропусни. Постојећа канализациона мрежа је недовољног капацитета. Неки њени дијелови су грађени без квалитетне планске документације.

Када је у питању одвођење отпадних и атмосферских вода, аналитички подаци урбаног подручја Рогатица, говоре о сљедећем:

- главни колектори су велике дужине и пружају се паралелно водотоцима, а са новоизграђеним колекторима дужине су преко 40 km;
- јужни дио урбаног подручја, уз ријеку Ракитницу, а поред магистралног пута, повољан је као локалитет за евентуалну градњу постројења за пречишћавање отпадних вода;
- у сушним периодима, када кроз канализацију протичу само отпадне воде из домаћинства и индустријске отпадне воде, брзина протока у колекторима је смањена па долази до таложења отпадног материјала;
- за вријеме обилних падавина канализациона мрежа не може да прими све количине атмосферских и отпадних вода, па се у нижим дијеловима појављују заплављене површине на улицама, при чему су посебно угрожене подрумске просторије сусједних објеката;
- пречници главних колектора су различити, од $\varnothing 200$ до $\varnothing 1000$ mm;
- употребљени материјали су углавном АСС и PVC и
- отпадне и оборинске воде углавном нису раздвојене у смислу одводње, при чему количина отпадних вода на мјесечном нивоу износи око 20.000 m³.

Гријање

На подручју општине Рогатица не постоји организовано колективно гријање и топлане са изузетком шест правних лица (ШГ „Сјемећ“, двије школе, МУП, Општина и Дом здравља). Становништво се грије помоћу властитих система гријања на чврсто гориво. Кориштени енергент је углавном дрво, са малим процентом угља, а у новије вријеме и пелет. Стратешки изазов представља промовисање алтернативних извора енергије и пројеката енергетске ефикасности.

Јавна расвјета

Одржавање јавне расвјете се врши у склопу Програма заједничке комуналне потрошње. У општини Рогатица, највећа концентрација јавне расвјете налази се у урбаном дијелу општине при чему се процјењује да је 65 % становништва покривено јавном расвјетом. У периоду претходних пет година уложена су значајна материјална и финансијска средства на изградњу јавне расвјете, укупно 259.457 KM. Годишње се за расвјету издваја око 100.000 KM те је неопходно планирати пројекте енергетске ефикасности како би се трошкови електричне енергије смањили. Данас постаје устаљена пракса да се у склопу реконструкције нисконапонске мреже врши уградња расвјете у дијелу урбаног и руралним дијеловима града. Мора се истаћи да се улажу велика средства за функционисање јавне расвјете због чега је неопходно пронаћи начине уштеде кроз суфинансирања и/или пројекте побољшања енергетске ефикасности.

Гробља

У урбаном дијелу општине налази се градско гробље „Лужница“ које је дато на управљање Јавном комуналном предузећу „Комрад“ а.д. Рогатица. Годишње се на градском гробљу сахрани у просјеку 30 особа. На гробљу постоји још 368 закупљених мјеста, а поред закупљених и бетонираних гробница, на гробљу има још слободног простора за око 300-350 гробних мјеста. Просјечна цијена укупног мјеста је 206,00 KM, а ЈКП „Комрад“ сваке године улаже око 15.000,00 KM у изградњу и одржавање.

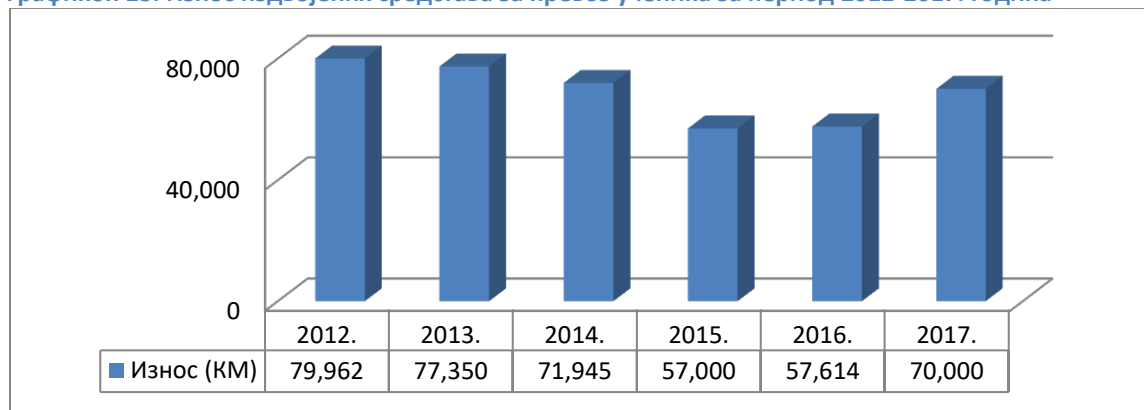
Због попуњености капацитета постојећег градског гробља, Општина ће у наредном периоду имати обавезу да, за раније одређену локацију за ново градско гробље, сачини одговарајућу пројектно-планску и техничку документацију.

Локални превоз

Локалним превозом се бави предузеће „Арома“ д.о.о. Рогатица у чијем власништву је аутобуска станица. Предузеће је основано 2000. године и запошљава 15 радника. Посједује 5 аутобуса (55 сједишта) и 6 комбија (9 до 25 сједишта) за превоз путника. Тренутно има регистроване 3 републичке аутобуске линије и једну међународну. Центар општине је добро повезан са осталим насељима. Поред тога, Рогатица је добро повезана са општинама у окружењу и у широј регији захваљујући постојању и других превозника који саобраћају кроз Рогатицу. Стање јавног превоза је задовољавајуће.

Сваке године Општина издваја одређена средства за превоз ученика основне и средње школе.

Графикон 23. Износ издвојених средстава за превоз ученика за период 2012-2017. година

Извор: Одјељење за финансије

Стање административних услуга локалне самоуправе

Пружање услуга физичким и правним лицима

Пријем и обрада захтјева физичких и правних лица организовани су највећим дијелом путем Шалтер сале у склопу Одјељења за општу управу. Путем Инфо пулта у Шалтер сали и путем званичне интернет странице Општине Рогатица пружају се информације грађанима.

У циљу осавремењавања рада, Општина ради на информатичком опремању и едукацији запослених. Тренутно Општина располаже са 90 рачунара који су умрежени и повезани на заједнички сервер и интернет. Општинска управа користи софтвере за финансије, матични уред, предузетнике, регистар новчаних казни и адресни регистар. Такође, посједује службену интернет страницу за информисање грађана.

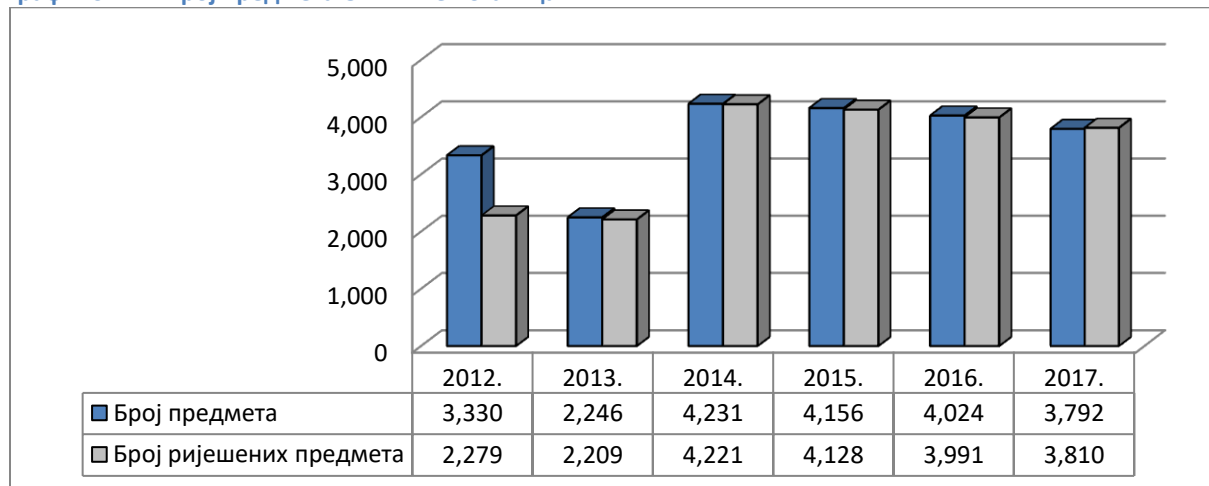
У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, у оквиру Општинске управе постоје следеће организационе јединице:

- Кабинет начелника општине - посебна организациона јединица;
- Одјељење за општу управу;
- Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности;
- Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове;
- Одјељење за финансије и
- Одјељење за инспекцијске послове и послове комуналне полиције.

При Одјељењу за општу управу организована је као посебна унутрашња организациона јединица - Територијална ватрогасна јединица. Општина је успоставила Јединицу за управљање развојним активностима (ЈУРА) која је позиционирана у Кабинету начелника и Одјељењу за управљање локалним развојем, привреду и друштвене дјелатности.

У Општинској управи Рогатица запослено је укупно 95 радника, од којих је 47 жена и 48 мушкараца. Општинска управа се суочава са проблемом вишка радника у складу са законским одредбама, који је неопходно ријешити до јуна 2019. године.

Графикон 24. Број предмета Општине Рогатица

Извор: Одјељење за општу управу

ЗАКЉУЧЦИ

- Путна инфраструктура је добро развијена али због континуираног кориштења путних праваца, густине саобраћаја, површног и неадекватног одржавања, као и непоштовања саобраћајне сигнализације и елемената носивости путева, на великом броју путних праваца и улица, као и припадајућих путних објеката, регистрована су оштећења и деформације које је неопходно санирати што изискује значајна финансијска средства.
- Снабдијевање електричном енергијом је задовољавајуће са изузетком удаљених руралних подручја у којима долази до прекида у снабдијевању и нема стабилности напона.
- Водоснабдијевање је недовољно уређено јер су дистрибутивни водоводни системи Рогатице неадекватни и заслужују одговарајуће санације или реконструктивне захвате, чиме би се њихова пропусна моћ побољшала у свим временским приликама. Енормни губици у водоснабдијевању представљају озбиљан проблем. Одводња отпадних вода је, такође, са мноштвом проблема због старости канализационог система, дотрајалости, нераздвојености одводње оборинских и канализационих вода итд.
- Јавна расвјета је развијена али је њено одржавање доста скупо због чега је неопходно унаприједити енергетску ефикасност (ЛЕД расвјета).
- Стање административних услуга локалне самоуправе је на задовољавајућем нивоу али је неопходно улагати додатна средства за техничку опремљеност и ријешити проблем вишка запослених.

IV.1.7. Стање животне средине

Стање ваздуха

Тренутно стање квалитета ваздуха на подручју општине, можемо оцијенити задовољавајућим. Због опште привредне рецесије, индустријски објекти раде смањеним капацитетом, а неки су потпуно ван погона. Резултат тог стања је смањена емисија штетних гасова у ваздуху. Таквом стању квалитета ваздуха допринијела је и чињеница, да у ближем окружењу не постоји ни један термоенергетски објекат, нити било који други, који би својим радом битније утицао на тренутно стање квалитета ваздуха на локалном нивоу. Ипак, посљедњих година од постојећих потенцијалних загађивача ваздуха у општини Рогатица, треба напоменути начин загријавања, како у колективном становању, тако и у индивидуалним домаћинствима, које је углавном базирано на огревном дрвету и дијелом на угљу. Такође, у обзир треба узети емисије из саобраћаја, како транзитног тако и локалног, који је у сталном порасту, те изворе полутаната који загађују атмосферу као посљедица људске активности (сагоријевање чврстих, течних и гасовитих горива у енергетским постројењима, сагоријевање чврстих, течних и гасовитих горива у моторним возилима, испаравање различитих органских растварача).

С обзиром да раније нису провођена никаква мјерења квалитета ваздуха у локалној заједници због непостојања мјерне станице, а ни до данас није сачињен Програм мјерења о тренутном стању заступљености једињења у ваздуху (CO_2 , CO , SO_2 , NO_2 , Lc_{10} , Pb , Zn , Cd и др.), немамо никаквих мјерних показатеља, тако да оваква оцјена није утемељена на егзактним подацима те је треба узимати са одређеном резервом.

Правно лице погона, постројења и других извора, који испуштањем штетних материја у ваздух загађују или могу да загаде ваздух, дужни су да врше мјерења и праћења емисија, смање на најмању могућу мјеру емисије загађујућих материја и непријатних мириса у ваздуху, уз примјену најбољих расположивих технологија и не прекораче граничне вриједности емисија. У протеклом периоду, као и новијем времену у локалној заједници нису забиљежени случајеви локалних и периодичних загађења ваздуха. Надзор над загађивачима ваздуха врши се кроз периодична мјерења, која су потенцијални и регистровани субјекти/загађивачи дужни проводити и резултате мјерења достављати надлежним локалним службама. На подручју општине има 85 привредних субјеката који посједују потребне дозволе о заштити животне средине, а сврставају се у ред тачкастих загађивача ваздуха.

Стање водних ресурса

Подручје општине Рогатица богато је површинским и подземним водама које у хидро-геолошком смислу чине ријечни слив ријеке Дрине. У оквиру јединственог водног простора Републике Српске те воде припадају обласном сливу ријеке Саве. Територијом општине Рогатица протичу ријеке Дрина, Ракитница, Берг, Жепа и Прача. Ријека Дрина протиче дијелом кроз подручје општине Рогатица, а чине је сливови ријека Жепа, Ракитнице, Берега и Праче. Ријека Жепа извире сјеверно од самог насеља и центра МЗ Жепа и својим током, дужине око 7 km, улијева се у Перућачко језеро у близини засеока Слап. Ракитница извире на подручју општине Соколац, сјеверозападно од села Ракитница. Својом дужином од око 28 km, ријека протиче кроз дио општине Соколац и већим дијелом кроз територију општине Рогатица. У средњем дијелу тока, кроз градско насеље Рогатица, корито ријеке Ракитнице је уређено у дужини од 6.153 m, у виду система за заштиту од штетног дејства вода. Ријека Ракитница је реципијент свих отпадних вода (оборинске, технолошке, санитарне и друге) из градског насеља, без постројења за пречишћавање. Ријека Берг која се у селу Ракитница спаја са истоименом ријеком, има извориште у близини села Берг и Јасик, такође на соколачкој општини. Ток је дужине око 6 km, при чему једна половина тока протиче кроз територију општине Рогатица, чинећи 70% количине воде новоформираног тока ријеке Ракитнице. Ријека Прача протиче кроз подручје општине Рогатица у дужини од 24 km. На ријеци Прачи изграђене су двије хидроелектране „Месићи“ и „Устипрача“, а у току је изградња треће хидроелектране, „Дуб“ на локалитету Саставци.

Поред поменутих водотокова на подручју општине Рогатица простиру се и четири вјештачки створена акумулациона језера и то: Перућац, Вишеградско језеро и акумулациона језера хидроелектране „Месићи“ и „Устипрача“. Акумулационо језеро „Перућац“ хидроелектране Бајина Башта на ријеци Дрини припада подручју општине Рогатица у површини од 143,52 ha. Акумулационо језеро Хидроелектране „Вишеград“ на ријеци Дрини припада подручју општине Рогатица у површини од 57,84 ha. Акумулациона језера хидроелектране „Месићи“ и „Дуб“ на ријеци Прачи у цјелости припадају подручју општине, у површини од 4,10 ha.

Анализа квалитета воде у водотоковима се врши редовно (два пута годишње) на ријеци Жепи и Дринском језеру због узгоја пастрмке на том локалитету као и на ријеци Прачи (једном годишње) због постојања мини хидроцентрала. Квалитет воде је задовољавајући.

На подручју општине Рогатица постоји велики број идентификованих вода које природним путем излазе на површину земље у виду изворске воде. Најзначајнији су:

- Извориште „Зиличина“ - налази се у мјесту Зиличина, на удаљености 4 km од Рогатице. Издашност изворишта је 60-120 l/s и користи се за водоснабдијевање градског подручја;
- Извориште „Сељани“ - налази се у мјесту Сељани на удаљености 2,5 km источно од Рогатице. Издашност изворишта је 12-32 l/s и такође се користи за водоснабдијевање градског подручја;
- Извориште „Добра вода“ у Рађевићима, на удаљености 25 km сјевероисточно од Рогатице, које локалним водоводом служи за водоснабдијевање домаћинстава и других корисника са подручја МЗ Борика;
- Изворишта уређена као јавне чесме су Пашић кула у истоименом мјесту, чесме у Гучеву, Мил у Сељанима и многа друга и
- Извор потока Топлик, налази се у градском насељу, а формирани поток цијелим својим током, дужине око једног километра пролази кроз урбани дио насеља гдје се улијева у ријеку Ракитницу. Убраја се у групу термалних вода температуре 13-17 °C.

Стање земљишта

Истраживањем земљишта у геомеханичком, педолошком и литостратиграфском смислу, а на основу посљедних сасређених података из Просторног плана општине Рогатица до 2025. године, закључује се да земљиште на подручју општине Рогатица представља сложени геотектонски конгломерат разноврсних стјенских састава. Тај састав чине палеозојитски шкриљци и мезозојитски кречњаци. Картографски прикази и пратећи документи дају слику тог сложеног педолошког састава који се на ширем простору општине Рогатица пружа осовином сјеверозапад – југоисток. Осим масивних спрудних форми, доломита, кречњака и седиментних конгломерата, присутни су пјешчари, лапори, значајни слојеви глине и трагови угља на више локалитета.

Од укупне површине општине Рогатица, пољоприведно земљиште заузима 23.485 ha, а шуме 40.091 ha. Пољопривредно земљиште и шумски ресурси су детаљније обрађени у посебним поглављима. У категорију неплодног земљишта спадају баре, мочваре, трстици и голети, чија укупна површина на територији општине Рогатица износи 1.434 ha. Значајне површине шумског и пољопривредног земљишта су контаминирани минско-експлозивним средствима, при чему је 500 ha дефинисана ризична површина, а 1.460 ha сумњива површина. Изграђено земљиште у процесу урбанизације на подручју општине Рогатица обухвата површину од 1.473 ha, што у процентима, у односу на укупну територију износи 2,3%.

У посљедње вријеме све је чешћа појава клизишта земљишта и бујичних водотокова, гдје се као посљедица јавља ерозија земљишта и уништавање имовине. Највећи проблеми у заштити земљишта општине Рогатица су површине које нису деминиране, дивље депоније уз водотокове и уз локалне путеве, појава деградације земљишта усљед експлоатације минералних сировина, прекомјерна употреба заштитних средстава у пољопривредној производњи и низак степен уређености пољопривредног земљишта.

Стање шумских еко система (кориштење, заштита и управљање)

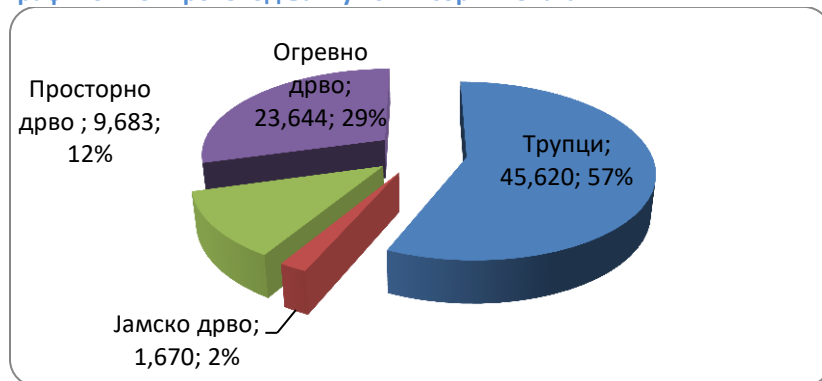
Територија општине Рогатица је подручје веома богато квалитетним шумама које заузимају површину од око 56% укупне територије општине, што довољно говори о том природном ресурсу као предуслову за развој дјелатности којима производи шумарства служе као сировина. Шумама на подручју општине управља Шумско газдинство „Сјемећ“ Рогатица. Стање шумских ресурса је задовољавајуће. Редовно се врши пошумљавање и нема непланске сјече.

Рогатички рејон заузима простор који се са аспекта реалне шумске вегетације одликује мозаичко заступљеним шумама цера и китњака, шумама букве, са спорадично распрострањеним шумама китњака и граба, храста и црног граба. Најзаступљеније су шуме китњака, цера, букве и јеле са смрчом. Брежуљкасти терени око Рогатице припадају шуми китњака и обичног граба. У кањонима Дрине и Жепе јавља се термофилнија шумска вегетација, у виду шума китњака и церамонтаних китњакових шума, шума медунца и бјелограба, затим термофилне шуме букве и шуме црног бора. Посебну вриједност чине шумски предјели са Панчићевом омориком на локалитетима Ново брдо, Пањак, Чепељ и Суводол, као и стабла Мечје лијеске на локалитету Горња Лијеска на Боричком платоу.

Поред подјеле шуме према мјерама газдовања, на привредне, заштитне и шуме посебне намјене, шуме на подручју општине Рогатица у смислу вегетацијских типова, дијеле се на лишћарске, четинарске и мјешовите, као и на сукцесивне стадије шумске вегетације предвиђене за конверзију и реконструкцију.

По категоријама шума и шумских земљишта, заступљене су високе шуме са природном обновом (34% од укупне површине под шумом на територији општине), високе деградиране шуме (3,5%), шумске културе (5,1%), изданачке шуме (32,5%), голети подесне за пошумљавање (15,8%) и шуме неподесне за газдовање и пошумљавање (9,1%). Према врсти употребе шумских сортимената највећи проценат одлази на трупце и огревно дрво, преко 85%

Графикон 25. Производња шумских сортимената

Извор: Шумско газдинство „Сјемећ“ Рогатица

Управљање отпадом

Збрињавање комуналног отпада на подручју општине Рогатица врши ЈП „Комрад“ а.д. Рогатица. Прописана законска регулатива за управљање отпадом налаже власнику и произвођачима отпада да са отпадом поступају према законским прописима и обавезама које из њега произилазе тј. да га сакупљају, селектирају и одлажу на за то предвиђена мјеста, трајна одлагалишта, тзв. депоније. У поступку управљања отпадом најбоље је рјешење гдје постоје услови збрињавања отпада путем рециклаже. Међутим, овакав начин збрињавања чврстог комуналног отпада који је уједно и најбоље рјешење у пракси, није случај на територији општине Рогатица. Наиме, протеклу деценију вршена су истраживања и покушаји да се изнађе рјешење да се одлагање чврстог отпада врши на санитарним регионалним депонијама за подручје Горњо-дринске регије (Фоча, Горажде, Ново Горажде, Вишеград, Рудо, Чајнице, Рогатица и Калиновик). До реализације овог начина збрињавања отпада није дошло због непостојања јединственог става поменутих

општина око избора локације за изградњу регионалне санитарне депоније. Посљедњом Студијом изводљивости за избор локације регионалне санитарне депоније предложена је као најповољнија локација „Царево гувно“ на територији општине Чајниче. Међутим, предложена локација није прихваћена након анализе економске оправданости тј. крајње цијене коштања збрињавања отпада.

Одлагање чврстог отпада на подручју општине врши се на депонији „Рудине“. Количина прикупљеног отпада током године која се збрине на депонији износи око 7.000 м³. Предметна депонија не поседује еколошку дозволу, а у пракси има карактер регионалне депоније на којој се депонује комунални отпад са подручја општина Рогатица и Соколац. Спада у категорију неуређене депоније на коју се депонује отпад који нема карактеристике опасног отпада. Ограђена је бодљикавом жицом са два улаза. С обзиром да депонија „Рудине“ није у складу са минимумом услова који су дефинисани за депоније, као основни проблем јавља се њена неуређеност. Основни проблеми који се јављају у вези са неуређеношћу депоније „Рудине“ су:

- неизграђена инфраструктура /струја и вода;
- недостатак ободних канала око депоније;
- недостатак водонепропусног слоја и дренажног система као депонијског филтера за прикупљање и пречишћавање процједних отпадних течности;
- недостатак сабирног базена;
- недостатак система за одплињавање и
- недостатак вишенамјенског објекта (гаража, плато за прање возила и др.).

Организованим одвозом отпада обухваћена су сва градска и приградска насеља, и једна мјесна заједница руралног подручја. Услуге организованог одвоза комуналног отпада користи 1.600 домаћинстава и око 380 правних лица и предузетника. Укупан број корисника је око 4.500. Поред организованог прикупљања отпада један дио отпада завршава на непредвиђеним мјестима тзв. дивљим депонијама, које се јављају у приградским насељеним мјестима као и руралним подручјима која нису покривена организованим одвозом отпада и у задњих пет година се њихов број креће између 20-25. Укупна покривеност одвозом отпада на територији општине Рогатица је 44%.

Табела 17. Одвоз смећа и отпада

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Број корисника услуга одвоза смећа и отпада	2070	2065	2062	2001	1980
Количина отпада прикупљеног током године – м ³	6855	6835	6980	6735	6755
Број дивљих депонија на подручју општине – процјена	25	20	21	22	20
Број санираних дивљих депонија на подручју општине	11	5	4	6	3
Износ инвестиција у одржавање постојећих депонија(КМ)	2285	2301	2292	2900	5800
Износ инвестиција у затварање постојећих неадекватних депонија (КМ)				5998	
Број МЗ-а покривених организованим прикупљањем отпада	3	3	3	3	3
Број контејнера за колективно прикупљање отпада на подручју општине	48	49	60	60	58
Просјечна цијена отпада по мјерној јединици	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Процент наплате услуга	94,00	95,00	90,79	98,04	93,19

Извор: ЈКП „Комрад“ а.д. Рогатица

На подручју општине Рогатица, посебан проблем представља збрињавање анималног отпада при чему опасност могу да представљају остаци животиња угинулих од заразних болести. У циљу очувања здраве животне средине и спречавања негативних утицаја на здравље људи, неопходно је унаприједити ову област. Нешкодљиво уклањање животињског отпада могуће је ријешити путем сточног гробља, јама-гробница или спалионица.

У области управљања отпадом, приоритети за наредни период су опремање комуналног предузећа и уређење депоније.

Енергетска ефикасност

Општинска управа и јавне институције издвајају значајна средства за трошкове гријања. Зграде јавних институција су углавном старе са дотрајалом столаријом, без термо изолације. У циљу заштите животне средине и смањења потрошње енергената, неопходно је предузети активности за унапређење енергетске ефикасности објеката у смислу замјене столарије и утопљивања зграда.

Управљање простором и животном средином, стање градског зеленила

Просторни план општине Рогатица до 2025. године је дио јединствене цјелине просторног плана града Источно Сарајево. Поред Просторног плана, као просторно-плански документ на снази је Урбанистички план општине Рогатица 2014-2034. године. Као плански документи нижег реда, примјењују се регулациони планови: Центар, Центар I, Центар II, Стара Циглана, Крушчица, Рудо, Топлик – Грачаница и Сунце. Током претходне године донесен је План заштите природе Општине Рогатица 2016-2026. година.

Праћење квалитета животне средине врши се мониторингом тј. периодичним и редовним праћењем утицаја пословно-производних субјеката, погона, односно постројења (потенцијалних загађивача) на ваздух, воду, земљиште, флору и фауну (биодиверзитет), збрињавање отпада, као и међудјеловање горе наведених фактора. Анализе до сада мјерених вриједности квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке указују на релативно задовољавајуће стање животне средине, а у случају да се установи да поједини параметри прелазе гранично прописане вриједности, дефинишу се мјере и активности, које субјекти, који изазивају таква стања, морају предузети. Скупштина општине Рогатица је усвојила Локални еколошки акциони план – Програм заштите животне средине за период 2010-2016. године и предузела одређене активности кроз пројекте и планове за његову реализацију. Општина ће у будуће планирати пројекте заштите животне средине путем Стратегије локалног развоја.

Смањење негативног утицаја на животну средину врши се јачањем еколошке свијести грађана кроз програме и пројекте, а све у циљу да се животна средина сачува за будуће нараштаје.

Укупна уређена зелена површина у ужем и ширем градском подручју општине је 9.830 m². У главној улици са обе стране налази се дрворед од укупно 77 стабала. У 2017. години орезано је укупно 64 стабла. Сваке године врши се садња цвијећа (од 1.000 до 2.000 комада), а у 2016. години засађено је 75 комада туја и 4 комада украсног грмља.

Заштита природног и културно-историјског наслеђа и заштита биодиверзитета

На подручју општине Рогатица, тренутно не постоји ни једно званично заштићено природно подручје. Просторним планом Републике Српске до 2025. године предвиђено је формирање будућег националног парка „Дрина“ и то уз појас ријеке Дрине и планине Бокшаница са њеним обронцима. Када су у питању заштићена природна добра предложена за заштиту, на територији општине Рогатица су регистровани слjedeћи природни објекти:

1. Извор потока Топлик као заштићени хидро-геотермални објекат;
2. Пећине Бањ Стјена и Говјештица као геоморфолошки објекти и
3. Кањон Крачуле као пејзажни преддио планиран за успоставу заштите у планском периоду.

Када је у питању нижи ниво заштите природног наслеђа, територија општине Рогатица подразумијева пет зона посебних туристичких предиспозиција:

1. Рогатичко – Боричка зона;
2. Боричко – Жепљанска зона;
3. Сјемећка зона;
4. Радичко – Дринска зона и
5. Прачанско – Винчанска зона.

Поред поменутих, као посебно вриједна природна добра, издвајају се и паркови природе на локалитетима Стјеница, Борике, Сјемећа, Деветака и Жепе, са изузетним пејсажним карактеристикама; водоток ријеке Ракитнице скоро цијелим својим током, на коме се посебно истиче водопад у селу Ракитница и извор питке воде – Џиндино врело; планинска ријека Жепе са својим буковима и познатим ушћем на Слапу у Перуђачко језеро, богата поточном пастрмком, позната је и по чувеном мосту на ријеци Жепи, који је проглашен националним спомеником; хидро-геотермални објекат – Топлик, са температуром од 13 до 17 °С, који је проглашен као заштићени локалитет; ендемске биљне врсте, као што су Панчићева оморика и Мечија лијеска; кањон ријеке Дрине на дијелу Вишеградског и Перуђачког језера.

Културно – историјска добра од значаја, на подручју општине Рогатица се налазе на више или мање истраженим локалитетима. Шездесетих година прошлог вијека откривено је више надгробних камених споменика – лапида који потичу из античког доба. На око 6-7 километара јужно од Рогатице налазе се остаци средњовјековног града Борча, који се у историјским писаним траговима назива и „Славни град“. На подручју општине има значајан број регистрованих надгробних споменика – стећака, који се одликују својом величином и лијепим рељефима. Такође, на територији општине постоје четири национална споменика под заштитом државе БиХ и Републике Српске, а то су:

1. Мост на Жепи;
2. Реџеп пашина кула;
3. Некропола стећака на Борак брду код Стјеница, која се налази на UNESCO листи заштићених културно-историјских споменика и
4. Арнаудија џамија.

Природно наслеђе и добра нису адекватно заштићени. Према подацима Туристичке организације општине Рогатица, УНДП имплементира пројекат заштите биолошке разноликости БиХ, у сарадњи са Владом РС и у акциони план за период 2015-2020. уврштена је заштита пећине Говјештица. Културно-историјски споменици су изложени пропадању усљед старости и неопходно је планирати њихову рестаурацију.

Утицај локалне економије на заштиту животне средине

На подручју општине, са значајним проблемима и смањеним капацитетима тренутно послује мали број привредних субјеката. Да би се заштитила природа од непожељних загађења од стране привредних активности, неопходно је примјенити најбоље расположиве технике (ВАТ), у свим привредним гранама, којима се постиже висок степен заштите животне средине. Он се првенствено огледа у смањењу потрошне енергије и сировина, као и смањењу штетних емисија у животну средину. Узимајући у обзир чињеницу да постојећи привредни капацитети на подручју општине, функционишу са смањеним капацитетом, може се извести закључак да утицај локалне економије на животну средину није велики.

Утицај животне средине на јавно здравље

Фактори животне средине који утичу на здравље људи су: загађење ваздуха, воде и земљишта биолошким и хемијским агенсима, неправилно одлагање комуналног и опасног отпада, прекомјерна употреба пестицида у пољопривредној производњи, UV и јонизујуће зрачење, бука, ризик на радном мјесту, глобална промјена климе и др.

Најчешћи потенцијални загађивачи животне средине на подручју општине Рогатица су: отпадне воде из индустријских постројења, канализационе отпадне воде, дивље депоније, емисије штетних издувних гасова из котловница и превозних средстава, подизање пиљевине и дрвене прашине, контаминација минско – експлозивним средствима и тд.

ЗАКЉУЧЦИ

- Квалитет ваздуха је задовољавајући али је евидентан проблем у зимским мјесецима због неадекватног гријања, односно великог броја индивидуалних ложишта.
- Општина је богата водним ресурсима, а највећи проблем представља недовољна уређеност зона изворишта. Поред тога, присутна је пријетња у смислу притисака за неконтролисану градњу

хидроенергетских објеката на водотоковима, посебно на ријеци Ракитници иако је она заштићена Просторним планом Града Источно Сарајево и општине Рогатица, у смислу градње енергетских објеката.

- Највећи проблеми у заштити земљишта су површине које нису деминиране, дивље депоније уз водотокове, појава деградације земљишта усљед коришћења минералних сировина и прекомјерна употреба заштитних средстава у пољопривреди.
- Подручје општине је 56% покриврено високо квалитетном шумом са 34% високих изданачких шума са природном обновом. Највећи проблеми су шумски еко-системи под минама као и појава сушења због бршљена и лишаја.
- Збрињавање комуналног отпада на подручју општине Рогатица врши ЈП „Комрад“ а.д. Рогатица, а највећи проблем представља неуређеност депоније „Рудине“ као и бројне дивље депоније, недовољна покривеност становништва системом прикупљања отпада, затим неселективно прикупљање отпада, лоша техничка опремљеност комуналног предузећа итд. Поред тога, посебан проблем представља неуређен систем збрињавања отпада животињског поријекла.
- Значајно природно и културно-историјско наслеђе није довољно валоризовано. Представља изузетан ресурс који захтијева заштиту и пројекте за валоризацију.

IV.1.8. Стање просторно-планске документације

Урбано подручје Рогатице се, као насеље градског карактера, састоји од двије урбане зоне, од којих једна представља уже, а друга шире урбано подручје. Централно градско језгро које одговара ужем урбаном подручју, протеже се паралелно водотоку ријеке Ракитнице. Организовано је као комбинована зона колективног становања и пословних и централних-јавних градских садржаја. Шире урбано подручје, препознатљиво је по гушће или рјеђе организованом индивидуалном становању, са већ формираним приградским насељима и припадајућим привредним капацитетима.

Проблем неуравнотеженог односа градње на терену и постојеће просторно-планске документације и даље је присутан, али не у мјери која би требала бити забрињавајућа. Број нелегалних објеката је знатно смањен, како у урбаном, тако и на руралном подручју општине. У претходном периоду легализовано је 36 бесправно изграђених објеката.

Просторно-планска документација је дјелимично компетирана продужењем рока важности, Просторног плана Града Источно Сарајево и Општине Рогатица до 2025. године те усвајањем Урбанистичког плана Рогатице као насеља градског карактера (2014-2034. година). Просторни план, као највећи стратешки документ општег, привредног и просторног значаја, усвојен је 2008. године и састоји се од великог броја планских рјешења из свих области људског живота и рада. Планска рјешења су равномјерно заступљена на цијелој територији општине и логично везана за расположиве природне, привредне, инфраструктурне, туристичке и друге ресурсе, укључујући и људски потенцијал. Разноврсност и шароликост података, те обим планских рјешења из Просторног плана, доступни су јавности и на сталном су јавном увиду. Као сиже стратешког развоја, укључујући и просторни развој и уређење, свакако могу и требају послужити плански садржаји из Етапног плана Просторног плана општине Рогатица до 2025. године. Слична планска рјешења стратешког значаја, садржана су у одредницама поменутог Урбанистичког плана.

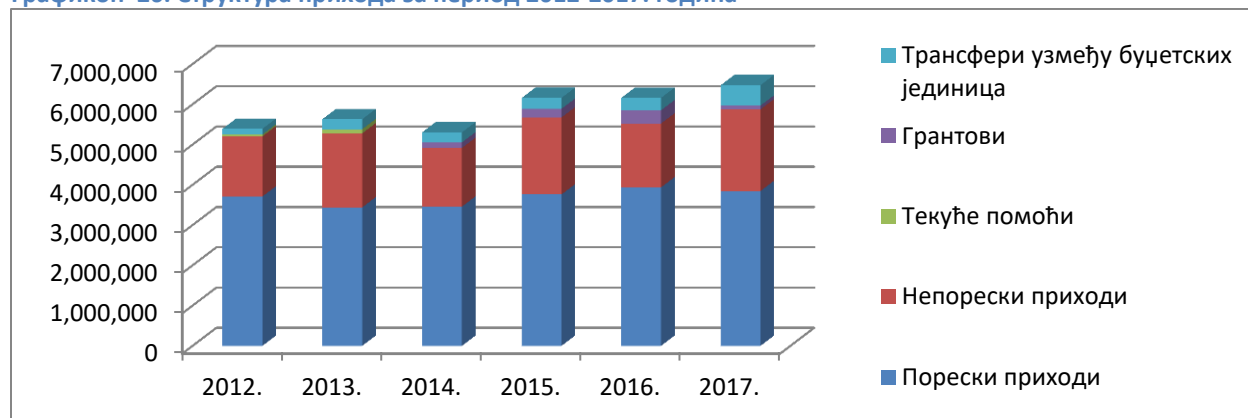
ЗАКЉУЧЦИ

- Општина Рогатица располаже важећом просторно-планском документацијом (Просторни план Града Источно Сарајево и Општине Рогатица до 2025. године и Урбанистички план Рогатице као насеља градског карактера (2014-2034. година).
- Дио спроведбене планске документације са дијеловима регулационих планова је истекао.
- Постоји потреба да се изврши ревизија постојећих регулационих планова као и израда нових али за то још увијек нису планирана и обезбијеђена средства у општинском буџету.

IV.1.9. Анализа буџета

Упоредни приказ остварених прихода и извршења буџета Општине у периоду 2012-2017. година показује да су се укупни приходи повећали за 15.8%, с тим да раст прихода није био константан. Укупни буџетски приходи су се у протеклом шестогодишњем периоду кретали у оквиру од 5.5 до 6.4 милиона КМ. У структури прихода доминантно је учешће пореских прихода и то по основу прихода од ПДВ-а (56% укупних буџетских прихода) и директних пореза, док у структури непореских прихода значајан удио чине намјенски приходи, а то су: приходи по основу продаје шумских дрвних сортимената, накнаде за коришћење природних ресурса за производњу електричне енергије, водне накнаде, накнаде по основу експлоатације минералних сировина, приходи по основу посебних мјера заштите од пожара и накнаде по основу промјене намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе. Поменути приходи се намјенски троше за стимулацију natalитета, за финансирање инфраструктурних пројеката (путеви, водоснабдијевање), итд.

Графикон 26. Структура прихода за период 2012-2017. година

Извор: Одјељење за финансије

Када је у питању буџетска потрошња, у периоду 2012-2017. година, расходи буџета имали су такође одређене осцилације. У протеклих шест година дошло је до повећања издвајања за лична примања, расхода по основу коришћења роба и услуга, субвенција и дознака на име социјалне заштите. С друге стране, преполовљена су давања из општинског буџета путем грантова.

Табела 18. Извршење буџета по економској класификацији

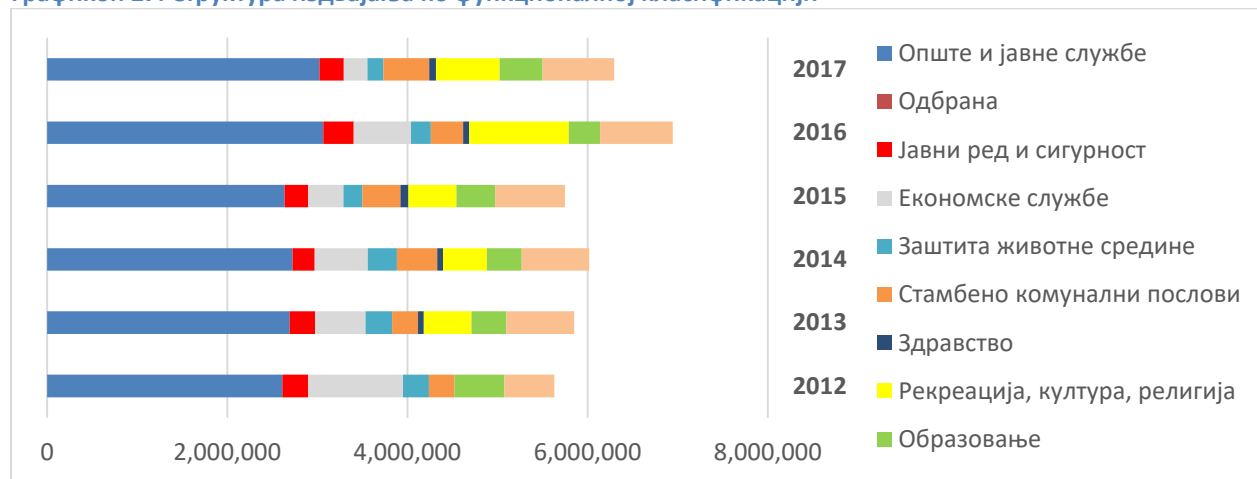
ОПИС	ИЗВРШЕЊЕ					
	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.
1. Текући расходи (а+б+в+г+д+ђ)	5.422.077	5.691.770	5.065.926	5.042.481	5.038.011	4.894.793
а. Расходи за лична примања	2.603.902	2.525.537	2.367.186	2.310.268	2.132.197	1.975.581
б. Расходи по основу коришћења роба и услуга	1.230.258	1.663.699	1.363.902	1.328.304	1.342.707	1.467.184
в. Расходи финансирања и други финансијски трошкови	42.929	18.432	11.136	1.008	0	0
г. Субвенције	124.270	219.092	95.691	190.028	93.066	67.466
д. Грантови	511.278	499.735	521.281	517.484	793.969	846.855
ђ. Дознаке на име социјалне заштите	799.747	765.275	706.730	695.389	676.072	537.707
2. Буџетска резерва	0	0	0	0	0	0
Укупни буџетскирасходи за неф. имовину	887.727	1.273.918	795.738	1.019.021	814.884	1.422.218
УКУПНО	6.309.804	6.965.688	5.861.664	6.061.502	5.852.895	6.317.011

Извор: Одјељење за финансије

Ако се посматра само структура буџета за 2017. годину расходи за лична примања учествовали су са 41.25% у укупним извршеним буџетским издацима, расходи материјала и услуга са 19.50 %, расходи финансирања и други финансијски трошкови са 0.68 %, субвенције са 1.97 %, грантови са 8.1 %, дознаке на име социјалне заштите са 12.67 %, расходи по основу судских рјешења 1.71 % и други расходи.

Анализирајући структуру издвајања из буџета по функционалној класификацији може се уочити значајно учешће издвајања из буџета на име трошкова опште и јавне службе, рекреацију, културу и религију те социјалну заштиту. Из буџета Општине Рогатица током протеклог периода константно се додјељују субвенције за стимулацију наталитета као дио локалне пронаталитетне политике.

Графикон 27. Структура издвајања по функционалној класификацији

Однос обавеза и потраживања

Када је у питању однос обавеза и потраживања према буџету може се уочити промјена структуре у протеклом седмогодишњем периоду. Дошло је до вишеструког раста и на страни обавеза као и на страни потраживања, с тим да су од 2015. године укупне обавезе премашиле износ потраживања.

Табела 19. Преглед обавеза и потраживања Општине по годинама

Година	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
ОБАВЕЗЕ	1.007.986	2.034.459	959.941	1.019.256	481.122	289.109	233.094
Краткорочне текуће обавезе	822.730	1.776.197	749.553	781.545	298.681	153.289	113.801
Обавезе према запосленима	185.256	258.262	210.388	237.711	182.441	135.820	119.293
ПОТРАЖИВАЊА	1.329.872	1.479.861	641.176	1.620.623	630.233	658.908	473.577

Извор: Извјештаји о извршењу Буџета

У погледу задужености Општине, износ укупног кредитног задужења је око 3% и испод је лимита прописаног законом у Републици Српској од 18%.

У наредном петогодишњем периоду, за имплементацију Стратегије локалног развоја планирано је 19,62 милиона КМ, при чему је 6,7 милиона КМ из редовног буџета, а преостали износ је из екстерних извора.

IV.2. SWOT АНАЛИЗА ЗА ОПШТИНУ РОГАТИЦА

Табела 20. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Природни ресурси (шуме, воде и пољопривредно земљиште) 2. Пољопривредно земљиште и објекти у власништву РС и локалне заједнице 3. Развијена примарна пољопривредна производња 4. Традиција и препознатљивост у пољопривредној производњи, првенствено у производњи кромпира и овчарству 5. Успостављени прерађивачки капацитети у области прехранбене индустрије и у дрвопреради 6. Традиција у текстилној, металопрерађивачкој и дрвној индустрији 7. Значајан хидропотенцијал 8. Релативно добра електро и телекомуникациона инфраструктура 9. Активно радно становништво 10. Географски положај и приступ тржишту (близина Сарајева и границе са Србијом) 11. Повољна клима на већем дијелу општине 12. Добра спортска инфраструктура 13. Значајан број спортских и културних манифестација које се организују на подручју општине Рогатице 14. Амбициозан и млад општински тим и добра гендер (полна) структура 15. Опредијељеност општине да издваја буџетска средства за финансирање пронаталитетне политике и стипендирање 16. Активан невладин сектор 17. Очуван биодиверзитет и постојање ендемских врста 18. Адекватно управљање шумама; 19. Уређено корито ријеке Ракитнице – заштита урбаног подручја од поплава 20. Постојање Просторног плана, Урбанистичког плана и Плана заштите природе 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографска структура (релативно старо становништво) 2. Негативан природни прираштај 3. Напуштена села 4. Неразвијена путна инфраструктура 5. Недовољно квалитетно и несигурно електроснабдијевање руралних подручја 6. Недовољан степен финализације прерађивачких капацитета, неразвијени ланци вриједности у пољопривреди и дрвној индустрији 7. Застарјели постојећи производни капацитети (технологија и опрема) 8. Уситњеност пољопривредних посједа, земљиште које се не обрађује 9. Не постоји организован наступ на тржишту пољопривредних произвођача 10. Недовољна сарадња Општине и прерађивача који дјелују на подручју Рогатице 11. Недостатак стручне и савјетодавне помоћи за удружења пољопривредних произвођача 12. Недовољна издвајања из буџета за подршку пољопривреди 13. Одсуство регионалне/међуопштинске сарадње 14. Неусклађеност образовног система са потребама тржишта рада (занимања која нису у складу са интересима ученика) 15. Лоше спроведена приватизација – објекти и капацитети који нису у функцији 16. Дио спроведбене планске документације са дијеловима регулационих планова је истекао 17. Неријешено питање новог градског гробља на новој локацији 18. Недовољно развијена и доступна примарна здравствена заштита у смислу географске покривености 19. Недовољно развијена мрежа хитне медицинске помоћи 20. Велики број корисника услуга социјалне заштите, оптерећење буџета 21. Недовољни смјештајни капацитети за туризам 22. Неуређено водоснабдијевање и велики губици воде у дистрибутивној мрежи 23. Недовољна уређеност зона изворишта и

	појасева санитарне заштите 24. Лош квалитет ваздуха током зимских мјесеци због неадекватног гријања 25. Низак ниво еколошке свијести 26. Неуређена депонија – неодговорајуће одлагање и збрињавање отпада 27. Велики број дивљих депонија
--	---

ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња брзог пута/ауто пута Сарајево-Београд преко Рогатице 2. Доступност ЕУ IPA фондова и других развојних програма на нивоу РС и БиХ 3. Прекогранична сарадња са Србијом и Црном Гором 4. Регионална сарадња кроз МОСИ 5. Рјешавање инвестиционе градње кроз јавно-приватно партнерство 6. Заинтересованост инвеститора за улагања у намјенску индустрију и услужни сектор 7. Комплекс „Борика“ као пољопривредни потенцијал 8. Туристички потенцијали (Борика, вјерски објекти, стећци, пећине, Дринско језеро,..) за развој ловног, риболовног, сеоског, спортског и вјерског туризма 9. Растући тренд ловног и сеоског туризма 10. Популаризација адреналинских спортова (мото крос, бициклизам итд) 11. Пројекат <i>Via Dinarica</i> – планинарске стазе које иду преко подручја општине Рогатица 12. Центар за развој пољопривреде на Сокоцу 13. Већа потражња за здравом храном 14. Поддршка Владе РС за унапређење положаја жена на селу 15. Рјешавање питања санитарне депоније на регионалном нивоу 16. Проглашење Националног парка „Дрина“ на подручју општине 17. Прилив средстава од Републике Србије по основу накнаде за потопљено земљиште 18. Урбанистичко и саобраћајно планирање заобилазнице са циљем смањења интензитета саобраћаја у урбаном подручју и заштите градских зелених површина 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Траса брзог пута да заобиђе Рогатицу 2. Промјена климатских услова 3. Политичка нестабилност 4. Економска неизвјесност 5. Сива економија 6. Лоша законска регулатива у смислу промета некретнина и продаје земљишта 7. Спорост у процесу ЕУ интеграција 8. Подручја загађена минама 9. Миграциони токови 10. Појава болести животиња 11. Појава бршљана, лишаја и инсеката који доводе до сушења стабала 12. Уништавање рибљег фонда у ријеци Прачи и Ракитници 13. Притисци за неконтролисану градњу хидроенергетских објеката на водотоковима 14. Интензивирани сјеча шума

IV.3. Стратешко фокусирање

Социо-економска и SWOT анализа општине Рогатица су поставиле основ за дефинисање стратешких праваца развоја општине који су фокусирани на сљедећа подручја:

- развој пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије;
- боље кориштење расположивих ресурса и инвестиционих потенцијала;
- повећање запослености и заустављање одлива становништва, нарочито младих;
- подизање квалитета живота кроз улагање у друштвену и комуналну инфраструктуру;
- очување и заштита животне средине уз одрживо коришћење природних ресурса.

Унапређење пословног окружења за развој пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије уз коришћење постојећих и изградњу нових капацитета те максимално повећање запослености

Општина Рогатица располаже значајним компаративним предностима и природним ресурсима погодним за развој пољопривредне, прехранбене и дрвне индустрије, као и за јачање сектора туризма и услужних дјелатности. У области пољопривреде Рогатица има дугу традицију и препознатљивост, нарочито у сточарству и производњи кромпира. Изграђени капацитети у примарној пољопривредној производњи представљају озбиљан потенцијал за развој ланца вриједности у овом сектору, с нагласком на развој прерађивачке индустрије. Осим тога, постоје значајни извозни потенцијали у сектору дрвопрераде које треба додатно ојачати и ставити у функцију локалног економског развоја и запошљавања. Стварањем повољног окружења и усмјеравањем инвестиција у производњу производа и услуга са вишим степеном додане вриједности, општина Рогатица ће настојати да утиче на побољшање садашње структуре локалне економије која је неповољна због великог броја привредних субјеката у области трговине и услужних дјелатности, гдје доминирају микро и мала предузећа са малим бројем запослених. То подразумева дефинисање инвестиционих локација и боље кориштење расположивих ресурса на подручју општине, укључујући комплекс „Борика“, али и друге. На тај начин створиће се услови за запошљавање као и за подизање нивоа просјечних плата које су тренутно ниже у односу на општине у окружењу.

Заустављање одлива становништва кроз улагање у друштвени развој и подизање квалитета живота у руралним и урбаним подручјима општине

Основни показатељи степена друштвеног развоја и квалитета живота грађана на једном локалном подручју су: запосленост, квалитет комуналних услуга и инфраструктуре, здравствена и социјална заштита, квалитет животне средине, образовање, култура, спорт, социјална укљученост, улога цивилног друштва у друштвеним процесима и др. Општина Рогатица је већ дужи временски период суочена са одливом становнишва, нарочито младих и радно способних, што говори о потреби да се интензивније ради на побројаним факторима друштвеног развоја. Поред стварања могућности за запошљавање неопходно је радити на побољшању укупног квалитета живота грађана кроз развој свих видова локалне инфраструктуре (комуналне, друштвене, привредне), а нарочито кроз улагања у секторе образовања, здравства, социјалне заштите, спорта и културе. Побољшање животног стандарда и квалитета живота становништва захтијева складан развој у смислу равномјерне изграђености комуналне инфраструктуре у урбаним и руралним подручјима општине. У складу с тим Општина Рогатица ће у наредном периоду ставити фокус на активности које се односе на изградњу, реконструкцију и санацију комуналне инфраструктуре, првенствено на санацију губитака на водоводној мрежи, адаптацију и уређење школских објеката, развој саобраћајне и електроенергетске мреже у руралним подручјима и др. С обзиром да ће фокус у наредном периоду бити на задржавању младих, од стратешког значаја за општину Рогатица је промовисање могућности за стицање нових знања и вјештина, развој идеја, примјену иновација и технологија, односно стварање људског капитала и располагање истим.

Очување и заштита животне средине уз развој комуналне инфраструктуре и одрживо коришћење природних ресурса.

Урађена социо-економска анализа показује да подручје општине Рогатица располаже са бројним и разноликим природним ресурсима који захтијевају трајну заштиту у циљу обезбјеђења одрживог локалног развоја. С обзиром да је већи дио подручја општине покривен високо квалитетном шумом, потребно је у наредном периоду зауставити појаве сушења и обољења шуме, те извршити деминирање због тога што су велике површине шумских еко-система још увијек под минама. Општина је, такође, богата и водним ресурсима али је потребно додатно уредити зоне изворишта, те сачувати постојеће водотокове усљед све већих притисака и интереса за градњу хидроенергетских објеката. Заштита животне средине подразумијева и рјешавање питања дивљих депонија, нарочито оних које су уз водотокове, заустављање деградације земљишта те збрињавање отпада и уређење депоније „Рудине“.

IV.4. Визија и стратешки циљеви развоја

Визија развоја стратегије представља тежњу, дугорочну намјеру, правац дјеловања и жељено стање у будућности општине Рогатица. Полазну основу за дефинисање визије представљају досадашњи развојни и плански документи општине Рогатица, идентификовани стратешки фокуси темељени на SWOT анализи те констатоване потребне интервенције на одржаним радионицама и састанцима ОПТ-а током самог процеса израде Стратегије. У том смислу, визија развоја дефинисана је на сљедећи начин:

Општина Рогатица као модерна и развијена локална заједница, стабилног економског развоја, демократског просперитета, здраве животне средине, препознатљива по моралним и културним вриједностима, са растом животног стандарда, уз адекватан образовни, здравствени и социјални систем и заштиту основних људских вриједности и права, мјесто полетне младости, радне ангажованости и сигурне старости.

На основу дефинисане визије утврђени су будући правци дјеловања који су формулисани кроз три стратешка циља са пратећим жељеним исходима за наредни десетогодишњи период.

Стратешки циљ 1: Унапређење пословног окружења за развој прерађивачке индустрије, услужних дјелатности и туризма

- До 2027. године повећан број запослених за 20% у односу на број запослених у 2016. години
- До 2027. године повећани приходи привредних субјеката на нивоу домаће привреде на територији општине Рогатица за 20% у односу на 2016. годину
- До 2027. године износ просјечне бруто плате повећан за 10% у односу на 2016. годину

Стратешки циљ 2: Побољшање квалитета живота кроз унапређење јавне и друштвене инфраструктуре

- До 2027. године заустављен тренд одлива становништва
- До 2027. године повећан број становника за 5% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећано учешће младог становништва у укупној популацији за 10% у односу на 2016. годину

Стратешки циљ 3: Очување и заштита животне средине уз одрживо коришћење природних ресурса

- До 2027. године смањен број дивљих депонија за 30% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећан обухват становништва системом прикупљања отпада за 15% у односу на 2016. годину

- До 2027. године смањани трошкови одржавања водоводног система за 20% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећана површина уређеног и заштићеног подручја на територији општине Рогатица за 30%
- До 2027. године мјерама енергетске ефикасности смањена издвајања из буџета за трошкове гријања јавних објеката и потрошњу електричне енергије за 40%

V СЕКТОРСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ

V.1. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова

Приликом израде секторских развојних планова водило се рачуна о међусобној комплементарности. Елементи секторског плана економског развоја усклађени су са принципима заштите животне средине и свакако ће имати снажан утицај и на друштвени развој општине. Стварањем повољнијег пословног амбијента и јачањем конкурентности локалних провредних субјеката се истовремено стварају услови за унапређење друштвене инфраструктуре локалне заједнице, а јачањем капацитета локалних пољопривредних произвођача се очекује запосленост једног дијела становништва општине Рогатица што ће имати позитиван ефекат и на друштвени развој општине у цјелини.

Стратешке интервенције дефинисане у сектору друштвеног развоја општине се првенствено односе на уравнотежен развој друштвене и комуналне инфраструктуре у урбаним и руралним дијеловима општине те унапређење положаја социјално осјетљивих категорија. Унапређење комуналне инфраструктуре погодује јачању пословне атрактивности општине али и заштити животне средине. Унутар сектора друштвеног развоја фокус интервенције је усмјерен на заустављање одлива становништва са подручја општине, а посебно је акценат стављен на младе и жене јер су то највиталнија снаге локалне заједнице за њену будућност.

Сектор заштите животне средине предвиђа стратешке интервенције чија реализација има позитиван утицај на квалитет живота свих грађана, посебно у аспекту водоснабдијевања али и стање укупне комуналне инфраструктуре. Основни пројекти у сектору заштите животне средине јесу реконструкција и изградња водоводног и канализационог система, како у урбаном тако и у руралном подручју, унапређење инфраструктуре за селективно прикупљање отпада, те примјена енергетске ефикасности у јавним објектима и јавној расвјети. Побољшање комуналне и јавне инфраструктуре значајно ће допринијети инвестиционој атрактивности општине, и омогућити унапређење културног и спортског садржаја, а тиме и квалитетнијег друштвеног живота грађана.

V.2. План локалног економског развоја

Општински развојни тим за сектор економског развоја размотрио је тренутно стање привреде на подручју општине те користећи се расположивим подацима из социо-економске анализе и на основу претходно утврђених стратешких фокуса за даљи економски раст установио сљедеће секторске циљеве економског развоја општине Рогатица за период 2018-2022. година:

- **Секторски циљ 1: Побољшање конкурентности и повећање укупног броја запослених у прерађивачкој индустрији, услужним дјелатностима и туризму**
- **Секторски циљ 2: Повећање обима примарне пољопривредне производње и прерађивачких капацитета**

V.2.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1. Побољшање конкурентности и повећање укупног броја запослених у прерађивачкој индустрији, услужним дјелатностима и туризму	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године повећан број запослених у прерађивачкој индустрији, услужним дјелатностима и туризму за 30% у односу на број запослених у 2016. години</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године повећан број гостију и број ноћења за 30% у односу на 2016. годину.</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Број запослених у прерађивачкој индустрији, услужним дјелатностима и туризму на подручју општине Рогатица</p> <p>⇒ Индикатор 2: Број регистрованих гостију и број ноћења на подручју општине Рогатица</p>
2. Повећање обима примарне пољопривредне производње и прерађивачких капацитета	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године повећан број комерцијалних породичних пољопривредних газдинстава за 20 % у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године повећана производња млијека за 20% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године укупан обим примарне овчарске и говедарске производње повећан за 10% у односу на 2016. годину</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Број комерцијалних ППГ, број запослених у пољопривреди</p> <p>⇒ Индикатор 2: Количине произведеног и откупљеног млијека</p> <p>⇒ Индикатор 3: Број грла оваца и говеда</p>

V.2.2. Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

Приликом израде секторских планова развоја разматране су стратегије, планови и закони на вишим новима који директно или индиректно могу утицати или утичу на економски развој локалне заједнице. У складу с тим секторски циљеви повезани су са припадајућим елементима дефинисаним у Стратегији запошљавања Републике Српске 2016 – 2020, Стратешким планом руралног развоја БиХ 2018 – 2021, Стратешким планом развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2016-2020. и Стратегијом развоја туризма РС 2011-2020.

V.2.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

У области економског развоја, постоје иницијативе међуопштинске сарадње на брендирању односно заштити географског поријекла пољопривредних производа, заједничкој промоцији пољопривредних производа и потенцијала овог подручја. Покретач ових активности је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС.

Поред тога, неопходно је радити на јачању капацитета за регионалну и прекограничну сарадњу путем увезивања са сусједним општинама у циљу што већег коришћења доступних фондова за развој привреде.

V.2.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана економског развоја општине Рогатица дефинисано је 16 пројеката и мјера груписаних у 3 програма:

Табела број 21: Преглед програма и пројеката/мјера у сектору локалног економског развоја

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ПРОЈЕКАТ
-Програм 1.1.1. Подршка запошљавању	<i>1.1.1.1.Пројекат Покретање текстилне индустрије</i>
	<i>1.1.1.2. Мјера Додјела субвенција за подстицање запошљавања</i>
	<i>1.1.1.3. Пројекат Подршка обуци/преквалификацији радника</i>
	<i>1.1.1.4. Пројекат Ревитализација пољопривредне производње на Борици</i>
Програм 1.1.2. Подршка развоју туризма	<i>1.1.2.1.Пројекат Изградња пјешачког висећег моста за приступ пећинама Бања Стијена и Говјештица</i>
	<i>1.1.2.2. Пројекат Афирмације циклотуризма</i>
	<i>1.1.2.3. Пројекат Заштита и очување археолошких локалитета некропола стећака</i>
	<i>1.1.2.4.Пројекат Изградња хидрантске мреже за Спортско-рекреативни центар на Борици</i>
Програм 1.2.1. Подршка развоју примарне пољопривредне производње	<i>1.2.1.1.Пројекат Унапређење расног састава у овчарству</i>
	<i>1.2.1.2. Пројекат Унапређење производње јагодичастог воћа</i>
	<i>1.2.1.3. Пројекат Унапређење производње млијека</i>
	<i>1.2.1.4. Пројекат Унапређење воћарства</i>
	<i>1.2.1.5. Пројекат Пластенички узгој поврћа</i>
	<i>1.2.1.6. Мјера Подршка организовању Регионалне пољопривредне изложбе и сајма</i>
	<i>1.2.1.7.Пројекат Заштита географског поријекла кромпира</i>
	<i>1.2.1.8. Мјера Субвенције за пољопривредну производњу</i>

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана економског развоја су: **1.718.000 КМ**

V.3. План друштvenог развоја

У погледу друштvenог развоја општина Рогатица је одређена да у наредном периоду посебну пажњу посвети рјешавању најважнијег проблема локалне заједнице а то је одлив становништва. У том правцу будуће интервенције односиће се на побољшање укупног квалитета друштvenог живота кроз побољшање услова у областима културе и спорта, побољшању доступности и квалитета социјалне, здравствене заштите и образовања те изградњу комуналне јавне инфраструктуре. Секторски циљеви у области друштvenог развоја дефинисани су како слиједи:

- **Секторски циљ 1: Унапређење области културе и спорта на подручју општине**
- **Секторски циљ 2: Побољшање доступности и квалитета социјалне и здравствене заштите**
- **Секторски циљ 3: Унапређење доступности и квалитета образовања**
- **Секторски циљ 4: Унапређење јавних инфраструктурних услуга и безбједности грађана у сарадњи са невладиним сектором**

V.3.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1. Унапређење области културе и спорта на подручју општине	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године повећан број посјетилаца на културним и спортским манифестацијама и догађајима на територији општине Рогатица за 20% у односу на 2016. годину.</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године повећан проценат дјеце и младих укључених у секције и спортска и културно-умјетничка удружења на територији општине Рогатица за 20% у односу на 2016. годину</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Број посјетилаца културних и спортских манифестација и догађаја</p> <p>⇒ Индикатор 2: Процент дјеце и младих укључених у секције, спортске клубове и културно-умјетничка удружења</p>
2. Побољшање доступности и квалитета социјалне и здравствене заштите	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године осигуран потпун обухват (100% покривеност територије) услугама хитне медицинске помоћи у урбаним и руралним дијеловима општине Рогатица</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године повећан наталитет за 5% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године повећано учешће социјално искључених група у друштвеним токовима за 20% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 4: До 2022. године смањен број особа које живе у изразито лошим</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Степен покривености услугама хитне медицинске помоћи у урбаним и руралним дијеловима општине Рогатица</p> <p>⇒ Индикатор 2: Стопа наталитета</p> <p>⇒ Индикатор 3: Број социјално искључених особа које су укључене у друштвене и друге сличне активности које доприносе њиховој социјализацији</p> <p>⇒ Индикатор 4: Број особа које</p>

	условима за 5% у односу на 2016. годину	према евиденцији Центра за социјални рад живе у изразито лошим условима
3. Унапређење доступности и квалитета образовања	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године повећан обухват дјеце предшколским васпитањем за 30% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године повећано задовољство родитеља условима школовања за 30% у односу на 2018. годину</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Број дјеце обухваћен предшколским образовањем</p> <p>⇒ Индикатор 2: Анкета о годишњем истраживању задовољства родитеља условима школовања</p>
4. Унапређење јавних инфраструктурних услуга и безбједности грађана у сарадњи са невладиним сектором	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године смањен број формално упућених притужби МЗ на стање путне инфраструктуре за 5% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године за 15% смањен број кривичних дјела која се односе на безбједност у саобраћају, оштећења јавне и приватне имовине те штете настале од пожара</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године жалбе и примједбе на рад локалног органа управе од стране грађана, организација цивилног друштва и приватног сектора смањени за 10 % у односу на 2016. годину.</p> <p>⇒ Исход 4: До 2022. године најмање 20% пројеката из Стратегије реализовано у сарадњи са невладиним организацијама</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Број формално упућених притужби према ЈЛС</p> <p>⇒ Индикатор 2: Број кривичних дјела из области безбједности у саобраћају и број пријављених штета од пожара</p> <p>⇒ Индикатор 3: Број жалби и примједби на рад локалног органа управе</p> <p>⇒ Индикатор 4: Број пројеката из Стратегије који су имплементирани у сарадњи са невладиним организацијама</p>

V.3.2. Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

Приликом израде секторских планова развоја разматране су стратегије, планови и закони на вишим нивоима који директно или индиректно могу утицати или утичу на друштвени развој локалне заједнице. У складу с тим секторски циљеви повезани су са развојним приоритетима на вишим нивоима власти који су дефинисани у стратешким документима и законским прописима и то са Просторним планом РС односно његовим измјенама и допунама до 2025. године, Закон о социјалној заштити и Политиком унапређивања здравља становништва РС до 2020, Стратегијом развоја образовања у РС (2016-2021).

V.3.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

У области друштвеног развоја најзначајније иницијативе и потенцијали за међуопштинску сарадњу се односе на:

- учешће и реализацију регионалних спортских манифестација и такмичења,
- обogaћивање садржаја у области културе путем учешће у манифестацијама,
- изградња Меморијалног центра у Старом Броду – у сарадњи са Општином Вишеград.

V.3.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана друштвеног развоја општинеРогатица дефинисано је 28 пројеката и мјера груписаних у 6 програма:

Табела број 22: Преглед програма и пројеката/мјера у сектору локалног друштвеног развоја

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ПРОЈЕКАТ
Програм 2.1.1. Подршка развоју спорта и културе	2.1.1.1. Пројекат Изградње базена
	2.1.1.2. Мјера Подршка организацији мото-крос трке
	2.1.1.3. Пројекат Изградња два игралишта за дјецу и омладину
	2.1.1.4. Мјера Подршка у организацији културне манифестације „Преображењски дани“
	2.1.1.5. Мјера Подршка у организацији културне манифестације „Илиндански сабор“
	2.1.1.6. Пројекат Изградња Меморијалног центра у Старом Броду – Заједничка иницијатива општина Рогатица и Вишеград
Програм 2.2.1. Подршка здравственој и социјалној заштити и рањивим категоријама	2.2.1.1.Пројекат Повећање доступности здравствене заштите становништву општине Рогатица
	2.2.1.2.Мјера Провођење мјера пронаталитетне политике
	2.2.1.3. Пројекат Подршка социјализацији пензионера
	2.2.1.4. Пројекат Побољшање живота и социјализација чланова Удружења „Растимо срећно“
	2.2.1.5. Пројекат Изградња зграде за стамбено збрињавање породица погинулих
	2.2.1.6. Пројекат Уклањање архитектонских баријера за особе са инвалидитетом
	2.2.1.7. Пројекат Економско оснаживање жена у руралним подручјима путем прераде љековиља, шумских плодова, воћа и поврћа
	2.2.1.8. Мјера Подршка лицима у стању социјалне потребе
Програм 2.3.1. Подршка образовању	2.3.1.1.Пројекат „Уредимо царство за боље другарство“
	2.3.1.2. Пројекат Реконструкција зграде основне школе
	2.3.1.3. Пројекат Реконструкција просторија средње школе
	2.3.1.4. Пројекат Опремање Средњошколског центра за увођење два нова образовна профила
	2.3.1.5. Мјера Стипендирање студената
Програм 2.4.1. Развој инфраструктуре	2.4.1.1. Мјера Санација и асфалтирање улица и

	<i>макадамских путева на подручју општине Рогатица</i>
	<i>2.4.1.2. Пројекат Унапређење електроснабдијевања</i>
Програм 2.4.2. Унапређење безбједности грађана	<i>2.4.2.1. Пројекат Безбједност грађана</i>
	<i>2.4.2.2. Мјера Подршка раду Територијалне ватрогасне јединице</i>
	<i>2.4.2.3. Мјера Издавање средстава за уклањање рушевина</i>
	<i>2.4.2.4. Мјера Санација фасада на зградама дуж главне улице</i>
	<i>2.4.2.5. Пројекат Изградња пјешачке стазе Пландиште – Татомиров мост</i>
Програм 2.4.3 Јачање капацитета и сарадње локалне управе и цивилног друштва	<i>2.4.3.1. Мјера Финансирање пројеката невладиних организација</i>
	<i>2.4.3.2. Мјера Унапређење рада локалне самоуправе</i>

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана друштвеног развоја су: 13.515.000 КМ.

V.4. План заштите животне средине

У домену заштите животне средине општина Рогатица ће у наредном периоду настојати да искористи и максимизира своје најважније снаге које се односе на богате и очуване природне ресурсе (квалитетно земљиште, богати шумски ресурси, очуван биодиверзитет и посотојање ендемских врста). На том путу један од највећих изазова биће рјешавање проблема великих губитака воде и водоснабдијевања, третмана оборинских вода и канализационог система, проблем управљања отпадом, дивљих депонија и непостојања система селективног прикупљања отпадом. Прилике које омогућавају и олакшавају рјешавање уочених проблема су међуопштинска и регионална сарадња, кориштење фондова ЕУ за финансирање еколошких пројеката, расположивост екстерних извора финансирања за пројекте водоснабдијевања и унапређења енергетске ефикасности те јачање сарадње локалне самоуправе и невладиног сектора за заштиту животне средине.

Секторски циљеви у области заштите животне средине дефинисани су како слиједи:

- **Секторски циљ 1: Унапређење управљања отпадом**
- **Секторски циљ 2: Побољшање система водоснабдијевања и прикупљања и третмана оборинских и отпадних вода**
- **Секторски циљ 3: Одрживо коришћење природних ресурса**
- **Секторски циљ 4: Повећање нивоа енергетске ефикасности у јавним објектима**

V.4.1. Преглед секторских циљева са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1. Унапређење управљања отпадом	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године повећане количине адекватно збринутог отпада за 5 % у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године за 10% смањен број дивљих депонија у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године сав прикупљени селектовани отпад је пласиран на тржиште</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Количина адекватно збринутог отпада у тонама</p> <p>⇒ Индикатор 2: Број дивљих депонија</p> <p>⇒ Индикатор 3: Процент прикупљеног селектованог отпада који је пласиран на тржиште</p>
2. Побољшање система водоснабдијевања и прикупљања и третмана оборинских и отпадних вода	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године смањени губици у градској мрежи за 20% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022. године смањене редуције воде за 30% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године повећана покривеност канализационом мрежом за 10% канализационе</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Губици у градској мрежи у %</p> <p>⇒ Индикатор 2: Број редуција у систему водоснабдијевања</p> <p>⇒ Индикатор 3: Процент покривености територије канализационом мрежом</p>

	<p>мреже</p> <p>⇒ Исход 4: До 2022. године за 10% насељеног мјеста Рогатица реконструисани колектори оборинских вода</p>	<p>⇒ Индикатор 4: Дужина реконструисаних колектора оборинских вода</p>
<p>3. Одрживо коришћење природних ресурса</p>	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године израђени и усвојени програми санитарне заштите за оба градска изворишта</p> <p>⇒ Исход 2: До 2022.године проценат уређених парковских / зелених површина повећан за 40% у односу на 2016. годину</p> <p>⇒ Исход 3: До 2022. године успостављено најмање једно заштићено подручје на подручју општине Рогатица</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Важећи програми заштите изворишта</p> <p>⇒ Индикатор 2: Површина под парковским/зеленим површинама која је адекватно уређена</p> <p>⇒ Индикатор 3: Број заштићених подручја</p>
<p>4. Повећање нивоа енергетске ефикасности у јавним објектима</p>	<p>⇒ Исход 1: До 2022. године смањена издвајања из буџета за трошкове гријања јавних објеката за 20% и потрошњу електричне енергије за 40%</p>	<p>⇒ Индикатор 1: Потрошња енергената у јавним објектима</p> <p>⇒ Индикатор 2: Потрошња електричне енергије за јавну расвјету</p>

V.4.2. Усклађеност са стратешким документима виших нивоа

Приоритети у области заштите животне средине су усклађени са развојним приоритетима на вишим нивоима власти који су дефинисани у сљедећим стратешким документима: Просторном плану РС (Измјене и допуне до 2025), Стратегији интегралног управљања водама РС (2015-2024.) и Стратегији управљања отпадом 2017-2026.

V.4.3. Иницијативе међуопштинске сарадње

Најзначајније иницијативе и потенцијали међуопштинске сарадње у домену заштите животне средине су:

- управљање отпадом,
- изградња водовода за МЗ Стјенице.

V.4.4. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана заштите животне средине општине Рогатица дефинисано је 13 пројеката и мјера груписаних у 4 програма:

Табела број 23: Преглед програма и пројеката/мјера у сектору заштите животне средине

ПРОГРАМ	МЈЕРА/ПРОЈЕКАТ
Програм 3.1.1. Управљање отпадом	3.1.1.1. Мјера Уклањање дивљих депонија
	3.1.1.2. Пројекат Изградња и уређење локације за контејнере и набавка 50 контејнера

	<i>3.1.1.3. Пројекат Уређење депоније „Рудине“</i>
	<i>3.1.1.4. Пројекат Селективно прикупљање отпада</i>
Програм 3.2.1. Унапређење водоводне и канализационе инфраструктуре	<i>3.2.1.1. Пројекат снабдијевања водом и канализације</i>
	<i>3.2.1.2. Пројекат Унапређење водоснабдијевања МЗ Борика</i>
	<i>3.2.1.3. Мјера Израда пројектне документације за водовод и канализацију</i>
Програм 3.3.1. Одрживо коришћење природних ресурса	<i>3.3.1.1. Пројекат Уређење паркова</i>
	<i>3.3.1.2. Пројекат Израда Програма санитарне заштите изворишта</i>
	<i>3.3.1.3. Мјера Одржавање зелених површина</i>
	<i>3.3.1.4. Пројекат Заштита кањона Крачуле</i>
Програм 3.4.1. Унапређење енергетске ефикасности	<i>3.4.1.1. Пројекат Санација и инвестиционо одржавање јавних објеката</i>
	<i>3.4.1.2. Пројекат Унапређење енергетске ефикасности јавне расвјете</i>

Укупна очекивана улагања за реализацију секторског плана заштите животне средине су: 4.387.000 КМ

VI. ОПЕРАТИВНИ ДИО

VI.1. План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2) 2018-2020. година

Вежа са стратешким и секторским циљем/ циљевима	Пројекат / мјера (вријеме трајања)	Укупни исходи	Укупни оријент. издаци (до завршетка пројекта)	Укупни предвиђен и издаци (за III године)	Финансирање из буџета ЈЛС				Финансирање из осталих извора				Општинско одјељење/служба одговорно за праћење		
					Преглед по годинама				Преглед по годинама						
					год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)	год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)	Носитељи имплементације	Вежа са буџетом	Општинска служба одговорна за праћење
1	2	3	4	5=9+21	6	7	8	9=6+7+8	18=Zbir 10-17	19	20	21=18+19+20	22	23	24
СЦЦ/СЕК 1.1	П 1.1.1.1. Покретање текстилне индустрије (2018)	Р1. До 2019. године обучено и запослено најмање 20 нових радника у текстилној индустрији	30.000	30.000	22.500	0	0	22.500	7.500			7.500	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.1	М 1.1.1.2. Додјела субвенција за подстицање запошљавања (2019-2022)	Р1. До 2022. године запослено најмање 50 радника кроз спроведене мјере подстицаја за запошљавање	175.000	100.000	30.000	30.000	40.000	100.000	0	0	0	0	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.1	П 1.1.1.3. Подршка обуци/преквалификацији радника (2019-2022)	Р1. До 2022. године повећан број запослених у дрвопреради, прехранбеној, текстилној индустрији и услужним дјелатностима за 10% у односу на број запослених у 2016. години	48.000	24.000	0	6.000	6.000	12.000	0	6.000	6.000	12.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.1	П 1.1.1.4. Ревитализација пољопривредне производње на Борици (2018-2020)	Р1. До 2020. године запослено најмање 5 радника у области сточарства –	700.000	700.000	0	10.000		10.000	270.000	200.000	220.000	690.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.

		прерада меса													
СЦЦ/СЕК 1.1	П 1.1.2.2. Афирмације циклотуризма (2020)	Р1. До 2022. године повећан број посјетилаца (бициклиста и рекреативаца) комплексу Борице за 50%	15.000	15.000			5.000	5.000	0		10.000	10.000	Општина	4129	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.1	П 1.1.2.4. Изградња хидрантске мреже за Спортско- рекреативни центар на Борици (2019)	Р1. До 2020.г. извршен технички пријем објекта Спортско- рекреативног центра на Борици	6.000	6.000		6.000		6.000	0			0	Општина	5111	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.2	П 1.2.1.1. Унапређење расног састава у овчарству (2020)	Р1. До 2020. године за 20% повећан обим примарне овчарске производње код 24 пољоприведна произвођача са подручја општине	32.000	32.000			19.200	19.200	0		12.800	12.800	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.2	П 1.2.1.2. Унапређење производње јагодичастог воћа (2019-2022)	Р1. До 2022. године повећани засади јагодичастог воћа (малина, купина, јагода) за 20% у односу на 2016.	100.000	50.000		7.500	7.500	15.000	0	17.500	17.500	35.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЦ/СЕК 1.2	П 1.2.1.3. Унапређење производње млијека (2018-2022)	Р1. До 2022. повећана количина производње млијека за 10% и квалитет млијека за 10%)	60.000	47.000	10.000	2.500	2.500	15.000	12.000	10.000	10.000	32.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.

СЦ1/СЕК 1.2	П 1.2.1.4. Унапређење воћарства (2018-2022)	Р1. До 2022. године повећани приноси воћа крушке, јабуке, шљиве, боровнице за 20% у односу на 2016. годину	200.000	120.000	6.000	6.000	6.000	18.000	34.000	34.000	34.000	102.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ1/СЕК 1.2	П 1.2.1.5. Пластенички узгој поврћа (2018-2020)	Р1. До 2022. године повећане површине засађеног поврћа под пластеницима за 30% у односу на 2016. годину	100.000	100.000	20.000		20.000	40.000	30.000		30.000	60.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ1/СЕК 1.2	М 1.2.1.6. Подршка организовању Регионалне пољопривредне изложбе и сајма (2018-2022)	Р1. До 2022. године повећан интерес пољопривредних произвођача за учешће на манифестацији посматрано кроз 10% више излагача и експоната у односу на 2016. годину	150.000	90.000	14.000	14.000	14.000	42.000	16.000	16.000	16.000	48.000	Општина	4161	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ1/СЕК 1.2	П 1.2.1.7. Заштита географског поријекла кромпира (2020-2022)	Р1. До 2022. године побољшан пласман кромпира на домаћем и иностраном тржишту за 30% у односу на 2016. годину	20.000	10.000			5.000	5.000	0		5.000	5.000	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ1/СЕК 1.2	М 1.2.1.8. Субвенције за пољопривредну производњу (2018)	Р1. До 2020. године повећан обим пољ.производње за 5% у односу на 2016. годину	55.000	55.000	55.000			55.000	0			0	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.

СЦ2/СЕК 2.1	П 2.1.1.1. Изградња базена (2018-2019)	Р1. Успостављен управљачки механизам над базеном до 2020. године	1.230.000	1.230.000				0	630.000	600.000		1.230.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦ2/СЕК 2.1	М 2.1.1.2. Подршка организацији мото-крос трке (2018-2022)	Р1. До 2022. г. број учесника - такмичара повећан за 20% у односу на 2017. годину	100.000	60.000	20.000	15.000	15.000	50.000	0	5.000	5.000	10.000	Општина	4129	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.1	П 2.1.1.3.Пројекат Изградња два игралишта за дјецу и омладину (2019-2020)	Р1. – До 2020. године повећан број дјеце која активно проводе слободно вријеме за 10% у односу на 2016. годину	20.000	20.000		5.000	5.000	10.000	0	5.000	5.000	10.000	Општина	5111	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.1	М 2.1.1.4. Подршка у организацији културне манифестације „Преображењски дани“(2018-2022)	Р1. – До 2022. године повећан број културних и забавних догађаја организованих у оквиру манифестације за 20% у односу на 2016. годину	250.000	150.000	50.000	40.000	40.000	130.000	0	10.000	10.000	20.000	Општина	4129	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.1	М 2.1.1.5. Подршка у организацији културне манифестације „Илиндански сабор“ (2018-2022)	Р1. – До 2022. године повећан број културних и забавних догађаја организованих у оквиру манифестације за 20% у односу на 2016. годину	70.000	42.000	14.000	7.000	7.000	28.000	0	7.000	7.000	14.000	Општина	4129	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.1	П 2.1.1.6. Изградња Меморијалног центра у Старом Броду – Заједничка иницијатива општина Рогатица и Вишеград (2020-2022)	Р1. –До 2022. године организована два догађаја годишње на предметној локацији	320.000	20.000			10.000	10.000	0		10.000	10.000	Општина	5111	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.

СЦЗ/СЕК 2.2	П 2.2.1.1. Повећање доступности здравствене заштите становништву општине Рогатица (2018)	Р1. Повећан обухват становника општине Рогатица са услугама хитне медицинске помоћи за 40% у односу на 2016. годину	181.500	181.500	31.500			31.500	150.000			150.000	Општина	4152	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.2	М 2.2.1.2. Провођење мјера пронаталитетне политике (2018-2022)	Р1. - Најмање 10% подржаних парова добило потомство до 2022. године	300.000	180.000	60.000	60.000	60.000	180.000	0			0	Општина	4141	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.2	П 2.2.1.3. Подршка социјализацији пензионера (2019-2022)	Р1. Унапређен друштвени живот пензионерске популације организацијом 3 културна догађаја	20.000	20.000			3.000	3.000	0		17.000	17.000	Општина	4152	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.2	П 2.2.1.4. Побољшање живота и социјализација чланова Удружења „Растимо срећно“ (2018)	Р1. До 2019. године уведена стручна подршка логопеда, дефектолога и психолога за чланове Удружења „Растимо срећно“, родитеље и дјецу са посебним потребама	50.000	50.000	4.500			4.500	45.500			45.500	Општина	4152	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.2	П 2.2.1.5. Изградња зграде за стамбено збрињавање породица погинулих (2019-2020)	Р1. Ријешено стамбено питање за 15 породица погинулих бораца	1.000.000	1.000.000		10.000	70.000	80.000	0	400.000	520.000	920.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 2.2	П 2.2.1.6. Уклањање архитектонских баријера за особе са инвалидитетом (2019)	Р1. До 2020. године олакшан приступ особама са инвалидитетом у најмање двије јавне	30.000	30.000		3.000		3.000	0	27.000		27.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове

		институције уклањањем архитектонских баријера													
СЦ2/СЕК 2.2	П 2.2.1.7. Економско оснаживање жена у руралним подручјима путем прераде љекобиља, шумских плодова, воћа и поврћа (2018)	Р1. – До 2022. године 20 жена и породица у руралним мјесним заједницама општине Рогатица генеришу додатне приход прерадом љекобиља, шумских плодова, воћа и поврћа	15.000	15.000	5.000			5.000	10.000			10.000	Општина	4152	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.2	М 2.2.1.8. Подршка лицама у стању социјалне потребе (2018-2022)	Р1. До 2022. године осигурана редовна подршка лицама у стању социјалне потребе из општинског буџета на основу листе основних и проширених права корисника	3.200.000	1.920.000	360.000	360.000	360.000	1.080.000	280.000	280.000	280.000	840.000	Центар за социјални рад	4161	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦ2/СЕК 2.3	П 2.3.1.1. Уредимо царство за боље другарство (2018- 2022)	Р1. - До 2022. године уписана додатна вртићка група (20 дјеце) у односу на 2016. годину	100.000	33.000	10.000	10.000	10.000	30.000	3.000			3.000	ЈУ Дјечији вртић „Бамби“	5111 5112	Одјељење за просторно уређење и стамбено- комуналне послове
СЦ2/СЕК 2.3	П 2.3.1.2. Реконструкција зграде основне школе (2018-2020)	Р1. До 2020. године смањена количина утрошених енергената за 10% у односу на 2016.г.	390.000	390.000	7.000	7.000	6.000	20.000	170.000	100.000	100.000	370.000	Основна школа „Свети Сава“	5112	Одјељење за просторно уређење и стамбено- комуналне послове

СЦЗ/СЕК 2.3	П 2.3.1.3. Реконструкција просторија средње школе (2018)	Р1. До 2019. године смањена количина утрошених енергената за 10% у односу на 2016.г.	105.000	105.000	5.000			5.000	100.000			100.000	Средња школа „27. Јануар“	5112	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 2.3	П 2.3.1.4. Опремање Средњошколског центра за увођење два нова образовна профила (2018-2020)	Р1. До 2019. године уведена два нова образовна профила (укупно 34 ученика) у Средњошколск и центар у складу са потребама локалног тржишта рада	20.000	20.000	10.000	5.000	5.000	20.000	0			0	Средња школа „27. Јануар“	5113	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.3	М 2.3.1.6. Стипендирање студената (2018-2022)	Р1. До 2022. године подржан наставак школовања и осигурано редовно стипендирање за више од 130 ученика/студената са подручја општине Рогатица	585.000	351.000	117.000	117.000	117.000	351.000	0			0	Општина	4161	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 2.4	М 2.4.1.1. Санација и асфалтирање улица и макадамских путева на подручју општине Рогатица (2018-2022)	Р1. До 2022. године 60% некатегорисаних путева у руралним подручјима општине се редовно одржава	4.500.000	2.700.000	200.000	50.000	200.000	450.000	845.000	700.000	705.000	2.250.000	Општина и ШГ „Сјемећ“	4125 5112	Одјељење за инспекциј. послове и послове комуналне полиције
СЦЗ/СЕК 2.4	П 2.4.1.2. Унапређење електроснабдијевања (2018-2019)	Р1. До 2020. године 23 породице прикључене на нисконапонску мрежу у селима Кусуци и Радич	89.000	89.000		40.000		40.000	49.000			49.000	Општина	4161 5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове

СЦЗ/СЕК 2.4	П 2.4.2.1. Безбједност грађана (2018-2022)	Р1. До 2022. године смањен број саобраћајних незгода на подручју ужег градског језгра за 20% у односу на 2016.г.	90.000	50.000	15.000		15.000	30.000	0	20.000		20.000	Општина	5113	Одјељење за општу управу и Одјељење за инс.послове и послове ком.полиције
СЦЗ/СЕК 2.4	М 2.4.2.2. Подршка раду Територијалне ватрогасне јединице (2018-2022)	Р1. До 2022.г. осигуран полазак ватрогасаца на мјесто интервенције у року од 5 минута	27.500	16.500	5.500	5.500	5.500	16.500	0			0	Општина	5113	Одјељење за општу управу
СЦЗ/СЕК 2.4	М 2.4.2.3. Издвајање средстава за уклањање рушевина (2018-2022)	Р1. До 2022. године нема пријављених инцидената насталих урушавањем рушевних објеката на циљним локацијама	35.000	21.000	9.000	6.000	6.000	21.000	0			0	Општина	4161	Одјељење за инс.послове и послове ком.полиције
СЦЗ/СЕК 2.4	М 2.4.2.4. Санација фасада на зградама дуж главне улице (2018-2022)	Р1. До 2022. године нема пријављених инцидената насталих урушавањем фасаде на циљним локацијама	140.000	103.000	45.000	20.000	35.000	100.000	1.000	1.000	1.000	3.000	Општина	4152	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 2.4	П 2.4.2.5. Изградња пјешачке стазе Пландиште – Татомиров мост (2018)	Р1. До 2022. године смањен број саобраћајних несрећа на предметној дионици за 20%	105.000	105.000	5.000			5.000	100.000			100.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 2.3	М 2.4.3.1. Финансирање пројекта невладиних организација (2018-2022)	Р1. До 2022. године више од 70 развојних пројеката реализованих кроз сарадњу организација цивилног друштва и локалне управе	475.000	285.000	95.000	95.000	95.000	285.000	0			0	Општина	4152	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјелатност и

СЦЗ/СЕК 2.4	М 2.4.3.2. Унапређење рада локалне самоуправе (куповина рачунара и набавка возила) (2019-2020)	Р1. До 2020.г. уведене двије нове процедуре рада у циљу унапређења пружања услуга грађанима	67.000	67.000		67.000	67.000	0		0	Општина	5113	Одјељење за општу управу
СЦЗ/СЕК 3.1	М 3.1.1.1. Уклањање дивљих депонија (2018-2022)	Р1. До 2022.г. није забиљежено ново одлагање отпада на очишћеним дивљим депонијама	30.000	18.000	6.000	6.000	6.000	18.000	0		Општина	4125	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 3.1	П 3.1.1.2. Изградња и уређење локације за контејнере и набавка 50 контејнера (2018-2022)	Р1. До 2019. године заустављено расипање отпада на предметним локацијама	32.000	20.000	7.000	6.000	7.000	20.000	0		Општина	5111 5113	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 3.1	П 3.1.1.3. Уређење депоније „Рудине“ (2020-2022)	Р1. До 2022. године иградњом неопходне инфраструктуре заустављено расипање отпада са депоније	255.000	100.000		20.000	20.000	0		80.000	ЈКП „Комрад“ а.д.	5111 4125	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 3.1	П 3.1.1.4. Селективно прикупљање отпада (2020-2022)	Р1. До 2022. г. најмање 10% становништва укључено у систем селективног прикупљања отпада	80.000	40.000		10.000	10.000	0		30.000	Општина	4128	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 3.2	П 3.2.1.1. Пројекат снабдијевања водом и канализације (2019-2022)	Р1. До 2022. г. прикључено 120 додатних корисника на градску вод. мрежу	3.000.000	1.000.000		45.000	105.000	150.000	0	255.000	Општина	5111 5112	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 3.2	П 3.2.1.2. Унапређење водоснабдијевања МЗ Борика (2018-2019)	Р1. До 2022.г. обезбјеђене довољне количине питке воде за 800 становника МЗ	160.000	160.000	100.000	60.000	160.000	0		0	Општина	5112	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове

		Борика													
СЦЗ/СЕК 3.2	М 3.2.1.3. Израда пројектне документације за водовод и канализацију (2018-2022)	Р1. До 2022. године најмање три пројекта реконструкције водоводне и канализационе мреже спремни за извођење радова	150.000	90.000	40.000	20.000	30.000	90.000	0			0	Општина	5111	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 3.3	3.3.1.1.Пројекат Уређење паркова (2020-2022)	Р1. До 2021. године успостављен механизам за редовно одржавање парковских површина	70.000	35.000			15.000	15.000	0		20.000	20.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СЦЗ/СЕК 3.3	П 3.3.1.2. Израда Програма санитарне заштите изворишта (2020-2022)	Р1. До 2022. године усвојени програми санитарне заштите од стране СО	15.000	7.500			7.500	7.500	0			0	Општина	5111	Одјељење за управљање локалним развојем, привреду и др.дјел.
СЦЗ/СЕК 3.3	М 3.3.1.3. Одржавање зелених површина (2018-2022)	Р1. До 2022. године зелене и парковске површине се редовно одржавају	35.000	21.000	7.000	7.000	7.000	21.000	0			0	Општина	4128	Одјељење за инс.послове и послове ком.полиције
СЦЗ/СЕК 3.3	П 3.3.1.4. Заштита кањона Крачуле (2019-2020)	Р1. До 2020. године заустављена даљња градња хидроенергетских објеката на ријеци Прачи у кањону Крачуле	30.000	30.000		10.000		10.000	0	10.000	10.000	20.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове

СИЗ/СИК 3.4	П 3.4.1.1. Санација и инвестиционо одржавање јавних објеката (2018-2022)	Р1. До 2022. године унапређена енергетска ефикасност у јавним објектима замјеном столарије и бољом топлотном изолацијом за најмање 20%	330.000	210.000	110.000	20.000	20.000	150.000	0	30.000	30.000	60.000	Општина	5112	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
СИЗ/СИК 3.4	П 3.4.1.2. Унапређење енергетске ефикасности јавне расвјете (2018-2022)	Р1. До 2022. године смањена потрошња електричне енергије за јавну расвјету за 40% у односу на 2016. годину	200.000	100.000	5.000	25.000		30.000	0		70.000	70.000	Општина	5111	Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове
УКУПНО:			19.593.000	12.464.500	1.501.000	1.203.500	1.417.200	4.121.700	2.753.000	2.733.500	2.856.300	8.342.800			

VI.2. План организационих и људских капацитета за имплементацију, праћење и вредновање стратегије

План организационих и институционалних капацитета за успјешну имплементацију Стратегије израђен је на основу закључака који су произашли као резултат анализе коју је спровео ОПТ у оквиру процеса израде Стратегије развоја, а на бази препорука за побољшања која су дефинисана у оквиру активности ИЛДП пројекта крајем 2017. године.

Преглед постојећих капацитета за имплементацију стратегије

Кључну улогу у имплементацији, праћењу и вредновању Стратегије имају:

Начелник општине кроз јасно успостављање механизма и дефинисање одговорности одјељења у погледу имплементације дијелова Стратегије из њихове надлежности те обезбјеђивања њихове координације.

Скупштина општине која разматра извјештај о реализацији стратешких докумената Општине, укључујући и Стратегију развоја као водећег стратешког документа који је основа за креирање и усвајање свих осталих развојних политика Општине.

Општинска управа Рогатица кроз своје организационе јединице (Одјељења и службе) која припрема Стратегију развоја општине, просторне и урбанистичке планове и учествује у изради и операционализацији плана имплементације стратешких интервенција 1+2.

Јединица за управљање развојем (ЈУРА) коју чине 3 особе. Као таква, ЈУРА се бави Стратегијом развоја општине као цјелине, затим иницира, координира и олакшава интерну и екстерну координацију активности свих актера од промоције, припреме и иницирања пројеката, преко извођења, праћења, извјештавања до иницирања и ажурирања Стратегије те перманентно прати могуће изворе финансирања на свим нивоима.

Колегијум начелника општине чији је задатак да заједно са Јединицом за управљање развојем (ЈУРА), води процес планирања на општинском нивоу и прати имплементацију Стратегије развоја те учествује у изради годишњег плана имплементације и извјештаја о реализацији Стратегије којег ЈУРА подноси Начелнику, односно Скупштини општине на усвајање.

Општински развојни тим се састоји од представника: општинских одјељења, јавних установа, предузећа и невладиних организација. Основна улога ОПТ-а је приликом евалуације и ревизије Стратегије.

Најзначајнија промјена у протеклом периоду која се односи на јачање капацитета за управљање развојем односи се на усвајање Правилника о измјенама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Општинској управи Рогатица, којим је успостављена ЈУРА. Овим Правилником ЈУРА је добила своју формалну структуру док је значајан помак начињен у редефинисању описа послова свих начелника одјељења и самосталних стручних сарадника којима су у опису дјелокруга рада укључени послови везани за планирање, имплементацију, мониторинг и ажурирање Стратегије. Ревидираним описима послова планирање, имплементација, праћење и вредновање су постали дио редовних активности запослених.

Потребе за унапређењем приступа управљању развојем

На основу анализе капацитета и процеса за управљање развојем у Општини Рогатица, која је спроведена у оквиру ИЛДП пројекта, те на основу закључака анализе спроведене од Општинске управе утврђено је да постоји основа за даље јачање функције управљања развојем (ЈУРА-е). У том правцу закључено је да је потребно:

- наставити примјењивати праксу уградње приоритета у годишње планове одјељења и јавних служби у Општинској управи те користити планове имплементације од стране начелника одјељења као основу за израду програма и планова рада одјељења;
- досљедно примјењивати у пракси Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста у Општинској управи у којем су дефинисани описи послова везани за управљање развојем;
- јачати комуникацију и сарадњу између различитих актера имплементације Стратегије;

- унаприједити интерну комуникацију и организовати редовне тематске састанке о реализацији, праћењу и ажурирању Стратегије;
- унаприједити екстерну комуникацију и заинтересовати социо-економске партнере у локалној заједници и ојачати њихове капацитете да успоставе сарадњу по питању реализације Стратегије и да носиоци имплементације једног броја пројеката буду актери изван управе;
- унаприједити културу учешћа грађана у изради локалних политика и планова развоја, те успоставити систем комуникације постигнућа Стратегије са кључним заинтересованим развојним актерима у локалној заједници;
- унаприједити процедуре за праћење пројеката у оквиру одјељења према дефинисаним индикаторима и извјештавање од стране носилаца имплементације пројеката према Координатору ОПТ-а (односно према Јединици за управљање развојем) за припрему годишњих извјештаја о имплементацији планова;
- успоставити и редовно ажурирати базу развојних података за потребе праћења очекиваних исхода и утицаја имплементације Стратегије;
- редовно прикупљати и пратити доступне вањске изворе за финансирање развојних пројеката из Стратегије и
- радити на изградњи капацитета ЈУРА-е у сегменту управљања пројектима те дефинисања и праћења индикатора процјене и вредновања степена реализованости Стратегије и идентификацији индикатора за праћење рада ЈУРА-е.

Контролно вредновање стратегије развоја општине Рогатица спроводи се након 3 године за секторске планове, док ће се средњорочно вредновање Стратегије спровести након 2022. године.

Преглед основних активности и одговорности за имплементацију Стратегије развоја општине Рогатица

Основне улоге и одговорности за имплементацију, праћење, вредновање и извјештавање		
Активности ^(*)	Надлежност (ко?)	Рок (оквирно)
Дефинисање приоритета за наредну годину на основу стратешко-програмских докумената и израда Плана имплементације (1+2)	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Колегијум начелника, Кабинет начелника и службеници ОУ	Први квартал текуће године (по роковима из ентитетских Закона о буџету)
Припрема планова служби за наредну годину, укључујући пројекте из Стратегије развоја и редовне послове	Иницијатор и власник процеса: Начелници надлежних одјељења ОУ Носиоци и учесници: Координатор ЈУРА-е	01.09-30.09. текуће године
Припрема обједињеног Годишњег плана рада општинске управе (за наредну годину)	Иницијатор и власник процеса: Начелник општине и Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Колегијум начелника општине	01.10-31.12. текуће године
Укључивање стратешких пројеката и мјера у план буџета за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Начелник Одјељења за финансије Носиоци и учесници процеса: Координатор ЈУРА-е Колегијум начелника општине	01-31.10 (први нацрт); 01-30.11 (други нацрт) 01-15.12 (трећи нацрт) текуће године
Усклађивање планова рада одјељења и годишњег плана општинске управе са усвојеним Буџетом за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Начелници одјељења Колегијум начелника општине	05-15. јануар наредне године

Усвајање обједињеног Годишњег плана рада општинске управе за наредну годину од стране Скупштине општине	Иницијатор и власник процеса: Колегијум начелника Носиоци и учесници у процесу: Координатор ЈУРА-е	31. јануар наредне године
Припрема календара за праћење реализације Годишњег плана рада општинске управе	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Остали службеници Општинске управе (ОУ)	31 јануар наредне године
Разрада пројеката	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Остали чланови ЈУРА-е Надлежна одјељења	Континуирано
Праћење екстерних извора финансирања	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Надлежна одјељења Остали службеници ОУ	Континуирано
Праћење провођења Плана имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Остали чланови ЈУРА-е, службеници ОУ Начелници одјељења	Континуирано
Праћење имплементације и израда извјештаја о реализацији годишњих планова рада служби	Иницијатор и власник процеса: Начелници одјељења Носиоци и учесници процеса: Колегијум начелника општине Координатор ЈУРА-е Остали службеници ОУ	Мјесечно: Колегијум начелника Полугодишње: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године) Годишње: До 28. фебруара (за претходну годину)
Укључивање Партнерске групе у праћење имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Остали службеници ОУ Партнерска група	Први састанак ПГ-а: До 28. фебруара (за претходну годину) Други састанак ПГ-а: До 31. јул (за првих 6 мјесеци текуће године)
Израда Годишњег извјештаја о реализацији стратегије развоја	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници у процесу: Колегијум начелника, остали службеници ОУ	До 28. фебруара. Текуће године у односу на ону претходну годину (за коју се припрема извјештај)
Припрема, разматрање и вредновање извјештаја о реализацији Годишњег плана рада општинске управе	Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници процеса: Колегијум начелника ЈЛС	До 15. априла Текуће године у односу на претходну (за коју се припрема извјештај)

<p>Усвајање и објављивање Годишњег извјештаја о реализацији Годишњег плана рада општинске управе</p>	<p>Иницијатор и власник процеса: Начелник ЈЛС Носиоци и учесници процеса: Скупштина општине</p>	<p>Најкасније до 31. маја, наредне године у односу на ону за коју се припрема извјештај</p>
<p>Остале важне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Редовно ажурирање веб странице ЈЛС у домену информација које се односе на развојне активности ▪ Редовни контакти са вишим нивоима власти ▪ Успостављање и унапријеђење међуопштинске сарадње 	<p>Иницијатор и власник процеса: Координатор ЈУРА-е Носиоци и учесници: Колегијум начелника и остали службеници Општинске управе у складу са својим надлежностима и одговорностима</p>	<p>Континуирано</p>

VII. ПРИЛОЗИ

Прилог 1: Интегрисани преглед Стратегије локалног развоја Рогатице (за период 2018-2022)

Интегрисани
преглед Стратегије

Линк за преузимање: https://www.mediafire.com/file/fcmmlg8hl9ojgnh/Prilog_1.docx/file

Прилог 2: Табела варијабли за праћење индикатора Стратегије локалног развоја (2018 – 2022)

Алат за
кохерентност и табл

Линк за преузимање: https://www.mediafire.com/file/znbn8oc5b67avvb/Prilog_2.doc/file

Прилог 3: План имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године (1+2) у ехцелу

План
имплементације стр

Линк за преузимање: https://www.mediafire.com/file/qepexy1bshn0jug/Prilog_3.xlsx/file

Прилог 4: Пројектне фише

Пројектне фише.gar

Линк за преузимање:

<https://drive.google.com/open?id=1B9Cp1xLJaByut24mn5NWXQkjznoQTWnF>

Прилог 5: Пројцена могућности финансирања приоритета Стратегије локалног развоја (за период 2018-2022)

Пројцена
могућности финанси

Линк за преузимање: https://www.mediafire.com/file/r61xfo0wxfprsx/Prilog_5.docx/file

Прилог 6: Пројекти који нису обухваћени планом имплементације

Резервна листа
пројеката.docx

Линк за преузимање: https://www.mediafire.com/file/3nj053sikchnpqw/Prilog_6.docx/file